**Το παρόν έγγραφο αποτελεί απλώς βοήθημα τεκμηρίωσης και τα θεσμικά όργανα δεν αναλαμβάνουν καμία ευθύνη για το περιεχόμενό του**

►**B** **ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ,**

**της 20ής Σεπτεμβρίου 2005,**

**για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)**

(ΕΕ L 277 της 21.10.2005, σ. 1)

Τροποποιείται από:

| | | Επίσημη Εφημερίδα | | |
|---|---|---|---|---|
| | | αριθ. | σελίδα | ημερομηνία |
| ►**M1** | Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1463/2006 του Συμβουλίου της 19ης Ιουνίου 2006 | L 277 | 1 | 9.10.2006 |
| ►**M2** | Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1944/2006 του Συμβουλίου της 19ης Δεκεμβρίου 2006 | L 367 | 23 | 22.12.2006 |
| ►**M3** | Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2012/2006 του Συμβουλίου της 19ης Δεκεμβρίου 2006 | L 384 | 8 | 29.12.2006 |
| ►**M4** | Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 146/2008 του Συμβουλίου της 14ης Φεβρουαρίου 2008 | L 46 | 1 | 21.2.2008 |
| ►**M5** | Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 74/2009 του Συμβουλίου της 19ης Ιανουαρίου 2009 | L 30 | 100 | 31.1.2009 |
| ►**M6** | Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 473/2009 του Συμβουλίου της 25ης Μαΐου 2009 | L 144 | 3 | 9.6.2009 |
| ►**M7** | Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1312/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 19ης Δεκεμβρίου 2011 | L 339 | 1 | 21.12.2011 |

Διορθώνεται από:

►**C1** Διορθωτικό ΕΕ L 206 της 2.8.2012, σ. 23 (1698/2005)

►**C2** Διορθωτικό ΕΕ L 48 της 16.2.2007, σ. 3 (1463/2006)

▼B

**ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ,**

**της 20ής Σεπτεμβρίου 2005,**

**για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)**

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως τα άρθρα 36, 37 και 299 παράγραφος 2,

την πρόταση της Επιτροπής,

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου [1],

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Μια πολιτική αγροτικής ανάπτυξης θα πρέπει να συνοδεύει και να συμπληρώνει τις πολιτικές της κοινής γεωργικής πολιτικής για την αγορά και την εισοδηματική στήριξη και, με τον τρόπο αυτό, να συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της εν λόγω πολιτικής, όπως ορίζονται στη συνθήκη. Η πολιτική αγροτικής ανάπτυξης θα πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη τους γενικούς στόχους της πολιτικής για την οικονομική και κοινωνική συνοχή, που προβλέπονται στη συνθήκη, και να συμβάλλει στην επίτευξή τους, ενσωματώνοντας παράλληλα και άλλες μείζονες πολιτικές προτεραιότητες, όπως ορίζονται στα συμπεράσματα των Ευρωπαϊκών Συμβουλίων της Λισσαβόνας και του Γκέτεμπεργκ για την ανταγωνιστικότητα και την αειφόρο ανάπτυξη.

▼C1

(2) Σύμφωνα με τη συνθήκη, κατά την εκπόνηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και των ειδικών μεθόδων που συνεπάγεται η εφαρμογή της, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο ιδιαίτερος χαρακτήρας της γεωργικής δραστηριότητας, που απορρέει από την κοινωνική δομή της γεωργίας και από τις διαρθρωτικές και φυσικές ανισότητες μεταξύ των διαφόρων γεωργικών περιοχών.

▼B

(3) Η μεταρρύθμιση της κοινής γεωργικής πολιτικής τον Ιούνιο 2003 και τον Απρίλιο 2004 εισήγαγε μείζονες αλλαγές, οι οποίες πιθανώς θα έχουν σημαντικές επιπτώσεις στην οικονομία του συνόλου του αγροτικού εδάφους της Κοινότητας όσον αφορά τα σχήματα γεωργικής παραγωγής, τις μεθόδους διαχείρισης της γης, την απασχόληση και τις ευρύτερες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες στις διάφορες αγροτικές περιοχές.

(4) Η δράση της Κοινότητας θα πρέπει να είναι συμπληρωματική ως προς εκείνη που αναλαμβάνεται από τα κράτη μέλη ή να επιδιώκει να συμβάλει σε αυτή. Η εταιρική σχέση θα πρέπει να ενισχύεται μέσω ρυθμίσεων για τη συμμετοχή διαφόρων τύπων εταίρων με πλήρη σεβασμό προς τις θεσμικές αρμοδιότητες των κρατών μελών. Οι ενδιαφερόμενοι εταίροι θα πρέπει να συμμετέχουν στην προπαρασκευή, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση του προγραμματισμού.

(5) Δεδομένου ότι ο στόχος του παρόντος κανονισμού, και συγκεκριμένα η αγροτική ανάπτυξη, δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη, δεδομένων των δεσμών που υπάρχουν μεταξύ αυτού και των άλλων μέσων της κοινής γεωργικής πολιτικής, της έκτασης των ανισοτήτων μεταξύ των διαφόρων αγροτικών περιοχών και των περιορισμών ως προς τους δημοσιονομικούς πόρους των κρατών μελών σε μια διευρυμένη Ένωση και

[1] Γνώμη η οποία διατυπώθηκε στις 7.6.2005 (δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα).

▼B

μπορεί, συνεπώς, να υλοποιηθεί καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο, μέσω των πολυετών εγγυήσεων της κοινοτικής χρηματοδότησης και με τη συγκέντρωση αυτής στις προτεραιότητές της, η Κοινότητα μπορεί να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 της συνθήκης. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, του ιδίου άρθρου, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του στόχου αυτού.

(6) Οι δραστηριότητες του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης, το οποίο στο εξής καλείται «ΕΓΤΑΑ», καθώς και οι πράξεις στις οποίες συνεισφέρει, πρέπει να είναι συνεπείς και συμβατές με τις άλλες κοινοτικές πολιτικές και να συμμορφώνονται με την όλη κοινοτική νομοθεσία.

(7) Στη δράση της υπέρ της αγροτικής ανάπτυξης, η Κοινότητα μεριμνά για την εξάλειψη των ανισοτήτων και την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, χωρίς διακρίσεις, σύμφωνα με τη συνθήκη.

(8) Για να εστιάζεται το στρατηγικό περιεχόμενο της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης στις προτεραιότητες της Κοινότητας και έτσι να αυξάνεται η διαφάνειά του, το Συμβούλιο θα πρέπει να εκδίδει στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές κατόπιν προτάσεως της Επιτροπής.

(9) Με βάση τις στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές, κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να εκπονεί σχέδιο εθνικής στρατηγικής για την αγροτική ανάπτυξη, το οποίο θα αποτελεί το πλαίσιο αναφοράς για την κατάρτιση των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλλουν εκθέσεις σχετικά με την παρακολούθηση της εθνικής και της κοινοτικής στρατηγικής.

(10) Ο προγραμματισμός της αγροτικής ανάπτυξης θα πρέπει να τηρεί τις κοινοτικές και τις εθνικές προτεραιότητες και να συμπληρώνει τις άλλες κοινοτικές πολιτικές, ιδίως την πολιτική γεωργικών αγορών, την πολιτική συνοχής και την κοινή αλιευτική πολιτική.

(11) Για να εξασφαλισθεί η αειφόρος ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών, είναι αναγκαίο να εστιασθούν οι προσπάθειες σε περιορισμένο αριθμό κεντρικών στόχων σε κοινοτικό επίπεδο, οι οποίοι αφορούν την ανταγωνιστικότητα της γεωργίας και της δασοκομίας, τη διαχείριση της γης και το περιβάλλον, καθώς και την ποιότητα ζωής και τη διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων στις εν λόγω περιοχές, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη την ποικιλότητα καταστάσεων, που κλιμακώνονται από τις απομακρυσμένες αγροτικές περιοχές που πάσχουν από απερήμωση και υποβάθμιση, μέχρι τις περιαστικές αγροτικές περιοχές που υφίστανται ολοένα και μεγαλύτερη πίεση από τα αστικά κέντρα.

(12) Είναι ανάγκη να θεσπισθούν γενικοί κανόνες για τον προγραμματισμό και για την αναθεώρηση του προγραμματισμού αγροτικής ανάπτυξης, εξασφαλίζοντας παράλληλα την κατάλληλη ισορροπία μεταξύ των αξόνων των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης, που αντιστοιχούν στους εν λόγω κεντρικούς στόχους. Η διάρκεια των προγραμμάτων θα πρέπει να είναι επταετής.

(13) Για να επιτευχθεί ο στόχος της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας των τομέων της γεωργίας και της δασοκομίας, είναι σημαντικό να οικοδομηθούν σαφείς αναπτυξιακές στρατηγικές που θα αποσκοπούν στη βελτίωση και την προσαρμογή του ανθρώπινου δυναμικού, του φυσικού δυναμικού και της ποιότητας της γεωργικής παραγωγής.

▼B

(14) Όσον αφορά το ανθρώπινο δυναμικό, θα πρέπει να υπάρχει διαθέσιμη δέσμη μέτρων σχετικά με την κατάρτιση, την ενημέρωση και τη διάδοση γνώσεων, με την εγκατάσταση νέων γεωργών, με την πρόωρη συνταξιοδότηση γεωργών και γεωργικών εργατών, με τη χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών από τους γεωργούς και τους δασοκαλλιεργητές και με τη σύσταση υπηρεσιών διαχείρισης της εκμετάλλευσης, γεωργών αντικατάστασης, καθώς και παροχής συμβουλών στην εκμετάλλευση και στη δασοκομία.

(15) Όσον αφορά την κατάρτιση, την ενημέρωση και τη διάδοση γνώσεων, η εξέλιξη και η εξειδίκευση της γεωργίας και της δασοκομίας απαιτούν το κατάλληλο επίπεδο τεχνικής και οικονομικής κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένης της ειδίκευσης στις νέες τεχνολογίες της πληροφορικής, καθώς και επαρκείς γνώσεις στους τομείς της ποιότητας των προϊόντων, των αποτελεσμάτων της έρευνας και της αειφόρου διαχείρισης των φυσικών πόρων, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων για την πολλαπλή συμμόρφωση και της εφαρμογής παραγωγικών πρακτικών συμβατών με τη διατήρηση και την αξιοποίηση του τοπίου και την προστασία του περιβάλλοντος. Επομένως, είναι αναγκαίο να διευρυνθεί το φάσμα των δραστηριοτήτων κατάρτισης, ενημέρωσης και διάδοσης των γνώσεων ώστε να καλύπτει όλους τους ενήλικες που ασχολούνται με θέματα γεωργίας, τροφίμων και δασοκομίας. Οι δραστηριότητες αυτές καλύπτουν ζητήματα που υπάγονται στους στόχους τόσο της γεωργικής και δασοκομικής ανταγωνιστικότητας όσο και της διαχείρισης της γης και του περιβάλλοντος.

(16) Η παροχή ειδικών ευεργετημάτων στους νέους γεωργούς μπορεί να διευκολύνει και την αρχική τους εγκατάσταση, και τη διαρθρωτική προσαρμογή των εκμεταλλεύσεών τους μετά την αρχική τους εγκατάσταση. Το μέτρο που αφορά την εγκατάσταση θα πρέπει να θέτει ως προϋπόθεση την κατάρτιση επιχειρηματικού σχεδίου ως μέσου που θα εξασφαλίζει διαχρονικά την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων της νέας γεωργικής εκμετάλλευσης.

(17) Η πρόωρη συνταξιοδότηση στον τομέα της γεωργίας θα πρέπει να σκοπεύει σε σημαντική διαρθρωτική αλλαγή των μεταβιβαζόμενων εκμεταλλεύσεων μέσω του μέτρου της εγκατάστασης νέων γεωργών και σύμφωνα με τις απαιτήσεις του εν λόγω μέτρου, ή με τη μεταβίβαση της εκμετάλλευσης με στόχο την αύξηση του μεγέθους της, λαμβανομένης επίσης υπόψη της πείρας που έχει αποκτηθεί από την εφαρμογή προηγούμενων κοινοτικών καθεστώτων στον τομέα αυτόν.

(18) Η χρησιμοποίηση διαχειριστικών και συμβουλευτικών υπηρεσιών από τους γεωργούς και δασοκαλλιεργητές θα πρέπει να τους επιτρέπει να βελτιώνουν την αειφόρο διαχείριση των εκμεταλλεύσεών τους. Η χρησιμοποίηση γεωργικών συμβουλευτικών υπηρεσιών, όπως προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1782/2003 του Συμβουλίου, της 29ης Σεπτεμβρίου 2003, για τη θέσπιση κοινών κανόνων για τα καθεστώτα άμεσης στήριξης στα πλαίσια της κοινής γεωργικής πολιτικής και για τη θέσπιση ορισμένων καθεστώτων στήριξης για τους γεωργούς [1], θα πρέπει τουλάχιστον να βοηθά τους γεωργούς να αξιολογούν τις επιδόσεις της γεωργικής τους εκμετάλλευσης και να προσδιορίζουν τις αναγκαίες βελτιώσεις σε σχέση με τις κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης που προβλέπονται στον εν λόγω κανονισμό και με τα κοινοτικά πρότυπα για την εργασιακή ασφάλεια.

[1] ΕΕ L 270 της 21.10.2003, σ. 1· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 118/2005 της Επιτροπής (ΕΕ L 24 της 27.1.2005, σ. 15).

▼B

(19) Η σύσταση υπηρεσιών, διαχείρισης της εκμετάλλευσης, γεωργών αντικατάστασης και παροχής συμβουλών στην εκμετάλλευση, για τους γεωργούς, και παροχής συμβουλών στη δασοκομία, για τους δασοκαλλιεργητές, θα πρέπει να τους βοηθά να προσαρμόζουν, να βελτιώνουν και να διευκολύνουν τη διαχείριση και να βελτιώνουν εν γένει τις επιδόσεις των εκμεταλλεύσεών τους, μέσω της περαιτέρω βελτίωσης του ανθρώπινου δυναμικού που απασχολείται στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας.

(20) Όσον αφορά το φυσικό δυναμικό, θα πρέπει να υπάρχει διαθέσιμη δέσμη μέτρων σχετικά με τον εκσυγχρονισμό των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, με τη βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών, με την αύξηση της αξίας των γεωργικών και δασικών προϊόντων, με την προώθηση της ανάπτυξης νέων προϊόντων, επεξεργασιών και τεχνολογιών στον τομέα της γεωργίας και των τροφίμων, καθώς και στο δασικό τομέα, με τη βελτίωση και την ανάπτυξη της γεωργικής και δασοκομικής υποδομής, με την αποκατάσταση του γεωργικού παραγωγικού δυναμικού που έχει πληγεί από φυσικές καταστροφές και την εισαγωγή των κατάλληλων μέτρων πρόληψης.

(21) Σκοπός των κοινοτικών ενισχύσεων για επενδύσεις στην εκμετάλλευση είναι να εκσυγχρονισθούν οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις και να βελτιωθούν οι οικονομικές επιδόσεις τους μέσω καλύτερης χρήσης των συντελεστών παραγωγής, συμπεριλαμβανομένης της εισαγωγής νέων τεχνολογιών και καινοτομιών, με στόχο τη στροφή προς την ποιότητα, τα βιολογικά προϊόντα και τη διαφοροποίηση εντός ή/και εκτός εκμετάλλευσης, μεταξύ άλλων και στους τομείς των μη εδώδιμων προϊόντων και των ενεργειακών καλλιεργειών, και βελτιώνοντας το καθεστώς των γεωργικών εκμεταλλεύσεων όσον αφορά το περιβάλλον, την εργασιακή ασφάλεια, την υγιεινή και την καλή διαβίωση των ζώων, με παράλληλη απλούστευση των όρων χορήγησης των επενδυτικών ενισχύσεων σε σύγκριση με τους όρους που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 του Συμβουλίου, της 17 Μαΐου 1999, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) ([1]).

(22) Τα ιδιωτικά δάση διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην οικονομική δραστηριότητα των αγροτικών περιοχών και, επομένως, η κοινοτική ενίσχυση είναι σημαντική για τη βελτίωση και διεύρυνση της οικονομικής αξίας τους, για την αύξηση της διαφοροποίησης της παραγωγής και για τη διεύρυνση των ευκαιριών διάθεσης στην αγορά, σε τομείς όπως της ανανεώσιμης ενέργειας, διατηρώντας παράλληλα τη βιώσιμη διαχείριση και τον πολυλειτουργικό ρόλο των δασών.

(23) Οι βελτιώσεις στη μεταποίηση και εμπορία των πρωτογενών γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων θα πρέπει να ενθαρρύνονται, ανάλογα με την περίπτωση, μέσω της στήριξης επενδύσεων που αποσκοπούν στη βελτίωση της αποδοτικότητας στον τομέα της μεταποίησης και εμπορίας, στην προώθηση της μεταποίησης της γεωργικής και δασοκομικής παραγωγής για ανανεώσιμη ενέργεια, στην εισαγωγή νέων τεχνολογιών και καινοτομίας, στη διάνοιξη νέων ευκαιριών εξεύρεσης αγορών για τα γεωργικά και δασοκομικά προϊόντα, στο να δίνεται έμφαση στην ποιότητα, στη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος, την εργασιακή ασφάλεια, την υγιεινή και την καλή διαβίωση των ζώων, ανάλογα με την περίπτωση, καθώς και μέσω της κατεύθυνσης των ενισχύσεων κατά γενικό κανόνα προς τις πολύ μικρές, τις μικρές και τις μεσαίες επιχειρήσεις, καθώς και προς άλλες επιχειρήσεις κάτω ενός ορισμένου μεγέθους, οι οποίες είναι σε καλύτερη θέση να παρέχουν προστιθέμενη αξία στα τοπικά προϊόντα, απλουστεύοντας παράλληλα τους όρους ενίσχυσης των επενδύσεων σε σύγκριση με εκείνους που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1257/1999.

([1]) ΕΕ L 160 της 26.6.1999, σ. 80· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2223/2004 (ΕΕ L 379 της 24.12.2004, σ. 1).

▼B

(24) Σ' ένα πλαίσιο έντονου ανταγωνισμού, είναι σημαντικό να εξασφαλίζεται ότι οι τομείς της γεωργίας και των τροφίμων, καθώς και ο δασικός τομέας, μπορούν να αξιοποιούν δυνατότητες αγοράς μέσω της ευρείας διάδοσης καινοτόμων προσεγγίσεων για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, επεξεργασιών και τεχνολογιών. Προς τούτο, θα πρέπει να ενθαρρύνεται η συνεργασία μεταξύ γεωργών, βιομηχανίας τροφίμων και μεταποίησης πρώτων υλών, και άλλων παραγόντων.

(25) Η γεωργική υποδομή και τα μέτρα αποκατάστασης και πρόληψης των φυσικών καταστροφών θα πρέπει να συμβάλλουν στον άξονα για την ανταγωνιστικότητα της γεωργίας και της δασοκομίας.

(26) Όσον αφορά την ποιότητα της γεωργικής παραγωγής και των προϊόντων, θα πρέπει να υπάρχει διαθέσιμη δέσμη μέτρων σχετικά με την εκπλήρωση, από τους γεωργούς, προτύπων βάσει της κοινοτικής νομοθεσίας, με τα οποία θα ενθαρρύνεται η συμμετοχή των γεωργών σε συστήματα για την ποιότητα των τροφίμων και θα στηρίζονται ομάδες παραγωγών για δραστηριότητες ενημέρωσης και προώθησης.

(27) Σκοπός του μέτρου σχετικά με την εκπλήρωση των προτύπων είναι να προωθηθεί η ταχύτερη εφαρμογή και η τήρηση, από τους γεωργούς, απαιτητικών προτύπων με βάση την κοινοτική νομοθεσία που αφορά το περιβάλλον, τη δημόσια υγεία, την υγεία ζώων και φυτών, την καλή διαβίωση των ζώων και την εργασιακή ασφάλεια. Τα εν λόγω πρότυπα μπορούν να επιβάλλουν νέες υποχρεώσεις στους γεωργούς και, κατά συνέπεια, θα πρέπει να παρέχεται στήριξη που να συμβάλλει στη μερική κάλυψη των πρόσθετων δαπανών ή του διαφυγόντος εισοδήματος εξαιτίας των υποχρεώσεων αυτών.

(28) Σκοπός του μέτρου στήριξης των γεωργών που συμμετέχουν σε κοινοτικά ή εθνικά συστήματα για την ποιότητα των τροφίμων, είναι να παρέχονται εγγυήσεις στους καταναλωτές για την ποιότητα του προϊόντος ή τη χρησιμοποιούμενη μέθοδο παραγωγής συνεπεία της συμμετοχής τους στα εν λόγω συστήματα, να επιτυγχάνεται προστιθέμενη αξία για τα πρωτογενή γεωργικά προϊόντα και να διευρύνονται οι ευκαιρίες για την εξεύρεση αγορών. Επειδή η συμμετοχή στα εν λόγω συστήματα μπορεί να προκαλέσει πρόσθετες δαπάνες και υποχρεώσεις, οι οποίες δεν αντα-μείβονται πλήρως από την αγορά, οι γεωργοί θα πρέπει να ενθαρρύνονται να συμμετέχουν στα συστήματα αυτά.

(29) Είναι ανάγκη να βελτιωθούν οι γνώσεις των καταναλωτών σχετικά με την ύπαρξη και τις προδιαγραφές των προϊόντων που παράγονται στο πλαίσιο των προαναφερθέντων συστημάτων για την ποιότητα. Θα πρέπει να παρέχεται στήριξη στις ομάδες παραγωγών, για να ενημερώνουν τους καταναλωτές και να προωθούν τα προϊόντα που παράγονται στο πλαίσιο συστημάτων για την ποιότητα, τα οποία στηρίζονται από τα κράτη μέλη βάσει των προγραμμάτων τους για την αγροτική ανάπτυξη.

(30) Είναι ανάγκη να εξασφαλισθεί η ομαλή μετάβαση από δέσμη μεμονωμένων μέτρων, τα οποία εισήχθησαν με την πράξη προσχώρησης του 2003, και συγκεκριμένα του μέτρου για τη γεωργία ημιεπιβίωσης και του μέτρου για τις ομάδες παραγωγών.

(31) Η στήριξη συγκεκριμένων μεθόδων διαχείρισης της γης θα πρέπει να συμβάλλει στην αειφόρο ανάπτυξη, ενθαρρύνοντας ιδίως τους γεωργούς και τους δασοκαλλιεργητές να χρησιμοποιούν μεθόδους χρήσεως γης συμβατές με την ανάγκη διαφύλαξης του φυσικού περιβάλλοντος και τοπίου και προστασίας και βελτίωσης των φυσικών πόρων. Θα πρέπει να συμβάλλει στην υλοποίηση του έκτου κοινοτικού προγράμματος δράσης για το Περιβάλλον και των συμπερασμάτων της προεδρίας σχετικά με τη

▼B

στρατηγική Αειφόρου Ανάπτυξης. Τα βασικά ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπισθούν περιλαμβάνουν τη βιοποικιλότητα, τη διαχείριση των τοποθεσιών Natura 2000, την προστασία υδάτων και εδάφους, την άμβλυνση των κλιματικών μεταβολών, συμπεριλαμβανομένης της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, τη μείωση των εκπομπών αμμωνίας και τη βιώσιμη χρήση παρασιτοκτόνων.

(32) Η δασοκομία αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της αγροτικής ανάπτυξης και η στήριξη για την αειφορική χρήση της γης θα πρέπει να περιλαμβάνει την αειφόρο διαχείριση των δασών και τον πολυλειτουργικό ρόλο τους. Τα δάση προσφέρουν πολλαπλά οφέλη: παρέχουν τις πρώτες ύλες για ανανεώσιμα και φιλικά προς το περιβάλλον προϊόντα και διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην οικονομική ευημερία, τη βιολογική ποικιλομορφία, τον συνολικό κύκλο του άνθρακα, την υδατική ισορροπία, τον έλεγχο της διάβρωσης και την πρόληψη φυσικών κινδύνων, αλλά και παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες και υπηρεσίες αναψυχής. Τα μέτρα για τη δασοκομία θα πρέπει να υιοθετούνται υπό το πρίσμα των δεσμεύσεων που έχουν αναλάβει η Κοινότητα και τα κράτη μέλη, σε διεθνές επίπεδο, και να βασίζονται στα δασικά προγράμματα των κρατών μελών, σε εθνικό ή σε κατώτερο του εθνικού επίπεδο, ή σε ισοδύναμα κείμενα, καθώς και να λαμβάνουν υπόψη τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί στις υπουργικές διασκέψεις για την προστασία των δασών στην Ευρώπη. Τα μέτρα για τη δασοκομία θα πρέπει να συμβάλλουν στην εφαρμογή της κοινοτικής δασοκομικής στρατηγικής. Η στήριξη δεν θα πρέπει να στρεβλώνει τον ανταγωνισμό και θα πρέπει να είναι ουδέτερη ως προς την αγορά.

(33) Οι ενισχύσεις λόγω φυσικών μειονεκτημάτων στις ορεινές περιοχές και οι ενισχύσεις σε άλλες περιοχές με μειονεκτήματα θα πρέπει να συμβάλλουν, μέσω της συνεχούς χρησιμοποίησης των γεωργικών γαιών, στη διατήρηση της υπαίθρου καθώς και στη διατήρηση και προαγωγή αειφορικών γεωργικών συστημάτων. Θα πρέπει να καθορισθούν αντικειμενικές παράμετροι για τον καθορισμό του ύψους των ενισχύσεων, ώστε να εξασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα του εν λόγω καθεστώτος στήριξης και να διασφαλίζεται η επίτευξη των στόχων του. Ορισμένες διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1237/1999 σχετικά με τη στήριξη μειονεκτικών περιοχών, θα πρέπει να εξακολουθήσουν να ισχύουν για ένα χρονικό διάστημα

(34) Θα πρέπει να εξακολουθήσει να παρέχεται στους γεωργούς στήριξη βοήθειας για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων μειονεκτημάτων σε ορισμένες περιοχές, τα οποία απορρέουν από την εφαρμογή της οδηγίας 79/409/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 2ας Απριλίου 1979, περί της διατηρήσεως των αγρίων πτηνών ([1]) και της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 1992, για τη διατήρηση των φυσικών οικότοπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας ([2]), ώστε να υπάρξει συμβολή στην αποτελεσματική διαχείριση των τοποθεσιών Natura 2000, ενώ θα πρέπει παράλληλα να δίδεται στήριξη στους γεωργούς που θα τους βοηθάει στην αντιμετώπιση μειονεκτημάτων σε περιοχές λεκάνης απορροής ποταμών, τα οποία απορρέουν από την εφαρμογή της οδηγίας 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2000, για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων ([3]).

([1]) ΕΕ L 103 της 25.4.1979, σ. 1· οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 807/2003 (ΕΕ L 122 της 16.5.2003, σ. 36).

([2]) ΕΕ L 206 της 22.7.1992, σ. 7· οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1882/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 284 της 31.10.2003, σ. 1).

([3]) ΕΕ L 327 της 22.12.2000, σ. 1· οδηγία όπως τροποποιήθηκε από την απόφαση αριθ. 2455/2001/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 331 της 15.12.2001, σ. 1).

▼B

(35) Οι γεωργοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις θα πρέπει να εξακολουθήσουν να διαδραματίζουν εξέχοντα ρόλο για τη στήριξη της αειφόρου ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών και για την ανταπόκριση στην αυξανόμενη ζήτηση της κοινωνίας για περιβαλλοντικές υπηρεσίες. Θα πρέπει επιπλέον να ενθαρρύνουν τους γεωργούς και άλλους διαχειριστές γαιών προκειμένου να εξυπηρετούν την κοινωνία στο σύνολό της, εισάγοντας ή εξακολουθώντας να εφαρμόζουν μεθόδους γεωργικής παραγωγής συμβατές με την προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος, του τοπίου και των χαρακτηριστικών του, των φυσικών πόρων, του εδάφους και της γενετικής ποικιλομορφίας. Εν προκειμένω, θα πρέπει να δίδεται ειδική προσοχή στη διατήρηση των γενετικών πόρων στη γεωργία. Σύμφωνα με την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», οι ενισχύσεις αυτές θα πρέπει να καλύπτουν μόνο τις δεσμεύσεις εκείνες που υπερβαίνουν τα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα.

(36) Θα πρέπει να συνεχίσουν να ενθαρρύνονται οι γεωργοί να υιοθετούν υψηλά πρότυπα διαβίωσης των ζώων, με την παροχή στήριξης στους γεωργούς που αναλαμβάνουν να υιοθετήσουν ζωοτεχνικά πρότυπα που υπερβαίνουν τα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα.

(37) Θα πρέπει να παρέχεται στήριξη για μη κερδοφόρες επενδύσεις, όταν είναι αναγκαίες για την επίτευξη των δεσμεύσεων που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο γεωργοπεριβαλλοντικών καθεστώτων ή άλλων γεωργοπεριβαλλοντικών στόχων, ή όταν επαυξάνουν στον χώρο της εκμετάλλευσης την αξία των περιοχών Natura 2000 προς τέρψη του κοινού και άλλων περιοχών μεγάλης φυσικής αξίας.

(38) Για να υπάρξει συμβολή στην προστασία του περιβάλλοντος, την πρόληψη φυσικών κινδύνων και πυρκαγιών, καθώς και για την άμβλυνση των κλιματικών μεταβολών, οι δασικοί πόροι θα πρέπει να επεκταθούν και να βελτιωθούν μέσω της πρώτης δάσωσης γεωργικών και μη γεωργικών γαιών. Η πρώτη δάσωση θα πρέπει να προσαρμόζεται στις τοπικές συνθήκες, να είναι συμβατή με το περιβάλλον και να επαυξάνει τη βιοποικιλότητα.

(39) Τα γεωργοδασοκομικά συστήματα έχουν υψηλή οικολογική και κοινωνική αξία, καθόσον συνδυάζουν εκτατικά συστήματα γεωργίας και δασοκομίας, τα οποία αποσκοπούν στην παραγωγή υψηλής ποιότητας ξυλείας και άλλων δασικών προϊόντων. Η δημιουργία τους θα πρέπει να στηρίζεται.

(40) Δεδομένης της σημασίας των δασών για την επιτυχή εφαρμογή των οδηγιών 79/409/ΕΟΚ και 92/43/ΕΟΚ, θα πρέπει να παρέχεται ειδική στήριξη στους δασοκαλλιεργητές, για να τους βοηθάει να αντιμετωπίζουν ειδικά προβλήματα που απορρέουν από την εφαρμογή των εν λόγω οδηγιών.

(41) Θα πρέπει να εισαχθούν δασοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις για τις εθελοντικές δεσμεύσεις που αφορούν την αύξηση της βιοποικιλότητας, τη διαφύλαξη των υψηλής αξίας δασικών οικοσυστημάτων και την ενίσχυση της προστατευτικής αξίας των δασών σε σχέση με τη διάβρωση του εδάφους, τη διατήρηση των υδατικών πόρων και της ποιότητας των υδάτων και τους φυσικούς κινδύνους.

(42) Θα πρέπει να παρέχεται στήριξη για την αποκατάσταση του δασοκομικού δυναμικού στα δάση που έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές και πυρκαγιές, και για τη θέσπιση προληπτικών δράσεων. Οι προληπτικές δράσεις κατά των πυρκαγιών θα πρέπει να καλύπτουν τις περιοχές που έχουν χαρακτηρισθεί από τα κράτη μέλη ως υψηλού και μέσου κινδύνου για πυρκαγιές, σύμφωνα με τα οικεία σχέδια δασοπροστασίας.

▼B

(43) Θα πρέπει να παρέχεται στήριξη σε δασοκαλλιεργητές για μη κερδοφόρες επενδύσεις, όταν είναι αναγκαίες για την επίτευξη των δασοπεριβαλλοντικών υποχρεώσεων ή άλλων περιβαλλοντικών στόχων, ή σε δάση για την επαύξηση της αξίας των σχετικών περιοχών, προς τέρψιν του κοινού.

(44) Για να εξασφαλίζεται η στοχοθετημένη και αποτελεσματική χρήση της στήριξης για τη διαχείριση γης βάσει του παρόντος κανονισμού, τα κράτη μέλη θα πρέπει να καθορίζουν τις περιοχές για παρέμβαση στο πλαίσιο ορισμένων μέτρων αυτού του άξονα. Οι ορεινές περιοχές και άλλες περιοχές με μειονεκτήματα θα πρέπει να καθορίζονται με βάση κοινά αντικειμενικά κριτήρια. Επομένως, οι οδηγίες και οι αποφάσεις του Συμβουλίου, με τις οποίες εγκρίνονται κατάλογοι μειονεκτικών περιοχών ή τροποποιούνται οι κατάλογοι αυτοί σύμφωνα με το άρθρο 21, παράγραφοι 2 και 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 950/97 του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 1997, για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των γεωργικών διαρθρώσεων ([1]), θα πρέπει να καταργηθούν με ισχύ από μια μεταγενέστερη ημερομηνία. Οι περιοχές Natura 2000 καθορίζονται σύμφωνα με τις οδηγίες 79/409/ΕΟΚ και 92/43/ΕΟΚ. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να καθορίζουν περιοχές κατάλληλες για δάσωση για περιβαλλοντικούς λόγους, όπως είναι η προστασία από τη διάβρωση, η πρόληψη φυσικών κινδύνων ή η επέκταση των δασικών πόρων που συμβάλλουν στην άμβλυνση των κλιματικών μεταβολών, καθώς και οι δασικές περιοχές μέσου έως υψηλού κινδύνου για δασικές πυρκαγιές.

(45) Θα πρέπει να δημιουργηθεί ένα σύστημα κυρώσεων για τις περιπτώσεις στις οποίες δικαιούχοι που λαμβάνουν ενισχύσεις στο πλαίσιο ορισμένων μέτρων διαχείρισης της γης, δεν εκπληρώνουν, στο σύνολο της εκμετάλλευσής τους, τις δεσμευτικές απαιτήσεις που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1782/2003, λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα, την ένταση, τον διαρκή χαρακτήρα, και την επανάληψη της μη συμμόρφωσης.

(46) Είναι ανάγκη να ληφθούν συνοδευτικά μέτρα για τις αλλαγές σε αγροτικές περιοχές, ώστε να δίδεται βοήθεια για τη διαφοροποίηση των γεωργικών δραστηριοτήτων από μη γεωργικές δραστηριότητες και την ανάπτυξη μη γεωργικών τομέων, για την προώθηση της απασχόλησης, για τη βελτίωση των βασικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της τοπικής πρόσβασης στις Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), καθώς και για την πραγματοποίηση επενδύσεων που θα καταστήσουν τις αγροτικές περιοχές ελκυστικότερες, ώστε να αντιστραφούν οι τάσεις προς την οικονομική και κοινωνική υποβάθμιση και την απερήμωση της υπαίθρου. Είναι επίσης αναγκαίο να καταβληθεί προσπάθεια για τη βελτίωση του ανθρώπινου δυναμικού από την άποψη αυτή.

(47) Θα πρέπει να παρέχεται στήριξη και για άλλα μέτρα σχετικά με την ευρύτερη αγροτική οικονομία. Ο κατάλογος των μέτρων θα πρέπει να καθορίζεται με βάση την εμπειρία από την πρωτοβουλία Leader και λαμβάνοντας υπόψη τις πολυτομεακές ανάγκες για ενδογενή αγροτική ανάπτυξη.

(48) Η εφαρμογή στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης μπορεί να ενισχύσει τη συνοχή μεταξύ περιοχών και τις συνεργίες μεταξύ μέτρων που προορίζονται για την ευρύτερη αγροτική οικονομία και για τον αγροτικό πληθυσμό. Επομένως, τα μέτρα σχετικά με την ευρύτερη αγροτική οικονομία θα πρέπει να εφαρμόζονται μέσω στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης.

([1]) ΕΕ L 142 της 2.6.1997, σ. 1· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1257/1999.

▼B

(49) Είναι ανάγκη να ορισθούν σαφώς οι αρχές της συνοχής και της συμπληρωματικότητας του άξονα που αφορά τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και τη διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας, με άλλα κοινοτικά χρηματοδοτικά μέσα, και ιδίως με εκείνα της πολιτικής συνοχής.

(50) Η πρωτοβουλία Leader, μετά την εμπειρία τριών περιόδων προγραμματισμού, έχει φθάσει σε επίπεδο ωριμότητας που δίνει τη δυνατότητα στις αγροτικές περιοχές να εφαρμόζουν ευρύτερα την προσέγγιση Leader στον βασικό προγραμματισμό της αγροτικής ανάπτυξης. Θα πρέπει, επομένως, να προβλεφθεί μεταφορά των βασικών αρχών της προσέγγισης Leader στα προγράμματα, ενσωματώνοντας σ' αυτά έναν ειδικό άξονα, και να προβλεφθεί ο ορισμός των ομάδων τοπικής δράσης και των προς στήριξη μέτρων, συμπεριλαμβανομένης της ικανότητας για εταιρικές σχέσεις, της εφαρμογής τοπικών στρατηγικών, της συνεργασίας, της δικτύωσης και της απόκτησης δεξιοτήτων.

(51) Δεδομένης της σημασίας της προσέγγισης Leader, σημαντικό μερίδιο της συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ θα πρέπει να προορίζεται για τον άξονα αυτό.

(52) Το ΕΓΤΑΑ θα πρέπει να στηρίζει μέσω της τεχνικής βοήθειας δράσεις σχετικές με την εφαρμογή των προγραμμάτων. Στο πλαίσιο της τεχνικής βοήθειας που αναφέρεται στο άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1290/2005, της 21ης Ιουνίου 2005 για τη χρηματοδότηση της κοινής γεωργικής πολιτικής [1], θα πρέπει να συσταθεί σε κοινοτικό επίπεδο ένα δίκτυο αγροτικής ανάπτυξης.

(53) Θα πρέπει να εισαχθούν διατάξεις για την κατανομή των διαθέσιμων πόρων. Οι πόροι αυτοί θα πρέπει να είναι συνεπείς προς τις δημοσιονομικές προοπτικές για την περίοδο 2007 έως 2013. Το συνολικό ποσό για την αγροτική ανάπτυξη θα πρέπει να κατανέμεται ετησίως. Θα πρέπει να επιτρέπεται σημαντική συγκέντρωση στις περιφέρειες που είναι επιλέξιμες για τον στόχο σύγκλισης.

(54) Θα πρέπει να προβλεφθεί ότι το Συμβούλιο καθορίζει το ποσό της κοινοτικής στήριξης στην αγροτική ανάπτυξη δυνάμει του παρόντος κανονισμού για την περίοδο από 1η Ιανουαρίου 2007 έως 31 Δεκεμβρίου 2013, την ετήσια κατανομή του και το ελάχιστο ποσό που συγκεντρώνεται για τις επιλέξιμες για τον στόχο σύγκλισης περιφέρειες σύμφωνα με τις δημοσιονομικές προοπτικές για την περίοδο 2007 έως 2013 και τη Διοργανική συμφωνία για τη δημοσιονομική πειθαρχία και τη βελτίωση της διαδικασίας του προϋπολογισμού για την ίδια περίοδο.

(55) Οι ετήσιες πιστώσεις οι οποίες κατανέμονται σε ένα κράτος μέλος για τον στόχο σύγκλισης στο πλαίσιο των Ταμείων, για το μερίδιο που προέρχεται από το ΕΓΤΠΕ-Τμήμα Προσανατολισμού, τα διαρθρωτικά Ταμεία, το Ταμείο Συνοχής (εφεξής: «ΤΑ») και το Χρηματοδοτικό Μέσο Προσανατολισμού της Αλιείας [2], (εφεξής: «ΧΜΠΑ»), θα πρέπει να περιορίζονται σε ένα ανώτατο όριο καθοριζόμενο σε συνάρτηση με την ικανότητα απορρόφησης του κράτους μέλους.

(56) Για την ενδεικτική κατανομή των πιστώσεων ανάληψης υποχρεώσεων που διατίθενται στα κράτη μέλη, θα πρέπει να καθορισθούν κριτήρια σύμφωνα με αντικειμενική και διαφανή μέθοδο.

[1] ΕΕ L 209 της 11.8.2005, σ. 1.
[2] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1263/1999 του Συμβουλίου, της 21 Ιουνίου 1999, για το χρηματοδοτικό μέσο προσανατολισμού της αλιείας (ΕΕ L 161 της 26.6.1999, σ. 54).

▼B

(57) Πέραν και άνω των ποσών αυτών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα ποσά κατ' εφαρμογή του άρθρου 12 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1290/2005.

(58) Οι πιστώσεις που είναι διαθέσιμες στο πλαίσιο των Ταμείων θα πρέπει να αναπροσαρμόζονται με ενιαίο συντελεστή για τον προγραμματισμό.

(59) Το ποσοστό της συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ στον προγραμματισμό αγροτικής ανάπτυξης θα πρέπει να καθορίζεται σε σχέση με τις δημόσιες δαπάνες των κρατών μελών, λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία της προτεραιότητας που δίδεται στη διαχείριση της γης και το περιβάλλον, την κατάσταση στις περιφέρειες που είναι επιλέξιμες για τον στόχο σύγκλισης και την προτεραιότητα που δίνεται στην προσέγγιση Leader.

(60) Προκειμένου να αμβλυνθούν οι ιδιαίτερες δυσκολίες και τα διαρθρωτικά προβλήματα γεωργίας, δασοκομίας και προστιθέμενης αξίας των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων, που προκύπτουν λόγω μεγάλης απόστασης, νησιωτικού ή εξόχως απόκεντρου χαρακτήρα και εξάρτησης της αγροτικής οικονομίας από έναν περιορισμένο αριθμό γεωργικών προϊόντων, και προκειμένου να προαχθεί μια εύρωστη πολιτική αγροτικής ανάπτυξης, ειδικές διατάξεις για ορισμένα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης καθώς και κατάλληλα ποσοστά συγχρηματοδότησης από το ΕΓΤΑΑ που θα πρέπει να εφαρμόζονται στις εξόχως απόκεντρες περιοχές, οι οποίες αναφέρονται στη συνθήκη, και στα νησιά που καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93 του Συμβουλίου, της 19ης Ιουλίου 1993, για τη θέσπιση ειδικών μέτρων για ορισμένα γεωργικά προϊόντα προς όφελος των μικρών νησιών του Αιγαίου Πελάγους ([1]).

(61) Σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας και με την επιφύλαξη εξαιρέσεων, θα πρέπει να υπάρχουν εθνικοί κανόνες σχετικά με την επιλεξιμότητα των δαπανών.

(62) Για να εξασφαλισθεί η αποτελεσματικότητα, ο δίκαιος χαρακτήρας και η διατηρήσιμη επίπτωση της παρέμβασης του ΕΓΤΑΑ, θα πρέπει να υπάρχουν διατάξεις που να εξασφαλίζουν ότι οι σχετικές με τις επενδύσεις πράξεις είναι μακροχρόνιες και ότι αποφεύγεται το ενδεχόμενο να χρησιμοποιηθεί το Ταμείο για την εισαγωγή αθέμιτου ανταγωνισμού.

(63) Η αποκεντρωμένη υλοποίηση των δράσεων στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ θα πρέπει να συνοδεύεται από εγγυήσεις, σχετικές ιδίως με την ποιότητα της υλοποίησης, τα αποτελέσματα, τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση και τον έλεγχο.

(64) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν μέτρα, για να εξασφαλίζουν την ορθή λειτουργία των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου. Προς τούτο, είναι αναγκαίο να θεσπισθούν οι γενικές αρχές και οι βασικές λειτουργίες που θα πρέπει να εξασφαλίζει κάθε σύστημα διαχείρισης και ελέγχου. Επομένως, είναι αναγκαίο να διατηρηθεί ο καθορισμός μιας και μόνης διαχειριστικής αρχής και να προσδιορισθούν οι αρμοδιότητές της.

([1]) ΕΕ L 184 της 27.7.1993, σ. 1· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1782/2003.

▼B

(65) Κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης θα πρέπει να υπόκειται στην κατάλληλη παρακολούθηση, από επιτροπή παρακολούθησης και με βάση ένα κοινό πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης, το οποίο καθορίζεται και εφαρμόζεται βάσει εταιρικής σχέσης με τα κράτη μέλη, ώστε να καλύπτει αποτελεσματικά τις ειδικές ανάγκες της αγροτικής ανάπτυξης.

(66) Η αποτελεσματικότητα και οι επιπτώσεις δράσεων στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ εξαρτώνται επίσης από τη βελτιωμένη αξιολόγηση με βάση το κοινό πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης. Ιδίως, τα προγράμματα θα πρέπει να αξιολογούνται για την προπαρασκευή τους, την εφαρμογή και την ολοκλήρωσή τους.

(67) Για να καταστεί δυνατό να λειτουργεί αποτελεσματικά η εταιρική σχέση και να προωθείται η κοινοτική δράση, οι σχετικές πληροφορίες θα πρέπει να τυγχάνουν τις ευρύτερης δυνατής δημοσιότητας. Οι αρχές διαχείρισης των προγραμμάτων φέρουν τη σχετική ευθύνη.

(68) Η αγροτική ανάπτυξη, όπως ορίζεται στον παρόντα κανονισμό, θα πρέπει να είναι επιλέξιμη για στήριξη από το κράτος μέλος χωρίς κοινοτική συγχρηματοδότηση. Λόγω των οικονομικών επιπτώσεων της ενίσχυσης αυτής, καθώς και για να εξασφαλισθεί η συνέπεια με μέτρα επιλέξιμα για κοινοτική στήριξη, και για να απλουστευθούν οι διαδικασίες, θα πρέπει να θεσπισθούν ειδικοί κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, λαμβάνοντας επίσης υπόψη την πείρα από την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1257/1999. Επιπλέον, θα πρέπει να επιτρέπεται στα κράτη μέλη να χορηγούν κρατικές ενισχύσεις, οι οποίες θα αποσκοπούν στην παροχή πρόσθετης χρηματοδότησης για την αγροτική ανάπτυξη για την οποία παρέχεται κοινοτική στήριξη, στο πλαίσιο της διαδικασίας κοινοποίησης σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού ως μέρος του προγραμματισμού.

(69) Είναι ανάγκη να θεσπισθούν κανόνες, για να διευκολυνθεί η μετάβαση από το υφιστάμενο καθεστώς στήριξης προς το νέο καθεστώς στήριξης της αγροτικής ανάπτυξης.

(70) Το νέο καθεστώς στήριξης που προβλέπεται στον παρόντα κανονισμό αντικαθιστά το υφιστάμενο καθεστώς στήριξης. Επομένως, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 θα πρέπει να καταργηθεί από την 1η Ιανουαρίου 2007, με εξαίρεση ορισμένες διατάξεις, που αφορούν μειονεκτικές περιοχές, οι οποίες θα πρέπει να καταργηθούν σε μια μεταγενέστερη ημερομηνία.

(71) Τα μέτρα που απαιτούνται για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, θα πρέπει να θεσπισθούν σύμφωνα με την απόφαση 1999/468/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 1999, για τον καθορισμό των όρων άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στην Επιτροπή ([1]).

(72) Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή διατύπωσε τη γνώμη της ([2]).

(73) Η Επιτροπή των Περιφερειών διατύπωσε τη γνώμη της ([3]),

([1]) ΕΕ L 184 της 17.7.1999, σ. 23.
([2]) Γνώμη η οποία διατυπώθηκε στις 9 Μαρτίου 2005 (δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα).
([3]) Γνώμη η οποία διατυπώθηκε στις 23 Φεβρουαρίου 2005 (ΕΕ C 164 της 5.7.2005, σ. 18).

▼B

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

# ΤΙΤΛΟΣ Ι

# ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

## ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

### *Άρθρο 1*

### Πεδίο εφαρμογής

Ο παρών κανονισμός:

1. θεσπίζει τους γενικούς κανόνες που διέπουν την κοινοτική στήριξη για την αγροτική ανάπτυξη, η οποία χρηματοδοτείται από το ΕΓΤΑΑ, το οποίο ιδρύθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1290/2005·

2. καθορίζει τους στόχους στους οποίους θα πρέπει να συμβάλλει η πολιτική αγροτικής ανάπτυξης·

3. καθορίζει το στρατηγικό πλαίσιο για την πολιτική αγροτικής ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένης της μεθόδου καθορισμού των κοινοτικών στρατηγικών κατευθυντήριων γραμμών για την πολιτική αγροτικής ανάπτυξης (εφεξής: «κοινοτικές στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές»)· και του εθνικού σχεδίου στρατηγικής·

4. καθορίζει τις προτεραιότητες και μέτρα αγροτικής ανάπτυξης·

5. θεσπίζει τους κανόνες σχετικά με την εταιρική σχέση, τον προγραμματισμό, την αξιολόγηση, τη δημοσιονομική διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο με βάση καταμερισμό των αρμοδιοτήτων μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής.

### *Άρθρο 2*

### Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

α) «προγραμματισμός»: η διαδικασία οργάνωσης, λήψης αποφάσεων και χρηματοδότησης σε διάφορα στάδια, η οποία αποσκοπεί στην εφαρμογή, σε πολυετή βάση, της κοινής δράσης της Κοινότητας και των κρατών μελών για την επίτευξη των στόχων προτεραιότητας του ΕΓΤΑΑ·

β) «περιφέρεια»: εδαφική μονάδα που αντιστοιχεί στο επίπεδο 1 ή 2 της στατιστικής ονοματολογίας εδαφικών μονάδων (NUTS επίπεδο 1 και 2) κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Μαΐου 2003, για τη θέσπιση μιας κοινής ονοματολογίας των εδαφικών στατιστικών μονάδων (NUTS) [1]·

γ) «άξονας»: συνεκτική ομάδα μέτρων με ειδικούς σκοπούς που απορρέουν ευθέως από την εφαρμογή των μέτρων αυτών και συμβάλλουν στην επίτευξη ενός ή περισσοτέρων στόχων εκ των οριζομένων στο άρθρο 4·

δ) «μέτρο»: δέσμη πράξεων που συμβάλλουν στην υλοποίηση ενός άξονα που αναφέρεται στο άρθρο 4 παράγραφος 2·

[1] ΕΕ L 154 της 21.6.2003, σ. 1.

▼B

ε) «πράξη»: έργο, σύμβαση ή διακανονισμός, ή άλλη δράση που επιλέγεται σύμφωνα με κριτήρια που έχουν τεθεί για το συγκεκριμένο πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης, και που υλοποιείται από έναν ή περισσότερους δικαιούχους, δίνοντας τη δυνατότητα για επίτευξη των στόχων που ορίζονται στο άρθρο 4·

στ) «κοινό πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης»: μια γενική προσέγγιση που εκπονείται από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη και καθορίζει περιορισμένο αριθμό κοινών δεικτών, οι οποίοι αφορούν την κατάσταση εκκίνησης και τη δημοσιονομική εκτέλεση, τις επιδόσεις, τα αποτελέσματα και τις επιπτώσεις των προγραμμάτων·

ζ) «στρατηγική τοπικής ανάπτυξης»: μια συνεκτική δέσμη πράξεων για την επίτευξη τοπικών στόχων και την αντιμετώπιση τοπικών αναγκών, η οποία εφαρμόζεται βάσει εταιρικής σχέσης στο κατάλληλο επίπεδο·

η) «δικαιούχος»: φορέας, οργανισμός ή εταιρεία του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα, που είναι υπεύθυνος για την υλοποίηση πράξεων ή που λαμβάνει στήριξη·

θ) «δημόσια δαπάνη»: κάθε δημόσια συνεισφορά στη χρηματοδότηση δράσεων από τον προϋπολογισμό κάποιου κράτους, περιφερειακών και τοπικών αρχών ή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και κάθε παρόμοια δαπάνη. Θεωρείται ως δημόσια συνεισφορά κάθε συμμετοχή στη χρηματοδότηση δράσεων από τον προϋπολογισμό φορέων ή ενώσεων του δημόσιου τομέα, μιας ή περισσοτέρων περιφερειακών ή τοπικών αρχών ή φορέων του δημόσιου τομέα κατά την έννοια της οδηγίας 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων προμηθειών και υπηρεσιών ([1])·

ι) «στόχος σύγκλισης»: ο στόχος της δράσης για τα ολιγότερο ανεπτυγμένα κράτη μέλη και περιφέρειες σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία που διέπει το Ευρωπαϊκό Ταμείο Γεωργικής Ανάπτυξης (εφεξής: «ΕΤΓΑ»), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (εφεξής: «ΕΚΤ») και το ΤΑ για την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 2007 έως 31 Δεκεμβρίου 2013.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

## ΑΠΟΣΤΟΛΕΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

### *Άρθρο 3*

### Αποστολές

Το ΕΓΤΑΑ συμβάλλει στην προαγωγή της αειφόρου αγροτικής ανάπτυξης σε ολόκληρη την Κοινότητα κατά τρόπο συμπληρωματικό προς τις πολιτικές για την αγορά και την εισοδηματική στήριξη της κοινής γεωργικής πολιτικής, την πολιτική συνοχής και την κοινή αλιευτική πολιτική.

### *Άρθρο 4*

### Στόχοι

1. Η στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης συμβάλλει στην επίτευξη των ακόλουθων στόχων:

α) βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας και της δασοκομίας μέσω της παροχής στήριξης για αναδιάρθρωση, ανάπτυξη και καινοτομία·

([1]) ΕΕ L 134 της 30.4.2004, σ. 114.

▼B

β) βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου μέσω της παροχής στήριξης για τη διαχείριση της γης·

γ) βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και ενθάρρυνση της διαφοροποίησης της οικονομικής δραστηριότητας.

2. Οι στόχοι που αναφέρονται στην παράγραφο 1 υλοποιούνται μέσω των τεσσάρων αξόνων που ορίζονται στον τίτλο IV.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

**ΑΡΧΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ**

*Άρθρο 5*

**Συμπληρωματικότητα, συνέπεια και συμμόρφωση**

1. Το ΕΓΤΑΑ συμπληρώνει τις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές δράσεις που συμβάλλουν στις προτεραιότητες της Κοινότητας.

2. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη μεριμνούν, ώστε η συνδρομή του ΕΓΤΑΑ και των κρατών μελών να συνάδει προς τις δραστηριότητες, τις πολιτικές και τις προτεραιότητες της Κοινότητας. Η συνδρομή του ΕΓΤΑΑ πρέπει να είναι συνεπής προς τους στόχους της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, και ιδίως εκείνους του κοινοτικού μέσου στήριξης της αλιείας.

3. Η συνέπεια αυτή εξασφαλίζεται από τις κοινοτικές στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές που αναφέρονται στο άρθρο 9, από το εθνικό σχέδιο στρατηγικής που αναφέρεται στο άρθρο 11 από τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης που αναφέρονται στο άρθρο 15 και από την έκθεση της Επιτροπής που αναφέρεται στο άρθρο 14.

4. Σύμφωνα με τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν τον συντονισμό μεταξύ της παρέμβασης από τα διάφορα Ταμεία, το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ, το ΤΣ, το κοινοτικό μέσο στήριξης της αλιείας, και των παρεμβάσεων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (εφεξής: «ΕΤΕπ») και άλλων κοινοτικών χρηματοπιστωτικών μέσων.

5. Πρέπει επίσης να υπάρχει συνέπεια προς τα μέτρα που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο-Τμήμα Εγγυήσεων.

6. Δεν παρέχεται στήριξη βάσει του παρόντος κανονισμού σε καθεστώτα επιλέξιμα για στήριξη βάσει των κοινών οργανώσεων αγοράς, με την επιφύλαξη εξαιρέσεων που πρόκειται να καθορισθούν, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 90 παράγραφος 2.

7. Τα κράτη μέλη μεριμνούν, ώστε οι πράξεις που χρηματοδοτούνται από το ΕΓΤΑΑ να συνάδουν προς τη συνθήκη και τις νομικές πράξεις που εκδίδονται βάσει αυτής.

*Άρθρο 6*

**Εταιρική σχέση**

1. Η παρέμβαση του ΕΓΤΑΑ υλοποιείται μέσω στενών διαβουλεύσεων, στο εξής καλούμενων «εταιρική σχέση», μεταξύ της Επιτροπής και του κράτους μέλους, καθώς και των αρχών και οργανισμών που έχουν υποδειχθεί από το κράτος μέλος βάσει των εθνικών κανόνων και πρακτικών που ισχύουν, συμπεριλαμβανομένων:

▼B

α) των αρμόδιων περιφερειακών, τοπικών αρχών και λοιπών δημοσίων αρχών·

β) των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων·

γ) κάθε άλλου κατάλληλου οργανισμού που εκπροσωπεί την κοινωνία των πολιτών, μη κυβερνητικών οργανώσεων, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών, και οργανισμών που είναι αρμόδιοι για την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Το κράτος μέλος υποδεικνύει τους πλέον αντιπροσωπευτικούς εταίρους σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και στον οικονομικό, κοινωνικό, περιβαλλοντικό ή άλλο τομέα, οι οποίοι στο εξής καλούνται «εταίροι». Δημιουργεί τις προϋποθέσεις για ευρεία και ουσιαστική συμμετοχή όλων των ενδεδειγμένων οργανισμών, σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες και πρακτικές, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη προώθησης της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και της αειφόρου ανάπτυξης μέσω της ενσωμάτωσης των απαιτήσεων για την προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος.

2. Η εταιρική σχέση διεξάγεται με πλήρη σεβασμό των αντίστοιχων θεσμικών, νομικών και οικονομικών αρμοδιοτήτων κάθε κατηγορίας εταίρων, όπως ορίζονται στην παράγραφο 1.

3. Η εταιρική σχέση εμπλέκεται στην κατάρτιση και παρακολούθηση του εθνικού σχεδίου στρατηγικής και στην κατάρτιση, εφαρμογή, παρακολούθηση και αξιολόγηση των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης. Τα κράτη μέλη φροντίζουν για τη συμμετοχή όλων των ενδεδειγμένων εταίρων στα διάφορα στάδια του προγραμματισμού, τηρουμένων των προθεσμιών που καθορίζονται για κάθε στάδιο.

*Άρθρο 7*

**Επικουρικότητα**

Τα κράτη μέλη είναι αρμόδια για την εφαρμογή των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης στο κατάλληλο εδαφικό επίπεδο, σύμφωνα με τις οικείες θεσμικές ρυθμίσεις, κατά τον παρόντα κανονισμό.

*Άρθρο 8*

**Ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και έλλειψη διακρίσεων**

Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή προωθούν την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών και εξασφαλίζουν ότι σε όλα τα στάδια εφαρμογής του προγράμματος αποφεύγεται κάθε διάκριση λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού.

Συμπεριλαμβάνονται τα στάδια σχεδιασμού, εφαρμογής, παρακολούθησης και αξιολόγησης.

▼B

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙ

## Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

### ΟΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ

*Άρθρο 9*

**Περιεχόμενο και έγκριση**

1. Το Συμβούλιο εγκρίνει κοινοτικές στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές για την πολιτική αγροτικής ανάπτυξης και για την περίοδο προγραμματισμού από 1η Ιανουαρίου 2007 έως 31 Δεκεμβρίου 2013, υπό το πρίσμα των πολιτικών προτεραιοτήτων που καθορίζονται σε κοινοτικό επίπεδο.

Οι εν λόγω στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές ορίζουν, σε κοινοτικό επίπεδο, τις στρατηγικές προτεραιότητες για την αγροτική ανάπτυξη και για την περίοδο προγραμματισμού, με στόχο την υλοποίηση καθενός από τους άξονες που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό.

2. Έως τις 20 Φεβρουαρίου 2006, εκδίδεται απόφαση για τις κοινοτικές στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 37 της συνθήκης. Η απόφαση δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

*Άρθρο 10*

**Αναθεώρηση**

Προκειμένου να ληφθούν υπόψη μείζονες ιδίως αλλαγές στις κοινοτικές προτεραιότητες, οι κοινοτικές στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές μπορούν να αναθεωρούνται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

### ΕΘΝΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

*Άρθρο 11*

**Περιεχόμενο**

1. Κάθε κράτος μέλος υποβάλλει εθνικό σχέδιο στρατηγικής, στο οποίο αναφέρονται οι προτεραιότητες της δράσης του ΕΓΤΑΑ και του συγκεκριμένου κράτους μέλους, λαμβάνοντας υπόψη τις κοινοτικές στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές, τους ειδικούς στόχους τους, τη συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ και τους άλλους δημοσιονομικούς πόρους.

2. Το εθνικό σχέδιο στρατηγικής εξασφαλίζει ότι η κοινοτική ενίσχυση για την αγροτική ανάπτυξη συνάδει με τις κοινοτικές στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές και ότι συντονίζονται οι κοινοτικές, εθνικές και περιφερειακές προτεραιότητες. Το εθνικό σχέδιο στρατηγικής αποτελεί εργαλείο αναφοράς για την προπαρασκευή του προγραμματισμού του ΕΓΤΑΑ. Εφαρμόζεται μέσω των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης.

▼B

3. Κάθε εθνικό σχέδιο στρατηγικής περιλαμβάνει:

α) αξιολόγηση της οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής κατάστασης και του αναπτυξιακού δυναμικού·

β) τη στρατηγική που έχει επιλεγεί για την κοινή δράση της Κοινότητας και του συγκεκριμένου κράτους μέλους, καταδεικνύοντας τη συνέπεια των επιλογών που έχουν γίνει προς τις κοινοτικές στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές·

γ) τις θεματικές και εδαφικές προτεραιότητες για την αγροτική ανάπτυξη στο πλαίσιο κάθε άξονα, συμπεριλαμβανομένων των κύριων ποσοτικά προσδιορισμένων στόχων και των κατάλληλων δεικτών παρακολούθησης και αξιολόγησης·

▼M5

δ) κατάλογο των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης, με τα οποία υλοποιείται το εθνικό σχέδιο στρατηγικής, ενδεικτική κατανομή των κονδυλίων του ΕΓΤΑΑ για κάθε πρόγραμμα, συμπεριλαμβανομένων των ποσών που προβλέπονται στο άρθρο 12 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1290/2005, και χωριστή μνεία των ποσών που προβλέπονται στο άρθρο 69 παράγραφος 5α του παρόντος κανονισμού·

▼B

ε) τα μέσα που εξασφαλίζουν τον συντονισμό με τα άλλα μέσα της κοινής γεωργικής πολιτικής, με το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ, το ΤΣ, το Κοινοτικό Μέσο Στήριξης της Αλιείας και την ΕΤΕπ·

στ) εάν ενδείκνυται, τον προϋπολογισμό για την επίτευξη του στόχου σύγκλισης·

ζ) περιγραφή των ρυθμίσεων και αναφορά του ποσού που έχει δεσμευθεί για τη δημιουργία του εθνικού αγροτικού δικτύου που αναφέρεται στο άρθρο 66 παράγραφος 3 και στο άρθρο 68.

*Άρθρο 12*

**Εκπόνηση**

1. Κάθε κράτος μέλος εκπονεί εθνικό σχέδιο στρατηγικής μετά την έγκριση των κοινοτικών στρατηγικών κατευθυντήριων γραμμών.

Το σχέδιο αυτό εκπονείται σύμφωνα με τις θεσμικές ρυθμίσεις των κρατών μελών, μετά από στενή συνεργασία με τους εταίρους που αναφέρονται στο άρθρο 6. Συντάσσεται σε στενή συνεργασία με την Επιτροπή και καλύπτει την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 2007 έως 31 Δεκεμβρίου 2013.

2. Κάθε κράτος μέλος διαβιβάζει στην Επιτροπή το οικείο εθνικό σχέδιο στρατηγικής πριν υποβάλει τα προγράμματά του για αγροτική ανάπτυξη.

▼M6

*Άρθρο 12α*

**Αναθεώρηση**

1. Τα κράτη μέλη αναθεωρούν, σύμφωνα με τη διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 12 παράγραφος 1, τα εθνικά σχέδια στρατηγικής τους μετά την αναθεώρηση των κοινοτικών στρατηγικών κατευθυντηρίων γραμμών, όπως αναφέρεται στο άρθρο 10.

2. Το αργότερο στις 15 Ιουλίου 2009, αποστέλλονται στην Επιτροπή τα αναθεωρημένα εθνικά σχέδια στρατηγικής που αναφέρονται στην παράγραφο 1.

▼B

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

**ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ**

*Άρθρο 13*

**Συνοπτικές εκθέσεις των κρατών μελών**

1. Με αφετηρία το 2010 και το αργότερο την 1η Οκτωβρίου κάθε δεύτερου έτους, κάθε κράτος μέλος υποβάλλει στην Επιτροπή συνοπτική έκθεση, η οποία παρουσιάζει την πρόοδο που σημειώθηκε στην υλοποίηση του εθνικού σχεδίου στρατηγικής και των στόχων του, καθώς και τη συμβολή του στην επίτευξη των κοινοτικών στρατηγικών κατευθυντήριων γραμμών. Η τελευταία συνοπτική έκθεση υποβάλλεται την 1η Οκτωβρίου 2014, το αργότερο.

2. Η έκθεση συνοψίζει τις ετήσιες εκθέσεις προόδου του προηγουμένου έτους που αναφέρονται στο άρθρο 82 και περιγράφει ιδίως:

α) τα επιτεύγματα και τα αποτελέσματα των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης σε σχέση με τους δείκτες που καθορίζονται στο εθνικό σχέδιο στρατηγικής·

β) τα αποτελέσματα των παράλληλων αξιολογήσεων των δραστηριοτήτων που διενεργούνται για κάθε πρόγραμμα.

3. Κατά παρέκκλιση της παραγράφου 1, για τα ενιαία προγράμματα που αναφέρονται στο άρθρο 15 παράγραφος 2, τα κράτη μέλη μπορούν να περιλαμβάνουν στις ετήσιες εκθέσεις προόδου που αναφέρονται στο άρθρο 82, τα στοιχεία που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, εντός της προθεσμίας που ορίζεται στο άρθρο 82.

*Άρθρο 14*

**Έκθεση της Επιτροπής**

1. Με αφετηρία το 2011 και στην αρχή κάθε δεύτερου έτους, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση, στην οποία συνοψίζονται οι κύριες εξελίξεις, τάσεις και προκλήσεις που σχετίζονται με την εφαρμογή των εθνικών σχεδίων στρατηγικής και των κοινοτικών στρατηγικών κατευθυντήριων γραμμών. Η τελευταία έκθεση της Επιτροπής υποβάλλεται στην αρχή του 2015.

Η έκθεση αυτή βασίζεται στην εκ μέρους της Επιτροπής ανάλυση και εκτίμηση των συνοπτικών εκθέσεων των κρατών μελών που αναφέρονται στο άρθρο 13 και κάθε άλλης διαθέσιμης πληροφορίας. Αναφέρει τα μέτρα που έχουν ληφθεί ή που πρέπει να ληφθούν από τα κράτη μέλη και την Επιτροπή, για να δοθεί η κατάλληλη συνέχεια στα συμπεράσματα της έκθεσης.

2. Η έκθεση της Επιτροπής διαβιβάζεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

▼B

ΤΙΤΛΟΣ ΙΙΙ

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

**ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ**

*Άρθρο 15*

**Προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης**

1. Το ΕΓΤΑΑ ενεργεί στα κράτη μέλη μέσω προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης. Τα προγράμματα αυτά υλοποιούν μια στρατηγική αγροτικής ανάπτυξης μέσω μιας δέσμης μέτρων, τα οποία συγκεντρώνονται σε ομάδες σύμφωνα με τους άξονες που ορίζονται στον τίτλο IV, για την επίτευξη των οποίων θα ζητείται ενίσχυση από το ΕΓΤΑΑ.

Κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης καλύπτει περίοδο μεταξύ της 1ης Ιανουαρίου 2007 και της 31ης Δεκεμβρίου 2013.

2. Κράτος μέλος μπορεί να υποβάλει είτε ενιαίο πρόγραμμα για ολόκληρη την επικράτειά του είτε σειρά περιφερειακών προγραμμάτων.

3. Τα κράτη μέλη που προγραμματίζουν σε περιφερειακό επίπεδο μπορούν επίσης να υποβάλλουν προς έγκριση ένα εθνικό πλαίσιο που περιλαμβάνει κοινά στοιχεία των εν λόγω περιφερειακών προγραμμάτων.

*Άρθρο 16*

**Περιεχόμενο των προγραμμάτων**

Κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης περιλαμβάνει:

α) ανάλυση της κατάστασης από την άποψη των πλεονεκτημάτων και αδυναμιών, τη στρατηγική που έχει επιλεγεί για την αντιμετώπισή τους και την εκ των προτέρων αξιολόγηση που αναφέρεται στο άρθρο 85·

β) αιτιολόγηση των προτεραιοτήτων που έχουν επιλεγεί, λαμβανομένων υπόψη των κοινοτικών στρατηγικών κατευθυντήριων γραμμών και του εθνικού σχεδίου στρατηγικής, καθώς και της αναμενόμενης επίπτωσης σύμφωνα με την εκ των προτέρων αξιολόγηση·

γ) πληροφορίες για τους άξονες και τα μέτρα που προτείνονται για τον κάθε ένα, καθώς και περιγραφή τους, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών επαληθεύσιμων στόχων και δεικτών που αναφέρονται στο άρθρο 81, οι οποίοι επιτρέπουν να μετρηθεί η πρόοδος, η αποδοτικότητα και η αποτελεσματικότητα του προγράμματος·

δ) χρηματοδοτικό σχέδιο, το οποίο περιλαμβάνει δύο πίνακες:

— έναν πίνακα που αναφέρει, σύμφωνα με το άρθρο 69 παράγραφοι 5 και 6, τη συνολική συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ που έχει προγραμματισθεί για κάθε έτος. Κατά περίπτωση, το εν λόγω χρηματοδοτικό σχέδιο αναφέρει χωριστά, στο πλαίσιο της συνολικής συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ τις πιστώσεις που προβλέπονται για τις περιφέρειες που είναι επιλέξιμες για τον στόχο σύγκλισης. Η προγραμματισμένη ετήσια συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ πρέπει να είναι συμβατή με τις δημοσιονομικές προοπτικές·

— ένα πίνακα που προσδιορίζει, για το σύνολο της περιόδου προγραμματισμού, τη συνολική κοινοτική συνεισφορά που έχει προγραμματισθεί και την αντίστοιχη εθνική δημόσια χρηματοδότηση για κάθε άξονα, το ποσοστό συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ για κάθε άξονα και το ποσό που δεσμεύεται για τεχνική βοήθεια. Κατά περίπτωση, ο πίνακας αυτός αναφέρει επίσης χωριστά την προγραμματισμένη συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ για τις περιφέρειες που είναι επιλέξιμες για τον στόχο σύγκλισης και την αντίστοιχη εθνική δημόσια χρηματοδότηση·

▼B

ε) προς ενημέρωση, ενδεικτική ανάλυση των αρχικών ποσών κατά μέτρο από την άποψη των δημόσιων και ιδιωτικών δαπανών·

στ) όταν χρειάζεται, πίνακα σχετικά με την πρόσθετη εθνική χρηματοδότηση ανά άξονα, σύμφωνα με το άρθρο 89·

ζ) τα στοιχεία που χρειάζονται για την εκτίμηση της τήρησης των κανόνων ανταγωνισμού και, ενδεχομένως, τον κατάλογο των καθεστώτων ενίσχυσης που επιτρέπονται βάσει των άρθρων 87, 88 και 89 της συνθήκης και που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν κατά την εφαρμογή των προγραμμάτων·

η) πληροφορίες για τη συμπληρωματικότητα με τα μέτρα που χρηματοδοτούνται από τα άλλα μέσα της κοινής γεωργικής πολιτικής, μέσω της πολιτικής συνοχής, καθώς και από το κοινοτικό μέσο στήριξης της αλιείας·

θ) ρυθμίσεις εφαρμογής του προγράμματος, που περιλαμβάνουν:

i) προσδιορισμό εκ μέρους του κράτους μέλους όλων των αρχών που προβλέπονται στο άρθρο 74 παράγραφος 2 και προς ενημέρωση, συνοπτική περιγραφή της δομής διαχείρισης και ελέγχου·

ii) περιγραφή των συστημάτων παρακολούθησης και αξιολόγησης, καθώς και τη σύνθεση της επιτροπής παρακολούθησης·

iii) τις διατάξεις που εξασφαλίζουν δημοσιότητα για το πρόγραμμα·

ι) τον προσδιορισμό των εταίρων που αναφέρονται στο άρθρο 6 και τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων με τους εταίρους.

▼M6

*Άρθρο 16α*

**Ειδικές ενέργειες σε σχέση με ορισμένες προτεραιότητες**

1. Μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2009, τα κράτη μέλη προβλέπουν στα προγράμματά τους αγροτικής ανάπτυξης, σε συνάρτηση με τις ειδικές τους ανάγκες, τύπους ενεργειών με τις ακόλουθες προτεραιότητες, όπως περιγράφονται στις κοινοτικές στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές και διευκρινίζονται περαιτέρω στα εθνικά σχέδια στρατηγικής:

α) αλλαγή του κλίματος·

β) ανανεώσιμες πηγές ενέργειας·

γ) διαχείριση των υδάτων·

δ) βιοποικιλότητα·

ε) συνοδευτικά μέτρα της αναδιάρθρωσης του γαλακτοκομικού τομέα·

στ) καινοτομίες που σχετίζονται με τις προτεραιότητες που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ)·

ζ) υποδομή ευρυζωνικού Διαδικτύου στις αγροτικές περιοχές.

Οι τύποι των ενεργειών που σχετίζονται με τις προτεραιότητες που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως στ) το πρώτου εδαφίου αποβλέπουν στην επίτευξη αποτελεσμάτων όπως τα πιθανά αποτελέσματα που διευκρινίζονται στο παράρτημα ΙΙ. Στο παράρτημα ΙΙ, παρατίθεται ενδεικτικός κατάλογος των εν λόγω τύπων ενεργειών και των πιθανών αποτελεσμάτων τους. Στο παράρτημα ΙΙΙ, παρατίθεται κατάλογος τύπων ενεργειών που σχετίζονται με την προτεραιότητα που αναφέρεται στο σημείο ζ) του πρώτου εδαφίου.

▼M6

Τα αναθεωρημένα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης που αφορούν ενέργειες που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο υποβάλλονται στην Επιτροπή έως τις 15 Ιουλίου 2009 το αργότερο.

2. Από την 1η Ιανουαρίου 2009, όσον αφορά τους τύπους ενεργειών που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχεία α) έως στ), τα ποσοστά έντασης της ενίσχυσης που καθορίζονται στο παράρτημα Ι μπορούν να αυξηθούν κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες.

3. Μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2009, κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης περιλαμβάνει επίσης:

α) τον κατάλογο των τύπων ενεργειών και τις πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 16 στοιχείο γ) σχετικά με τους ειδικούς τύπους ενεργειών που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου·

β) πίνακα που προσδιορίζει, για την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2009 έως τις 31 Δεκεμβρίου 2013, με βάση την κοινοτική συνεισφορά για τους τύπους ενεργειών που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχεία α) έως στ) και με βάση την κοινοτική συνεισφορά για τους τύπους ενεργειών που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο ζ).

▼B

*Άρθρο 17*

**Ισορροπία μεταξύ στόχων**

1. Η κοινοτική χρηματοδοτική συνεισφορά σε καθένα από τους τρεις στόχους που αναφέρονται στο άρθρο 4 καλύπτει τουλάχιστον το 10 % της συνολικής συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ στο πρόγραμμα για τους άξονες 1 και 3, οι οποίοι αναφέρονται στα τμήματα 1 και 3 αντιστοίχως του κεφαλαίου Ι του τίτλου IV, και το 25 % τουλάχιστον της συνολικής συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ στο πρόγραμμα για τον άξονα 2, ο οποίος αναφέρεται στο τμήμα 2 του κεφαλαίου Ι του τίτλου IV. Για τα προγράμματα των Γαλλικών Υπερπόντιων Διαμερισμάτων, η ελάχιστη κοινοτική χρηματοδοτική συνεισφορά για τον άξονα 2 είναι 10 %.

2. Ποσοστό τουλάχιστον 5 % της συνολικής συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ στο πρόγραμμα πρέπει να κρατείται για τον άξονα 4, ο οποίος αναφέρεται στο τμήμα 4 του κεφαλαίου Ι του τίτλου IV. Το ποσό αυτό συνυπολογίζεται στα ποσοστά που ορίζονται στην παράγραφο 1. Για την Τσεχική Δημοκρατία, την Εσθονία, την Κύπρο, τη Λετονία, τη Λιθουανία, την Ουγγαρία, τη Μάλτα, την Πολωνία, τη Σλοβενία και τη Σλοβακία, η ελάχιστη κοινοτική χρηματοδοτική συνεισφορά του 5 % για τον άξονα 4 μπορεί να ενταχθεί στην περίοδο προγραμματισμού κατά τέτοιο τρόπο ώστε ποσοστό τουλάχιστον 2,5 % κατά μέσο όρο της συνολικής συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ να διατίθεται αποκλειστικά για τον άξονα 4.

▼M1

Για τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία εφαρμόζεται κατά την περίοδο 2010-2013 μέσο ποσοστό τουλάχιστον 2,5 % της συνολικής συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ για τον άξονα 4. Για τον υπολογισμό του εν λόγω ποσοστού λαμβάνονται υπόψη όλες οι συνεισφορές του ΕΓΤΑΑ για τον εν λόγω άξονα κατά τη διάρκεια της περιόδου 2007-2009.

▼M6

3. Τα ποσά που ισούνται προς τα ποσά που προκύπτουν από την εφαρμογή της υποχρεωτικής διαφοροποίησης δυνάμει του άρθρου 69 παράγραφος 5α, μαζί με τα ποσά, από το 2011, που προκύπτουν δυνάμει του άρθρου 136 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 73/2009 του Συμβουλίου, της 19ης Ιανουαρίου 2009, σχετικά με τη θέσπιση κοινών κανόνων για τα καθεστώτα άμεσης στήριξης για τους γεωργούς στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής και τη θέσπιση ορισμένων καθεστώτων στήριξης για τους γεωργούς [1] και το ποσό που αναφέρεται στο άρθρο 69 παράγραφος 2α του παρόντος κανονισμού, δεν λαμβάνονται υπόψη στη συνολική συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ, η οποία χρησιμεύει ως βάση για τον υπολογισμό της ελάχιστης κοινοτικής χρηματοδοτικής συνεισφοράς για κάθε άξονα, όπως προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου.

[1] ΕΕ L 30 της 31.1.2009, σ. 16.

▼B

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

**ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ, ΕΓΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ**

*Άρθρο 18*

**Κατάρτιση και έγκριση**

1. Τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης καταρτίζονται από κράτος μέλος μετά από στενή συνεργασία με τους εταίρους που αναφέρονται στο άρθρο 6.

2. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή πρόταση για κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης, η οποία περιέχει τις πληροφορίες που αναφέρονται στο άρθρο 16.

3. Η Επιτροπή αξιολογεί τα προτεινόμενα προγράμματα με βάση τη συνέπειά τους προς τις κοινοτικές στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές, το εθνικό σχέδιο στρατηγικής και τον παρόντα κανονισμό.

Εάν η Επιτροπή θεωρεί ότι ένα πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης δεν είναι συνεπές προς τις κοινοτικές στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές, το εθνικό σχέδιο στρατηγικής ή τον παρόντα κανονισμό, ζητά από το κράτος μέλος να αναθεωρήσει ανάλογα το προτεινόμενο πρόγραμμα.

4. Κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης εγκρίνεται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 90 παράγραφος 2.

*Άρθρο 19*

**Αναθεώρηση**

1. Τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης επανεξετάζονται και, εάν χρειάζεται, αναπροσαρμόζονται για το υπόλοιπο της περιόδου από το κράτος μέλος μετά από έγκριση της επιτροπής παρακολούθησης. Οι αναθεωρήσεις λαμβάνουν υπόψη το πόρισμα των αξιολογήσεων και των εκθέσεων της Επιτροπής, ιδίως με στόχο την ενίσχυση ή την προσαρμογή του τρόπου με τον οποίο λαμβάνονται υπόψη οι κοινοτικές προτεραιότητες.

2. Η Επιτροπή εκδίδει απόφαση επί των αιτημάτων αναθεώρησης των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης μετά την υποβολή αιτήματος από ένα κράτος μέλος σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 90 παράγραφος 2. Οι μεταβολές που απαιτούν έγκριση με απόφαση της Επιτροπής, καθορίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 90 παράγραφος 2.

▼B

ΤΙΤΛΟΣ IV

**ΣΤΗΡΙΞΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

**ΑΞΟΝΕΣ**

*ΤΜΗΜΑ 1*

Αξοναρ 1

**Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τομέα της γεωργίας και της δασοκομίας**

*Άρθρο 20*

**Μέτρα**

Η στήριξη που στοχεύει την ανταγωνιστικότητα του τομέα της γεωργίας και της δασοκομίας αφορά:

α) μέτρα που αποσκοπούν στην προαγωγή της γνώσης και στη βελτίωση του ανθρώπινου δυναμικού μέσω:

i) επαγγελματικής κατάρτισης και δράσεων ενημέρωσης, συμπεριλαμβανομένης της διάδοσης επιστημονικών γνώσεων και καινοτόμων πρακτικών, για τα άτομα που απασχολούνται στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοκομίας,

ii) εγκατάστασης νέων γεωργών,

iii) πρόωρης συνταξιοδότησης γεωργών και γεωργικών εργατών,

iv) χρήσης συμβουλευτικών υπηρεσιών από τους γεωργούς και τους δασοκαλλιεργητές,

v) σύστασης υπηρεσιών διαχείρισης εκμεταλλεύσεων, γεωργών αντικατάστασης και παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών στην εκμετάλλευση, καθώς και δασοκομικών συμβουλευτικών υπηρεσιών·

β) μέτρα που αποσκοπούν στην αναδιάρθρωση και ανάπτυξη του φυσικού δυναμικού και στην προαγωγή της καινοτομίας, μέσω:

i) εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων,

ii) βελτίωσης της οικονομικής αξίας των δασών,

iii) αύξησης της προστιθέμενης αξίας των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων,

iv) συνεργασίας για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, επεξεργασιών και τεχνολογιών στον τομέα της γεωργίας και των τροφίμων και στον τομέα της δασοκομίας,

v) βελτίωσης και ανάπτυξης της υποδομής που σχετίζεται με την ανάπτυξη και προσαρμογή της γεωργίας και της δασοκομίας,

vi) αποκατάστασης του γεωργικού παραγωγικού δυναμικού που έχει πληγεί από φυσικές καταστροφές και εισαγωγής των κατάλληλων δράσεων πρόληψης·

γ) μέτρα που αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας της γεωργικής παραγωγής και των προϊόντων μέσω:

i) παροχής βοήθειας σε γεωργούς για να προσαρμοσθούν σε απαιτητικά πρότυπα βασιζόμενα στην κοινοτική νομοθεσία,

▼B

ii) στήριξης γεωργών που συμμετέχουν σε συστήματα για την ποιότητα τροφίμων,

iii) στήριξης ομάδων παραγωγών για δραστηριότητες ενημέρωσης και προώθησης των προϊόντων στο πλαίσιο συστημάτων για την ποιότητα τροφίμων·

▼M5

δ) μεταβατικά μέτρα που αφορούν:

i) στήριξη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων ημιεπιβίωσης που βρίσκονται σε διαδικασία αναδιάρθρωσης (για τη Βουλγαρία, την Τσεχική Δημοκρατία, την Εσθονία, την Κύπρο, τη Λετονία, τη Λιθουανία, την Ουγγαρία, τη Μάλτα, την Πολωνία, τη Ρουμανία, τη Σλοβενία και τη Σλοβακία),

ii) στήριξη της δημιουργίας ομάδων παραγωγών (για τη Βουλγαρία, την Τσεχική Δημοκρατία, την Εσθονία, την Κύπρο, τη Λετονία, τη Λιθουανία, την Ουγγαρία, τη Μάλτα, την Πολωνία, τη Ρουμανία, τη Σλοβενία και τη Σλοβακία),

iii) στήριξη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων που βρίσκονται σε διαδικασία αναδιάρθρωσης, συμπεριλαμβανομένης της διαφοροποίησης των δραστηριοτήτων πέραν της γεωργίας, λόγω μεταρρύθμισης σε κοινή οργάνωση αγοράς

▼B

Ενοτητα 1

**Όροι για μέτρα που αποσκοπούν στην προώθηση της γνώσης και στη βελτίωση του ανθρώπινου δυναμικού**

*Άρθρο 21*

**Δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης και ενημέρωσης**

Η στήριξη που προβλέπεται στο άρθρο 20 στοιχείο α) σημείο i) δεν περιλαμβάνει μαθήματα διδασκαλίας ή κατάρτισης, τα οποία αποτελούν μέρος των συνήθων προγραμμάτων ή συστημάτων γεωργικής και δασοκομικής εκπαίδευσης σε δευτεροβάθμιο ή υψηλότερο επίπεδο.

*Άρθρο 22*

**Εγκατάσταση νέων γεωργών**

1. Η στήριξη που προβλέπεται στο άρθρο 20 στοιχείο α) σημείο ii) παρέχεται σε άτομα, τα οποία:

α) είναι ηλικίας κάτω των 40 ετών και εγκαθίστανται για πρώτη φορά σε γεωργική εκμετάλλευση ως αρχηγοί της εκμετάλλευσης·

β) διαθέτουν επαρκή επαγγελματική ικανότητα·

γ) υποβάλλουν επιχειρηματικό σχέδιο για την ανάπτυξη των γεωργικών δραστηριοτήτων τους.

2. Η στήριξη ανέρχεται μέχρι το μέγιστο ποσό που καθορίζεται στο ►M5 Παράρτημα I ◄.

▼B

*Άρθρο 23*

**Πρόωρη συνταξιοδότηση**

1. Η στήριξη που προβλέπεται στο άρθρο 20 στοιχείο α) σημείο iii) παρέχεται:

α) σε γεωργούς οι οποίοι αποφασίζουν να παύσουν τη γεωργική τους δραστηριότητα με σκοπό τη μεταβίβαση των εκμεταλλεύσεων σε άλλους γεωργούς·

β) σε γεωργικούς εργάτες οι οποίοι αποφασίζουν να παύσουν οριστικά οποιαδήποτε γεωργική εργασία μόλις μεταβιβασθεί η εκμετάλλευση.

2. Ο αποχωρών γεωργός πρέπει:

α) να είναι τουλάχιστον 55 ετών, χωρίς να έχει φθάσει τη συνήθη ηλικία συνταξιοδότησης κατά τη στιγμή της αποχώρησής του, ή όχι περισσότερο από 10 έτη νεώτερος της συνήθους ηλικίας συνταξιοδότησης στο συγκεκριμένο κράτος μέλος κατά τη στιγμή της αποχώρησής του·

β) να παύσει οριστικά να ασκεί οποιαδήποτε γεωργική δραστηριότητα με εμπορικούς σκοπούς·

γ) να έχει ασκήσει τη γεωργική δραστηριότητα τα 10 τελευταία έτη πριν από την αποχώρησή του.

3. Ο διάδοχος γεωργός πρέπει:

α) να διαδέχεται τον αποχωρούντα γεωργό, και να εγκαθίσταται όπως προβλέπεται στο άρθρο 22· ή

β) να είναι γεωργός ηλικίας κάτω των 50 ετών ή πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και να παραλαμβάνει τη γεωργική εκμετάλλευση που ελευθερώνεται από τον αποχωρούντα γεωργό με σκοπό να αυξήσει το μέγεθός της.

4. Ο γεωργικός εργάτης πρέπει:

α) να είναι τουλάχιστον 55 ετών, χωρίς να έχει φθάσει τη συνήθη ηλικία συνταξιοδότησης, ή όχι περισσότερο από 10 έτη νεώτερος της συνήθους ηλικίας συνταξιοδότησης στο συγκεκριμένο κράτος μέλος·

β) να έχει αφιερώσει στις γεωργικές εργασίες το μισό τουλάχιστον του εργασιακού του χρόνου κατά την προηγούμενη πενταετία ως βοηθός - μέλος του νοικοκυριού ή ως γεωργικός εργάτης·

γ) να έχει εργασθεί στην εκμετάλλευση του αποχωρούντος γεωργού για διάστημα τουλάχιστον ισοδύναμο με δύο έτη πλήρους απασχόλησης κατά την τετραετία που προηγείται της πρόωρης συνταξιοδότησης του αποχωρούντος γεωργού·

δ) να καλύπτεται από καθεστώς κοινωνικής ασφάλειας.

5. Η συνολική διάρκεια χορήγησης της ενίσχυσης για πρόωρη συνταξιοδότηση δεν μπορεί να υπερβαίνει τη δεκαπενταετία για τον αποχωρούντα γεωργό και τον γεωργικό εργάτη. Η ενίσχυση δεν μπορεί να χορηγείται πέραν του εβδομηκοστού έτους του αποχωρούντος γεωργού ούτε πέραν της συνήθους ηλικίας συνταξιοδότησης του γεωργικού εργάτη.

Εάν, στην περίπτωση αποχωρούντος γεωργού, καταβάλλεται από το κράτος μέλος σύνταξη, η ενίσχυση για πρόωρη συνταξιοδότηση χορηγείται ως συμπληρωματική σύνταξη, λαμβάνοντας υπόψη το ποσό της εθνικής σύνταξης.

▼B

6. Το μέγιστο επιλέξιμο ποσό της στήριξης καθορίζεται στο ►M5 Παράρτημα Ι ◄.

*Άρθρο 24*

**Χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών**

1. Η στήριξη που προβλέπεται στο άρθρο 20 στοιχείο α) σημείο iv) παρέχεται με σκοπό να βοηθάει τους γεωργούς και τους δασοκαλλιεργητές να καλύψουν τα δαπάνες που απορρέουν από τη χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών για τη βελτίωση των συνολικών επιδόσεων της εκμετάλλευσής τους·

Η συμβουλευτική υπηρεσία για γεωργούς καλύπτει τουλάχιστον:

α) τις κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης και τις ορθές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες, όπως προβλέπονται στα άρθρα 4 και 5 και στα παραρτήματα ΙΙΙ και IV του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1782/2003·

β) τα πρότυπα εργασιακής ασφάλειας βάσει της κοινοτικής νομοθεσίας.

2. Η στήριξη για τη χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών περιορίζεται στο μέγιστο που καθορίζεται στο ►M5 Παράρτημα Ι ◄.

*Άρθρο 25*

**Σύσταση υπηρεσιών διαχείρισης, γεωργών αντικατάστασης και παροχής συμβουλών**

Η στήριξη που προβλέπεται στο άρθρο 20 στοιχείο α) σημείο v) παρέχεται με σκοπό να καλύψει τις δαπάνες που απορρέουν από τη σύσταση υπηρεσιών διαχείρισης της εκμετάλλευσης, γεωργών αντικατάστασης και παροχής συμβουλών στην εκμετάλλευση καθώς και υπηρεσιών παροχής συμβουλών στη δασοκομία και μειώνεται σταδιακά καλύπτοντας μέγιστο διάστημα 5 ετών από τη δημιουργία τους.

Ενοτητα 2

**Όροι για μέτρα που αποσκοπούν στην αναδιάρθρωση και ανάπτυξη του φυσικού κεφαλαίου και στην προαγωγή της καινοτομίας**

*Άρθρο 26*

**Εκσυγχρονισμός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων**

1. Η στήριξη που προβλέπεται στο άρθρο 20 στοιχείο β) σημείο i) παρέχεται για υλικές ή άυλες επενδύσεις οι οποίες:

α) βελτιώνουν τις συνολικές επιδόσεις της γεωργικής εκμετάλλευσης και

β) τηρούν τα κοινοτικά πρότυπα που εφαρμόζονται στη συγκεκριμένη επένδυση.

Εάν γίνονται επενδύσεις με σκοπό τη συμμόρφωση προς τα κοινοτικά πρότυπα, μπορεί να παρέχεται στήριξη μόνο σε εκείνες που γίνονται με σκοπό τη συμμόρφωση προς νεοεισαχθέντα κοινοτικά πρότυπα. Στην περίπτωση αυτή, μπορεί να δίδεται στους γεωργούς για την εκπλήρωση του εν λόγω προτύπου, περίοδος χάριτος, η οποία δεν υπερβαίνει τους 36 μήνες από την ημερομηνία κατά την οποία το πρότυπο καθίσταται υποχρεωτικό για τη γεωργική εκμετάλλευση.

▼B

Στην περίπτωση των νέων γεωργών οι οποίοι λαμβάνουν στήριξη προβλεπόμενη στο άρθρο 20 στοιχείο α) σημείο ii) επιτρέπεται η χορήγηση στήριξης για επενδύσεις με σκοπό τη συμμόρφωση προς τα ισχύοντα κοινοτικά πρότυπα, όταν προσδιορίζονται στο επιχειρηματικό σχέδιο το οποίο αναφέρεται στο άρθρο 22 παράγραφος 1 στοιχείο γ). Η περίοδος χάριτος, εντός της οποίας πρέπει να επιτυγχάνεται συμμόρφωση προς το πρότυπο, δεν μπορεί να υπερβαίνει τους 36 μήνες από την ημερομηνία εγκατάστασης.

2. Η στήριξη περιορίζεται στο μέγιστο ποσοστό που καθορίζεται στο ►M5 Παράρτημα I ◄.

*Άρθρο 27*

**Βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών**

1. Η επενδυτική στήριξη που προβλέπεται στο άρθρο 20 στοιχείο β) σημείο ii) παρέχεται για δάση που αποτελούν ιδιοκτησία ιδιωτών ή των ενώσεών τους ή δήμων ή των ενώσεών τους. Ο περιορισμός αυτός δεν ισχύει για τα τροπικά ή τα υποτροπικά δάση και για τις δασικές εκτάσεις στο έδαφος των Αζορών, της Μαδέρας, των Καναρίων Νήσων, των μικρών νησιών του Αιγαίου κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93 και των Γαλλικών Υπερπόντιων Διαμερισμάτων.

2. Οι επενδύσεις βασίζονται σε σχέδια δασικής διαχείρισης για δασοκομικές εκμεταλλεύσεις που υπερβαίνουν ένα ορισμένο μέγεθος, το οποίο καθορίζουν τα κράτη μέλη στα προγράμματά τους.

3. Η στήριξη περιορίζεται στο μέγιστο ποσοστό που καθορίζεται στο ►M5 Παράρτημα I ◄.

*Άρθρο 28*

**Προστιθέμενη αξία στα γεωργικά και δασοκομικά προϊόντα**

1. Η στήριξη που προβλέπεται στο άρθρο 20 στοιχείο β) σημείο iii) παρέχεται για υλικές ή άυλες επενδύσεις, οι οποίες:

α) βελτιώνουν τις συνολικές επιδόσεις των επιχειρήσεων·

β) αφορούν:

— τη μεταποίηση ή/και εμπορία προϊόντων που καλύπτονται από το παράρτημα I της συνθήκης, εξαιρουμένων των αλιευτικών, καθώς και προϊόντων της δασοκομίας, ή/και

— την ανάπτυξη νέων προϊόντων, επεξεργασιών και τεχνολογιών που συνδέονται με προϊόντα που καλύπτονται από το παράρτημα I της συνθήκης, εξαιρουμένων των αλιευτικών, και με δασοκομικά προϊόντακαι

γ) τηρούν τα κοινοτικά πρότυπα που εφαρμόζονται στη συγκεκριμένη επένδυση.

Σε περίπτωση που γίνονται επενδύσεις με σκοπό τη συμμόρφωση προς κοινοτικά πρότυπα, ►C1 στήριξη μπορεί να παρέχεται μόνο σε εκείνες που πραγματοποιούν πολύ μικρές επιχειρήσεις, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 3, με σκοπό τη συμμόρφωση προς νεοεισαχθέν κοινοτικό πρότυπο. ◄ Στην περίπτωση αυτή, μπορεί να δίδεται περίοδος χάριτος για την εκπλήρωση του προτύπου, η οποία δεν υπερβαίνει τους 36 μήνες από την ημερομηνία κατά την οποία το πρότυπο καθίσταται υποχρεωτικό για την επιχείρηση.

▼B

2. Η στήριξη περιορίζεται στο μέγιστο ποσοστό που καθορίζεται στο ►M5 Παράρτημα I ◄

3. Το μέγιστο ποσοστό της στήριξης κατά την παράγραφο 1 περιορίζεται στις πολύ μικρές, τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής ([1]). Στο έδαφος των Αζορών, της Μαδέρας, των Καναρίων Νήσων, των μικρών νησιών του Αιγαίου κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93 και των Γαλλικών Υπερπόντιων Διαμερισμάτων δεν ισχύουν περιορισμοί μεγέθους για το μέγιστο ποσοστό. Για επιχειρήσεις που δεν καλύπτονται από το άρθρο 2 παράγραφος 1 της εν λόγω σύστασης, οι οποίες απασχολούν λιγότερους από 750 υπαλλήλους ή έχουν κύκλο εργασιών μικρότερο των 200 εκατ. EUR, μειώνονται κατά το ήμισυ τα μέγιστα όρια της ενίσχυσης. Στην περίπτωση της δασοκομίας, η στήριξη περιορίζεται στις πολύ μικρές επιχειρήσεις.

Δεν παρέχεται στήριξη σε προβληματικές επιχειρήσεις κατά την έννοια των κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και την αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων ([2]).

*Άρθρο 29*

**Συνεργασία για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, επεξεργασιών και τεχνολογιών στον τομέα της γεωργίας και των τροφίμων και στον δασοκομικό τομέα**

1. Η στήριξη που προβλέπεται στο άρθρο 20 στοιχείο β) σημείο iv) παρέχεται για την προαγωγή της συνεργασίας μεταξύ παραγωγών του πρωτογενούς τομέα στη γεωργία και τη δασοκομία, της βιομηχανίας μεταποίησης ή/και τρίτων μερών.

▼M5

Στη συνεργασία συμμετέχουν τουλάχιστον δύο φορείς εκ των οποίων ο ένας τουλάχιστον είναι είτε παραγωγός του πρωτογενούς τομέα είτε ανήκει στη μεταποιητική βιομηχανία.

▼B

2. Η στήριξη συμβάλλει στην κάλυψη του κόστους αυτής της συνεργασίας.

*Άρθρο 30*

**Υποδομή σχετική με την ανάπτυξη και την προσαρμογή της γεωργίας και της δασοκομίας**

►C1 Η στήριξη που προβλέπεται στο άρθρο 20 στοιχείο β) σημείο v) ◄ μπορεί να καλύπτει ιδίως πράξεις σχετικές με την πρόσβαση σε γεωργική και δασική γη, τον αναδασμό και την έγγειο βελτίωση, τον εφοδιασμό με ενέργεια και τη διαχείριση των υδάτων.

([1]) ΕΕ L 124 της 20.5.2003, σ. 36.
([2]) ΕΕ C 244 της 1.10.2004, σ. 2.

▼B

Ενοτητα 3

**Όροι για μέτρα που αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας της γεωργικής παραγωγής και των προϊόντων**

*Άρθρο 31*

**Εκπλήρωση των προτύπων με βάση την κοινοτική νομοθεσία**

1. Η στήριξη που προβλέπεται στο άρθρο 20, στοιχείο γ), σημείο i) συμβάλλει στη μερική κάλυψη του κόστους και του διαφυγόντος εισοδήματος, τα οποία επιβαρύνουν τους γεωργούς που οφείλουν να εφαρμόζουν πρότυπα στους τομείς της προστασίας του περιβάλλοντος, της δημόσιας υγείας, της υγείας ζώων και φυτών, των συνθηκών καλής διαβίωσης των ζώων και της εργασιακής ασφάλειας.

Τα πρότυπα αυτά πρέπει να έχουν εισαχθεί πρόσφατα στην εθνική νομοθεσία κατ' εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας και να επιβάλλουν στη γεωργική πρακτική νέες υποχρεώσεις ή περιορισμούς που έχουν σημαντική επίπτωση στο τυπικό λειτουργικό κόστος της εκμετάλλευσης, και αφορούν σημαντικό αριθμό γεωργών.

2. Η στήριξη παρέχεται ως κατ' αποκοπή, προσωρινή και φθίνουσα ενίσχυση σε ετήσια βάση, για μέγιστο διάστημα 5 ετών από την ημερομηνία κατά την οποία το πρότυπο καθίσταται υποχρεωτικό σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία. Η στήριξη περιορίζεται στο μέγιστο ποσό που καθορίζεται στο ►**M5** Παράρτημα Ι ◄.

*Άρθρο 32*

**Συμμετοχή γεωργών σε συστήματα για την ποιότητα τροφίμων**

1. Η στήριξη που προβλέπεται στο άρθρο 20 στοιχείο γ) σημείο ii):

α) καλύπτει γεωργικά προϊόντα που προορίζονται μόνο για ανθρώπινη κατανάλωση·

β) προορίζεται για κοινοτικά συστήματα για την ποιότητα τροφίμων ή για σχετικά συστήματα αναγνωρισμένα από τα κράτη μέλη, τα οποία πληρούν ακριβή κριτήρια που καθορίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 90 παράγραφος 2· δεν είναι επιλέξιμα για στήριξη συστήματα τα οποία έχουν ως μοναδικό σκοπό να αυξήσουν το επίπεδο ελέγχου της τήρησης υποχρεωτικών προτύπων με βάση την κοινοτική ή εθνική νομοθεσία·

γ) παρέχεται ως ετήσιο ποσό που λειτουργεί ως κίνητρο και του οποίου το ύψος καθορίζεται ανάλογα με το ύψος του πάγιου κόστους που απορρέει από τη συμμετοχή στα στηριζόμενα προγράμματα, για μέγιστη διάρκεια πέντε ετών.

2. Η στήριξη περιορίζεται στο μέγιστο ποσό που καθορίζεται στο ►**M5** Παράρτημα Ι ◄.

▼B

*Άρθρο 33*

**Δραστηριότητες ενημέρωσης και προώθησης**

Η στήριξη που προβλέπεται στο άρθρο 20 στοιχείο γ) σημείο iii) αφορά προϊόντα που καλύπτονται από τη στήριξη των συστημάτων για την ποιότητα που αναφέρονται στο άρθρο 32. Η στήριξη περιορίζεται στο μέγιστο ποσοστό που καθορίζεται στο ►M5 Παράρτημα I ◄.

Ενοτητα 4

**Οροι για μεταβατικα μετρα**

*Άρθρο 34*

**Γεωργία ημιεπιβίωσης**

1. Η στήριξη που προβλέπεται στο άρθρο 20 στοιχείο δ) σημείο i) για γεωργικές εκμεταλλεύσεις, οι οποίες παράγουν πρωτίστως για δική τους κατανάλωση και διαθέτουν επίσης στην αγορά ένα ποσοστό της παραγωγής τους («γεωργικές εκμεταλλεύσεις ημιεπιβίωσης»), παρέχεται στους γεωργούς που υποβάλλουν επιχειρηματικό σχέδιο.

2. Η πρόοδος σε σχέση με το επιχειρηματικό σχέδιο που αναφέρεται στην παράγραφο 1 αξιολογείται μετά την πάροδο τριών ετών.

3. Η στήριξη καταβάλλεται με τη μορφή κατ' αποκοπή ενίσχυσης, το μέγιστο ποσό της οποίας καθορίζεται στο ►M5 Παράρτημα I ◄, επί μια πενταετία το πολύ.

4. Η στήριξη που αναφέρεται στην παράγραφο 3 παρέχεται για τις αιτήσεις που έχουν εγκριθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 2013.

*Άρθρο 35*

**Ομάδες παραγωγών**

1. Η στήριξη που προβλέπεται στο άρθρο 20 στοιχείο δ) σημείο ii) παρέχεται, για να διευκολύνει τη σύσταση και τη διοικητική λειτουργία ομάδων παραγωγών με σκοπό:

α) την προσαρμογή της παραγωγής και των αποδόσεων παραγωγών που είναι μέλη αυτών των ομάδων, προς τις απαιτήσεις της αγοράς·

β) την από κοινού διάθεση εμπορευμάτων στην αγορά, συμπεριλαμβανομένης της προετοιμασίας προς πώληση, της συγκέντρωσης των πωλήσεων και του εφοδιασμού χονδρεμπόρων·

γ) την καθιέρωση κοινών κανόνων σχετικά με την ενημέρωση για την παραγωγή, ιδίως όσον αφορά τη συγκομιδή και τη διαθεσιμότητα.

2. Η στήριξη παρέχεται ως κατ' αποκοπή ενίσχυση σε ετήσιες δόσεις για τα πρώτα πέντε έτη από την ημερομηνία κατά την οποία αναγνωρίσθηκε η ομάδα παραγωγών. Υπολογίζεται με βάση την ετήσια παραγωγή της ομάδας που διατίθεται στο εμπόριο, μέχρι τα μέγιστα όρια που καθορίζονται στο ►M5 Παράρτημα I ◄.

▼B

3. Η στήριξη παρέχεται σε ομάδες παραγωγών, οι οποίες αναγνωρίζονται επίσημα από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους έως τις 31 Δεκεμβρίου 2013.

▼M5

*Άρθρο 35α*

**Εκμεταλλεύσεις σε διαδικασία αναδιάρθρωσης λόγω μεταρρύθμισης σε κοινή οργάνωση αγοράς**

1. Η στήριξη που προβλέπεται στο άρθρο 20, παράγραφος δ), στοιχείο iii) για τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις σε διαδικασία αναδιάρθρωσης, συμπεριλαμβανομένης της διαφοροποίησης των δραστηριοτήτων πέραν της γεωργίας, λόγω μεταρρύθμισης σε κοινή οργάνωση αγοράς, καταβάλλεται σε γεωργούς των οποίων οι άμεσες ενισχύσεις έχουν μειωθεί από το 2010 σε ποσοστό μεγαλύτερο του 25 % σε σύγκριση με το 2009 σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1782/2003 και οι οποίοι καταθέτουν επιχειρηματικό σχέδιο.

2. Η πρόοδος σε σχέση με το επιχειρηματικό σχέδιο που αναφέρεται στην παράγραφο 1 αξιολογείται μετά την πάροδο δώδεκα μηνών.

3. Η στήριξη καταβάλλεται με τη μορφή φθίνουσας κατ' αποκοπή ενίσχυσης και μόνο για τα έτη 2011, 2012 και 2013. Η στήριξη περιορίζεται στο μέγιστο ποσό που ορίζεται στο Παράρτημα I και, σε κάθε περίπτωση, δεν υπερβαίνει το 50 % της μείωσης των άμεσων ενισχύσεων σε σύγκριση με το 2009 σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1782/2003.

▼B

*ΤΜΗΜΑ 2*

Άξονας 2

**Βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου**

*Άρθρο 36*

**Μέτρα**

Η στήριξη βάσει του παρόντος τμήματος αφορά τα ακόλουθα μέτρα:

α) Μέτρα που στοχεύουν στην αειφορική χρήση της γεωργικής γης μέσω:

i) ενισχύσεων για φυσικά μειονεκτήματα στους γεωργούς ορεινών περιοχών,

ii) ενισχύσεων στους γεωργούς περιοχών με μειονεκτήματα, εκτός των ορεινών περιοχών,

iii) ενισχύσεων Natura 2000 και ενισχύσεων που συνδέονται με την οδηγία 2000/60/ΕΚ,

iv) γεωργοπεριβαλλοντικών ενισχύσεων,

v) ενισχύσεων για την καλή διαβίωση των ζώων,

vi) στήριξης για μη παραγωγικές επενδύσεις·

β) μέτρα που στοχεύουν στην αειφορική χρήση δασικής γης μέσω:

i) πρώτης δάσωσης γεωργικών γαιών,

ii) πρώτης εγκατάστασης γεωργοδασοκομικών συστημάτων σε γεωργική γη,

iii) πρώτης δάσωσης μη γεωργικών γαιών,

iv) ενισχύσεων Natura 2000,

▼B

v) δασοπεριβαλλοντικών ενισχύσεων,

vi) αποκατάστασης του δασοκομικού δυναμικού και εισαγωγής δράσεων πρόληψης,

vii) στήριξης για μη παραγωγικές επενδύσεις.

Ενοτητα 1

**Όροι για μέτρα που στοχεύουν στην αειφορική χρήση γεωργικής γης**

*Άρθρο 37*

**Ενισχύσεις για φυσικά μειονεκτήματα σε ορεινές περιοχές και ενισχύσεις σε άλλες περιοχές με μειονεκτήματα**

1. Οι ενισχύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 36 στοιχείο α) σημεία i) και ii) χορηγούνται ετησίως ανά εκτάριο χρησιμοποιούμενης γεωργικής έκτασης (εφεξής «ΧΓΕ»), κατά την έννοια της απόφασης 2000/115/ΕΚ της Επιτροπής, της 24ης Νοεμβρίου 1999, σχετικά με τους ορισμούς των χαρακτηριστικών, τον κατάλογο των γεωργικών προϊόντων, τις εξαιρέσεις και τις περιφέρειες και περιοχές όσον αφορά τις έρευνες για τη διάρθρωση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων ([1]).

Οι ενισχύσεις θα πρέπει να αντισταθμίζουν το πρόσθετο κόστος και το διαφυγόν εισόδημα των γεωργών που απορρέει από το μειονέκτημα της συγκεκριμένης περιοχής για τη γεωργική παραγωγή.

2. Οι ενισχύσεις χορηγούνται σε γεωργούς οι οποίοι αναλαμβάνουν τη δέσμευση να συνεχίσουν τη γεωργική δραστηριότητά τους στις περιοχές που προσδιορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 50, παράγραφοι 2 και 3, επί πέντε τουλάχιστον έτη από την πρώτη πληρωμή.

3. Οι ενισχύσεις καθορίζονται μεταξύ των κατώτατων και ανώτατων ποσών που αναφέρονται στο ►**M5** Παράρτημα Ι ◄.

Μπορούν να χορηγούνται ενισχύσεις υψηλότερες από το μέγιστο ποσό σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, υπό τον όρο ότι ο μέσος όρος όλων αυτών των ενισχύσεων που χορηγούνται στο συγκεκριμένο επίπεδο του κράτους μέλους δεν υπερβαίνει το εν λόγω μέγιστο όριο.

4. Οι ενισχύσεις είναι φθίνουσες, όταν υπερβαίνουν ένα όριο έκτασης ανά εκμετάλλευση, το οποίο καθορίζεται στο πρόγραμμα.

*Άρθρο 38*

**Ενισχύσεις Natura 2000 και ενισχύσεις που συνδέονται με την οδηγία 2000/60/ΕΚ**

1. Η στήριξη που προβλέπεται στο άρθρο 36 στοιχείο α) σημείο iii) παρέχεται ετησίως και ανά εκτάριο ΧΓΕ σε γεωργούς, για να αντισταθμίζει το κόστος και το διαφυγόν εισόδημα λόγω μειονεκτημάτων στις αντίστοιχες περιοχές, τα οποία σχετίζονται με την εφαρμογή των οδηγιών 79/409/ΕΟΚ, 92/43/ΕΟΚ, και 2000/60/ΕΚ.

([1]) ΕΕ L 38 της 12.2.2000, σ. 1· απόφαση όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2139/2004 (ΕΕ L 369 της 16.12.2004, σ. 26).

▼B

2. Η στήριξη περιορίζεται στο μέγιστο ποσό που καθορίζεται στο ►M5 Παράρτημα Ι ◄. Για ενισχύσεις που συνδέονται με την οδηγία 2000/60/ΕΚ, καθορίζονται λεπτομερείς κανόνες, οι οποίοι περιλαμβάνουν και το μέγιστο ποσό της στήριξης, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 90 παράγραφος 2.

*Άρθρο 39*

**Γεωργοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις**

1. Τα κράτη μέλη καθιστούν διαθέσιμη τη στήριξη που προβλέπεται στο άρθρο 36 στοιχείο α) σημείο iv) σε ολόκληρη την επικράτειά τους, σύμφωνα με τις ειδικές ανάγκες τους.

2. Οι γεωργοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις χορηγούνται σε γεωργούς οι οποίοι αναλαμβάνουν εθελοντικά γεωργοπεριβαλλοντικές δεσμεύσεις. Εάν δικαιολογείται για την επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων, οι γεωργοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις μπορούν να χορηγούνται και σε άλλους διαχειριστές γης.

3. Οι γεωργοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις καλύπτουν μόνο τις δεσμεύσεις εκείνες που υπερβαίνουν τα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα, τα οποία θεσπίζονται σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 5 και τα παραρτήματα ΙΙΙ και IV του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1782/2003, καθώς και τις ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων και τις άλλες σχετικές υποχρεωτικές απαιτήσεις, που θεσπίζονται από την εθνική νομοθεσία και προσδιορίζονται στο πρόγραμμα.

Οι δεσμεύσεις αυτές αναλαμβάνονται κατά γενικό κανόνα για περίοδο μεταξύ πέντε και επτά ετών. Όταν είναι αναγκαίο και δικαιολογημένο, καθορίζεται μεγαλύτερο διάστημα σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 90, παράγραφος 2, για ιδιαίτερους τύπους δεσμεύσεων.

▼M5

Τα κράτη μέλη δύνανται να τερματίσουν τις δεσμεύσεις αυτές, χωρίς να υποχρεούται ο οικείος δικαιούχος να επιστρέψει τη στήριξη που έχει ήδη λάβει, υπό την προϋπόθεση ότι:

α) η στήριξη δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 73/2009 έχει διατεθεί προσφάτως στο πλαίσιο της οποίας εφαρμόζονται κανόνες που παράγουν συνολικά γεωργο-περιβαλλοντικά αποτελέσματα ισοδύναμα με εκείνα του γεωργο-περιβαλλοντικού μέτρου που έχει παύσει να ισχύει,

β) η στήριξη αυτή δεν είναι λιγότερο ευνοϊκή οικονομικά για τον ενδιαφερόμενο δικαιούχο,

γ) ο ενδιαφερόμενος δικαιούχος κατά τη στιγμή που αναλαμβάνει τη δέσμευσή του, ενημερώνεται για τη δυνατότητα αυτή.

▼B

4. Οι ενισχύσεις χορηγούνται ετησίως και καλύπτουν το πρόσθετο κόστος και το διαφυγόν εισόδημα που απορρέουν από την αναληφθείσα δέσμευση. Εάν χρειάζεται, μπορούν να καλύπτουν επίσης το κόστος της συναλλαγής.

Εάν ενδείκνυται, οι δικαιούχοι μπορεί να επιλέγονται με βάση διαγωνισμό, με την εφαρμογή κριτηρίων οικονομικής και περιβαλλοντικής αποτελεσματικότητας.

Η στήριξη περιορίζεται στο μέγιστο ποσό που καθορίζεται στο ►M5 Παράρτημα Ι ◄.

▼B

5. Στήριξη μπορεί να χορηγείται για τη διατήρηση γενετικών πόρων στη γεωργία, για πράξεις που δεν καλύπτονται από τις διατάξεις δυνάμει των παραγράφων 1 έως 4.

*Άρθρο 40*

**Ενισχύσεις για την καλή διαβίωση των ζώων**

1. Η στήριξη για την καλή διαβίωση των ζώων που προβλέπεται στο άρθρο 36 στοιχείο α) σημείο v) χορηγείται σε γεωργούς οι οποίοι αναλαμβάνουν εθελοντικά δεσμεύσεις για την καλή διαβίωση των ζώων.

2. Οι ενισχύσεις για την καλή διαβίωση των ζώων καλύπτουν μόνο δεσμεύσεις που υπερβαίνουν τόσο τα σχετικά υποχρεωτικά πρότυπα, τα οποία θεσπίζονται σύμφωνα με το άρθρο 4 και το παράρτημα ΙΙΙ του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1782/2003, όσο και άλλες σχετικές υποχρεωτικές απαιτήσεις που θεσπίζονται από την εθνική νομοθεσία και προσδιορίζονται στο πρόγραμμα.

Οι δεσμεύσεις αυτές αναλαμβάνονται κατά γενικό κανόνα για περίοδο μεταξύ πέντε και επτά ετών. Όταν είναι αναγκαίο και δικαιολογημένο, καθορίζεται μεγαλύτερο διάστημα σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 90 παράγραφος 2 για ιδιαίτερους τύπους δεσμεύσεων.

3. Οι ενισχύσεις χορηγούνται ετησίως και καλύπτουν το πρόσθετο κόστος και το διαφυγόν εισόδημα που απορρέουν από την αναληφθείσα δέσμευση. Εάν χρειάζεται, μπορούν να καλύπτουν επίσης το κόστος της συναλλαγής.

Η στήριξη περιορίζεται στο μέγιστο ποσό που καθορίζεται στο ►M5 Παράρτημα Ι ◄.

*Άρθρο 41*

**Μη παραγωγικές επενδύσεις**

▼C1

Η στήριξη που προβλέπεται στο άρθρο 36 στοιχείο α) σημείο vi) παρέχεται για:

▼B

α) επενδύσεις συνδεόμενες με την επίτευξη των δεσμεύσεων που έχουν αναληφθεί σύμφωνα με το μέτρο που προβλέπεται στο άρθρο 36 στοιχείο α) σημείο iv) ή με άλλους γεωργοπεριβαλλοντικούς στόχους·

β) επενδύσεις στην εκμετάλλευση, οι οποίες αυξάνουν την αξία, προς τέρψιν του κοινού, μιας περιοχής Natura 2000 ή άλλης περιοχής υψηλής αξίας κατά τα οριζόμενα στο πρόγραμμα.

Ενοτητα 2

**Όροι για μέτρα που στοχεύουν στην αειφόρο χρήση δασικής γης**

*Άρθρο 42*

**Γενικοί όροι**

1. Η στήριξη βάσει της παρούσας ενότητας χορηγείται μόνο για δάση και δασικές εκτάσεις που αποτελούν ιδιοκτησία ιδιωτών ή ενώσεών τους, ή δήμων ή ενώσεών τους. Ο περιορισμός αυτός δεν ισχύει για τα τροπικά ή τα υποτροπικά δάση και για τις δασικές εκτάσεις στο έδαφος των Αζορών, της Μαδέρας, των Καναρίων Νήσων, των μικρών νησιών του Αιγαίου κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93 και των Γαλλικών Υπερπόντιων Διαμερισμάτων.

Ο περιορισμός αυτός δεν ισχύει για τη στήριξη που προβλέπεται στο άρθρο 36 στοιχείο β) σημεία i), iii), vi) και vii).

▼B

2. Τα μέτρα που προτείνονται βάσει της παρούσας ενότητας σε περιοχές που έχουν χαρακτηρισθεί ως υψηλού ή μέσου κινδύνου για δασικές πυρκαγιές στο πλαίσιο της κοινοτικής δράσης για την προστασία των δασών από πυρκαγιές, πρέπει να συμμορφώνονται προς τα σχέδια δασοπροστασίας που καταρτίζουν τα κράτη μέλη για τις εν λόγω περιοχές.

*Άρθρο 43*

**Πρώτη δάσωση γεωργικής γης**

1. Η στήριξη που προβλέπεται στο άρθρο 36 στοιχείο β) σημείο i) καλύπτει μόνο ένα ή περισσότερα από τα εξής:

α) δαπάνες εγκατάστασης·

β) ετήσια πριμοδότηση ανά δασωμένο εκτάριο για την κάλυψη των δαπανών συντήρησης επί μια πενταετία το πολύ·

γ) ετήσια πριμοδότηση ανά εκτάριο, η οποία συμβάλλει στην κάλυψη των εισοδηματικών απωλειών που απορρέουν από τη δάσωση, χορηγούμενη επί 15 έτη το πολύ στους γεωργούς ή τις ενώσεις τους που καλλιεργούσαν τη γη πριν από τη δάσωσή της ή σε οποιοδήποτε άλλο φυσικό πρόσωπο ή πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου.

2. Η στήριξη για τη δάσωση γεωργικών εκτάσεων που ανήκουν σε δημόσιες αρχές καλύπτει μόνο τις δαπάνες εγκατάστασης. Εάν η γεωργική γη που πρόκειται να δασωθεί είναι μισθωμένη από φυσικό πρόσωπο ή πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, μπορούν να χορηγούνται οι ετήσιες πριμοδοτήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1.

3. Στήριξη για τη δάσωση γεωργικών εκτάσεων δεν παρέχεται:

α) σε γεωργούς που λαμβάνουν στήριξη για πρόωρη συνταξιοδότηση·

β) για τη φύτευση χριστουγεννιάτικων δένδρων.

Σε περίπτωση φύτευσης ειδών ταχείας ανάπτυξης για βραχυπρόθεσμη καλλιέργεια, στήριξη για δάσωση παρέχεται μόνο για τις δαπάνες εγκατάστασης.

4. Η στήριξη προς γεωργούς ή άλλα φυσικά πρόσωπα και πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου περιορίζεται στο μέγιστο που καθορίζεται στο ►**M5** Παράρτημα Ι ◄.

*Άρθρο 44*

**Πρώτη εγκατάσταση γεωργοδασοκομικών συστημάτων σε γεωργική γη**

1. Η στήριξη που προβλέπεται στο άρθρο 36 στοιχείο β) σημείο ii) παρέχεται σε γεωργούς για τη δημιουργία γεωργοδασοκομικών συστημάτων, τα οποία συνδυάζουν συστήματα εκτατικής γεωργίας και δασοκομίας. Η στήριξη καλύπτει τις δαπάνες εγκατάστασης.

2. Τα γεωργοδασοκομικά συστήματα αναφέρονται σε συστήματα χρήσης της γης, στα οποία καλλιεργούνται δένδρα σε συνδυασμό με τη γεωργία στην ίδια έκταση.

3. Τα χριστουγεννιάτικα δένδρα και τα είδη ταχείας ανάπτυξης για βραχυπρόθεσμη καλλιέργεια αποκλείονται από τη στήριξη.

▼B

4. Η στήριξη περιορίζεται στο μέγιστο ποσοστό που καθορίζεται στο ►M5 Παράρτημα Ι ◄.

*Άρθρο 45*

**Πρώτη δάσωση μη γεωργικής γης**

1. Η στήριξη που προβλέπεται στο άρθρο 36 στοιχείο β) σημείο iii) για τη δάσωση γης μη επιλέξιμης βάσει του άρθρου 36 στοιχείο β) σημείο i) καλύπτει τις δαπάνες εγκατάστασης. Στην περίπτωση εγκαταληφθείσας γεωργικής γης, η στήριξη καλύπτει επίσης την ετήσια πριμοδότηση που αναφέρεται στο άρθρο 43 παράγραφος 1 στοιχείο β).

2. Δεν παρέχεται στήριξη για τη φύτευση χριστουγεννιάτικων δένδρων.

3. Όταν χορηγείται, σε φυσικά πρόσωπα ή πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, στήριξη που καλύπτει δαπάνες εγκατάστασης, η στήριξη αυτή περιορίζεται στο ανώτατο ποσοστό που καθορίζεται στο ►M5 Παράρτημα Ι ◄.

*Άρθρο 46*

**Ενισχύσεις Natura 2000**

Η στήριξη που προβλέπεται στο άρθρο 36 στοιχείο β) σημείο iv) παρέχεται ετησίως και ανά εκτάριο δάσους σε ιδιώτες ιδιοκτήτες δασών ή ενώσεις τους, για να αντισταθμίζει το κόστος και το διαφυγόν εισόδημα εξαιτίας των περιορισμών στη χρήση των δασών και άλλων δασικών εκτάσεων, που οφείλονται στην εφαρμογή των οδηγιών 79/409/ΕΟΚ και 92/43/ΕΟΚ στη συγκεκριμένη περιοχή. Η στήριξη περιορίζεται μεταξύ των κατώτατων και ανώτατων ποσών που καθορίζονται στο ►M5 Παράρτημα Ι ◄.

*Άρθρο 47*

**Δασοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις**

1. Οι δασοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 36 στοιχείο β) σημείο v) χορηγούνται ανά εκτάριο δάσους σε δικαιούχους οι οποίοι αναλαμβάνουν εθελοντικά δασοπεριβαλλοντικές δεσμεύσεις. Οι ενισχύσεις αυτές καλύπτουν μόνο τις δεσμεύσεις εκείνες που υπερβαίνουν τις σχετικές υποχρεωτικές απαιτήσεις.

Οι δεσμεύσεις αυτές αναλαμβάνονται, κατά γενικό κανόνα, για περίοδο μεταξύ πέντε και επτά ετών. Εάν είναι αναγκαίο και δικαιολογημένο, καθορίζεται μεγαλύτερο χρονικό διάστημα για ιδιαίτερους τύπους δεσμεύσεων, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 90 παράγραφος 2.

2. Οι ενισχύσεις καλύπτουν το πρόσθετο κόστος και το διαφυγόν εισόδημα εξαιτίας της αναληφθείσας δέσμευσης. Η στήριξη καθορίζεται μεταξύ των κατώτατων και ανώτατων ποσών που καθορίζονται στο ►M5 Παράρτημα Ι ◄.

▼B

*Άρθρο 48*

**Αποκατάσταση του δασοκομικού δυναμικού και εισαγωγή δράσεων πρόληψης**

1. Η στήριξη που προβλέπεται στο άρθρο 36 στοιχείο β) σημείο vi) παρέχεται για την αποκατάσταση του δασοκομικού δυναμικού σε δάση που έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές και πυρκαγιές και για την εισαγωγή των κατάλληλων δράσεων πρόληψης.

2. Οι προληπτικές δράσεις κατά των πυρκαγιών αφορούν τα δάση που χαρακτηρίζονται από τα κράτη μέλη ως υψηλού ή μέσου κινδύνου για δασικές πυρκαγιές σύμφωνα με τα οικεία σχέδια δασοπροστασίας.

*Άρθρο 49*

**Μη παραγωγικές επενδύσεις**

Η στήριξη που προβλέπεται στο άρθρο 36 στοιχείο β) σημείο vii) παρέχεται για επενδύσεις σε δάση:

α) συνδεόμενες με την επίτευξη των δεσμεύσεων που έχουν αναληφθεί σύμφωνα με το μέτρο που προβλέπεται στο άρθρο 36 στοιχείο β) σημείο v), ή άλλους περιβαλλοντικούς στόχουςQ

β) οι οποίες αυξάνουν την αξία, προς τέρψιν του κοινού, των δασών ή των δασωμένων εκτάσεων της συγκεκριμένης περιοχής.

Ενοτητα 3

**Καθορισμός περιοχών**

*Άρθρο 50*

**Επιλέξιμες περιοχές**

1. Τα κράτη μέλη καθορίζουν τις περιοχές που είναι επιλέξιμες για τις ενισχύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 36 στοιχείο α) σημεία i) ii) και iii), καθώς και στο στοιχείο β) σημεία i), iii), iv) και vi) του εν λόγω άρθρου, λαμβάνοντας υπόψη τις παραγράφους 2 έως 5 του παρόντος άρθρου.

2. Για να είναι επιλέξιμες για τις ενισχύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 36 στοιχείο α) σημείο i), οι ορεινές περιοχές πρέπει να χαρακτηρίζονται από σημαντικό περιορισμό των δυνατοτήτων χρησιμοποίησης της γης και από σημαντική αύξηση του κόστους εκμετάλλευσής της:

α) λόγω της ύπαρξης πολύ δυσχερών κλιματικών συνθηκών, εξαιτίας του υψομέτρου, με αποτέλεσμα να μικραίνει σημαντικά η καλλιεργητική περίοδος·

β) σε χαμηλότερο υψόμετρο, λόγω της παρουσίας απότομων κλίσεων στο μεγαλύτερο τμήμα της εν λόγω περιοχής, που καθιστούν αδύνατη τη χρήση μηχανημάτων ή απαιτούν τη χρήση πολύ δαπανηρού ειδικού εξοπλισμού ή του συνδυασμού των δύο αυτών παραγόντων, εάν το μειονέκτημα που προκύπτει από τον καθένα εξ αυτών, λαμβανόμενο χωριστά, είναι μικρότερης σημασίας, υπό τον όρο ότι από τον συνδυασμό αυτό προκύπτει ισοδύναμο μειονέκτημα.

Οι περιοχές βορείως του 62ου παραλλήλου και ορισμένες παρακείμενες περιοχές θεωρούνται ορεινές περιοχές.

▼B

3. Προκειμένου να είναι επιλέξιμες για τις ενισχύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 36 στοιχείο α) σημείο ii), οι λοιπές περιοχές πλην των ορεινών περιοχών που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, πρέπει:

α) να επηρεάζονται από σημαντικά φυσικά μειονεκτήματα, ιδίως από χαμηλή παραγωγικότητα του εδάφους ή κακές κλιματικές συνθήκες, και η διατήρηση εκτατικής γεωργικής δραστηριότητας να είναι σημαντική στις περιοχές αυτές για τη διαχείριση της γης· ή

β) να επηρεάζονται από ειδικά μειονεκτήματα, και η διαχείριση της γης θα πρέπει να συνεχίζεται για τη διατήρηση ή τη βελτίωση του περιβάλλοντος, τη διατήρηση της υπαίθρου και τη διαφύλαξη του τουριστικού δυναμικού της περιοχής ή για την προστασία της παραλιακής ζώνης.

Όσον αφορά τις περιοχές που επηρεάζονται από ειδικά μειονεκτήματα, οι οποίες αναφέρονται στο στοιχείο β), αυτές πρέπει να περιλαμβάνουν γεωργικές εκτάσεις ομοιογενείς από την άποψη των φυσικών συνθηκών παραγωγής, και η συνολική τους έκταση να μην υπερβαίνει το 10 % της έκτασης του συγκεκριμένου κράτους μέλους.

4. Στα προγράμματα, τα κράτη μέλη, βάσει ειδικών διατάξεων που καθορίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 90 παράγραφος 2:

— επιβεβαιώνουν ή τροποποιούν την υφιστάμενη οριοθέτηση σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3, στοιχείο β),

— οριοθετούν τις περιοχές που αναφέρονται στην παράγραφο 3 στοιχείο α).

5. Οι γεωργικές περιοχές Natura 2000, οι οποίες καθορίζονται σύμφωνα με τις οδηγίες 79/409/ΕΟΚ και 92/43/ΕΟΚ, και οι γεωργικές περιοχές που περιλαμβάνονται σε προγράμματα λεκανών απορροής ποταμού σύμφωνα με την οδηγία 2000/60/ΕΚ, είναι επιλέξιμες για τις ενισχύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 36 στοιχείο α) σημείο iii).

6. Περιοχές κατάλληλες για δάσωση για περιβαλλοντικούς λόγους, όπως είναι η προστασία από τη διάβρωση ή η επέκταση των δασικών πόρων που συμβάλλουν στην άμβλυνση των κλιματικών μεταβολών, είναι επιλέξιμες για τις ενισχύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 36, στοιχείο β) σημεία i) και iii).

7. Οι δασικές περιοχές Natura 2000, οι οποίες καθορίζονται σύμφωνα με τις οδηγίες 79/409/ΕΟΚ και 92/43/ΕΟΚ, είναι επιλέξιμες για τις ενισχύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 36 στοιχείο β) σημείο iv).

8. Οι δασικές περιοχές μέσου έως υψηλού κινδύνου για δασικές πυρκαγιές είναι επιλέξιμες για τις ενισχύσεις που προβλέπονται στο άρθρο 36 στοιχείο β) σημείο vi) σε σχέση με δράσεις πρόληψης των πυρκαγιών.

Ενοτητα 4

**Τήρηση των προτύπων**

▼M5

*Άρθρο 50α*

**Κύριες απαιτήσεις**

1. Ο δικαιούχος που λαμβάνει πληρωμές δυνάμει του άρθρου 36, παράγραφος α), στοιχείο (i) έως (v) και του άρθρου 36, παράγραφος β), στοιχεία (i), (iv) και (v) τηρεί, σε ολόκληρη την εκμετάλλευση, τις κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης και τις ορθές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες, όπως προβλέπονται στα άρθρα 5 και 6 και στα Παραρτήματα II και III του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 73/2009.

▼M5

Η υποχρέωση συμμόρφωσης προς τις κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης και τις ορθές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο δεν εφαρμόζεται σε μη γεωργικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται στην εκμετάλλευση, ούτε σε μη γεωργικές εκτάσεις, οι οποίες δεν αποτελούν αντικείμενο στήριξης σύμφωνα με το άρθρο 36, στοιχείο β) σημεία i), iv) και v) του παρόντος κανονισμού.

2. Η αρμόδια εθνική αρχή παρέχει στον δικαιούχο, μεταξύ άλλων και με ηλεκτρονικά μέσα, τον κατάλογο με τις κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης και τις ορθές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες που πρέπει να τηρηθούν.

▼B

*Άρθρο 51*

**Μείωση ενίσχυσης ή αποκλεισμός από τις ενισχύσεις**

▼M5

1. Στις περιπτώσεις που δεν εφαρμόζονται οι κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης ή δεν τηρούνται πάντοτε οι ορθές γεωργικές και περιβαλλοντικές συνθήκες κατά τη διάρκεια ενός συγκεκριμένου ημερολογιακού έτους (εφεξής «το σχετικό ημερολογιακό έτος») και που η εν λόγω μη συμμόρφωση είναι το αποτέλεσμα πράξης ή παράλειψης άμεσα καταλογιστέας στον δικαιούχο που υπέβαλε αίτηση πληρωμής δυνάμει του άρθρου 36, παράγραφος α), στοιχείο (i) έως (v) και του άρθρου 36 παράγραφος β), στοιχεία (i), (iv) και (v) κατά τη διάρκεια του σχετικού ημερολογιακού έτους, το συνολικό ποσό των πληρωμών αυτών που έχουν καταβληθεί ή που πρόκειται να καταβληθούν στον εν λόγω δικαιούχο ως προς το οικείο ημερολογιακό έτος, μειώνεται ή ακυρώνεται σύμφωνα με τους λεπτομερείς κανόνες της παραγράφου 4.

Η μείωση ή ακύρωση που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο εφαρμόζεται επίσης σε περίπτωση που δεν τηρούνται οι ελάχιστες απαιτήσεις για τη χρήση λιπασμάτων και φυτοπροστατευτικών προϊόντων, οι οποίες καθορίζονται στο άρθρο 39, παράγραφος 3 σε οιαδήποτε χρονική στιγμή του σχετικού ημερολογιακού έτους και η εν λόγω μη τήρηση είναι συνέπεια πράξης ή παράλειψης άμεσα καταλογιστέας στον δικαιούχο, ο οποίος υπέβαλε την αίτηση πληρωμής κατά το άρθρο 36, παράγραφος α), στοιχείο iv).

Το πρώτο και το δεύτερο εδάφιο εφαρμόζονται επίσης στις περιπτώσεις στις οποίες η εν λόγω μη συμμόρφωση είναι το αποτέλεσμα πράξης ή παράλειψης άμεσα καταλογιστέας στο πρόσωπο το οποίο ή από το οποίο μεταβιβάστηκε η έκταση.

Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου, ως «μεταβίβαση» νοείται οιοδήποτε είδος πράξης, με την οποία η έκταση παύει να ευρίσκεται στη διάθεση του μεταβιβάζοντος.

Κατά παρέκκλιση από το τρίτο εδάφιο, σε περίπτωση που το πρόσωπο, στο οποίο καταλογίζεται άμεσα η πράξη ή παράλειψη, υπέβαλε αίτηση πληρωμής εντός του σχετικού οικονομικού έτους, η μείωση ή ακύρωση εφαρμόζεται στο σύνολο των ποσών των πληρωμών που χορηγήθηκαν ή πρόκειται να χορηγηθούν σε αυτό το πρόσωπο.

2. Η μείωση ή η ακύρωση των πληρωμών που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση των προτύπων για τα οποία έχει χορηγηθεί περίοδος χάριτος σύμφωνα με το άρθρο 26, παράγραφος 1, κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου χάριτος.

Παρά την παράγραφο 1 και σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στους λεπτομερείς κανόνες της παραγράφου 4, τα κράτη μέλη δύνανται να αποφασίσουν τη μη εφαρμογή μείωσης ή ακύρωσης, όταν το ποσό της είναι ίσο ή μικρότερο των 100 EUR ανά δικαιούχο και ανά ημερολογιακό έτος.

▼M5

Σε περίπτωση που κράτος μέλος αποφασίσει να επιλέξει τη δυνατότητα που προβλέπεται στο δεύτερο εδάφιο, κατά τη διάρκεια του επόμενου έτους, η αρμόδια αρχή λαμβάνει τα απαιτούμενα μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσει ότι ο δικαιούχος θα αντιμετωπίσει επανορθωτικά τη σχετική διαπίστωση μη συμμόρφωσης. Η διαπίστωση, καθώς και η υποχρέωση λήψης επανορθωτικών μέτρων, κοινοποιούνται στον δικαιούχο.

▼B

3. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, για τους δικαιούχους σε κράτη μέλη που εφαρμόζουν το σύστημα της ενιαίας ενίσχυσης βάσει της έκτασης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 143β του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1782/2003, οι υποχρεωτικές απαιτήσεις που πρέπει να τηρούνται είναι οι προβλεπόμενες στο άρθρο 5 και στο παράρτημα IV του εν λόγω κανονισμού.

▼M4

Η παρέκκλιση που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο ισχύει μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2008. Από την 1η Ιανουαρίου 2009 κάθε γεωργός που λαμβάνει ενίσχυση στο πλαίσιο του καθεστώτος ενιαίας στρεμματικής ενίσχυσης οφείλει να τηρεί τις κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης που προβλέπονται στο παράρτημα ΙΙΙ του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1782/2003, σύμφωνα με το ακόλουθο χρονοδιάγραμμα:

α) οι απαιτήσεις που αναφέρονται στο σημείο Α του παραρτήματος ΙΙΙ ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2009·

β) οι απαιτήσεις που αναφέρονται στο σημείο Β του παραρτήματος ΙΙΙ ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2011·

γ) οι απαιτήσεις που αναφέρονται στο σημείο Γ του παραρτήματος ΙΙΙ ισχύουν από την ►**M5** 1η Ιανουαρίου 2013 ◄.

Ωστόσο, για τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία, η εφαρμογή των άρθρων 3, 4, 6, 7 και 9 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1782/2003 είναι προαιρετική μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2011, στο βαθμό που οι διατάξεις αυτές αφορούν κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης. Από την 1η Ιανουαρίου 2012 κάθε γεωργός που λαμβάνει ενίσχυση στο πλαίσιο του καθεστώτος ενιαίας στρεμματικής ενίσχυσης οφείλει να τηρεί τις κανονιστικές απαιτήσεις διαχείρισης που προβλέπονται στο παράρτημα ΙΙΙ του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1782/2003, σύμφωνα με το ακόλουθο χρονοδιάγραμμα:

α) οι απαιτήσεις που αναφέρονται στο σημείο Α του παραρτήματος ΙΙΙ ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2012·

β) οι απαιτήσεις που αναφέρονται στο σημείο Β του παραρτήματος ΙΙΙ ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2014·

γ) οι απαιτήσεις που αναφέρονται στο σημείο Γ του παραρτήματος ΙΙΙ ισχύουν από την ►**M5** 1η Ιανουαρίου 2016 ◄.

Τα νέα κράτη μέλη δύνανται επίσης να επιλέξουν τη λύση η οποία προβλέπεται στο δεύτερο εδάφιο, εφόσον αποφασίσουν να σταματήσουν την εφαρμογή του καθεστώτος ενιαίας στρεμματικής ενίσχυσης πριν από τη λήξη της περιόδου εφαρμογής που προβλέπεται στο άρθρο 143β παράγραφος 9 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1782/2003.

▼M5

4. Λεπτομερείς κανόνες για τις μειώσεις και τις ακυρώσεις καθορίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 90 παράγραφος 2. Στο πλαίσιο αυτό, λαμβάνονται υπόψη η σοβαρότητα, η έκταση, η διάρκεια και η επανάληψη της διαπιστωθείσας μη συμμόρφωσης καθώς και τα εξής κριτήρια:

α) Σε περίπτωση αμέλειας, το ποσοστό της μείωσης δεν υπερβαίνει το 5 % και, σε περίπτωση επαναλαμβανόμενης μη συμμόρφωσης, το 15 %.

▼M5

Σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, τα κράτη μέλη δύνανται να αποφασίσουν τη μη εφαρμογή μείωσης όταν μία περίπτωση μη συμμόρφωσης μπορεί να θεωρηθεί ήσσονος σημασίας, λόγω της σοβαρότητας, της έκτασης και της διάρκειάς της. Ωστόσο, οι περιπτώσεις μη συμμόρφωσης που συνιστούν άμεσο κίνδυνο για τη δημόσια υγεία ή την υγεία των ζώων δεν θεωρούνται ήσσονος σημασίας.

Εκτός εάν ο δικαιούχος έλαβε άμεσα επανορθωτικά μέτρα τερματίζοντας τη διαπιστωθείσα μη συμμόρφωση, η αρμόδια αρχή λαμβάνει τα απαιτούμενα μέτρα, τα οποία μπορούν, οσάκις ενδείκνυται, να περιορίζονται σε διοικητικό έλεγχο, προκειμένου να εξασφαλίσει ότι ο δικαιούχος θα αντιμετωπίσει επανορθωτικά τη σχετική διαπίστωση μη συμμόρφωσης. Η διαπίστωση μη συμμόρφωσης ήσσονος σημασίας, καθώς και η υποχρέωση λήψης επανορθωτικών μέτρων, κοινοποιούνται στον δικαιούχο.

β) Σε περίπτωση σκόπιμης μη-συμμόρφωσης, το ποσοστό μείωσης δεν είναι κατ' αρχήν λιγότερο του 20 % και μπορεί να ανέλθει μέχρι τον πλήρη αποκλεισμό από ένα ή περισσότερα καθεστώτα ενίσχυσης και να ισχύσει για ένα ή περισσότερα ημερολογιακά έτη.

γ) Σε κάθε περίπτωση, το συνολικό ποσό των μειώσεων και ακυρώσεων για ένα ημερολογιακό έτος δεν υπερβαίνει το συνολικό ποσό που αναφέρεται στο άρθρο 51 παράγραφος 1.

▼B

5. Οι παράγραφοι 1 έως 4 δεν εφαρμόζονται στο άρθρο 39, παράγραφος 5.

*ΤΜΗΜΑ 3*

Άξονας 3

**Ποιότητα ζωής στις αγροτικές περιοχές και διαφοροποιήσει της αγροτικής οικονομίας**

*Άρθρο 52*

**Μέτρα**

Η στήριξη βάσει του παρόντος τμήματος αφορά:

α) μέτρα για τη διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας, τα οποία περιλαμβάνουν:

i) διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες·

ii) στήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης πολύ μικρών επιχειρήσεων με στόχο την προώθηση της επιχειρηματικότητας και την ανάπτυξη του οικονομικού ιστού·

iii) ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων·

β) μέτρα για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές, τα οποία περιλαμβάνουν:

i) βασικές υπηρεσίες για την οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό·

ii) ανακαίνιση και ανάπτυξη των χωριών·

iii) διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς·

γ) ένα μέτρο κατάρτισης και ενημέρωσης για οικονομικούς φορείς, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στους τομείς που καλύπτονται από τον άξονα 3·

▼B

δ) ένα μέτρο απόκτησης δεξιοτήτων και συντονισμού με στόχο την προπαρασκευή και υλοποίηση μιας στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης.

Ενοτητα 1

**Όροι που διέπουν τα μέτρα για τη διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας**

*Άρθρο 53*

**Διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες**

Ο δικαιούχος της ενίσχυσης που αναφέρεται στο άρθρο 52 στοιχείο α) σημείο i) είναι μέλος του αγροτικού νοικοκυριού.

*Άρθρο 54*

**Στήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης επιχειρήσεων**

Η στήριξη που προβλέπεται στο άρθρο 52 στοιχείο α) σημείο ii) αφορά μόνο πολύ μικρές επιχειρήσεις, όπως ορίζονται στη σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής.

*Άρθρο 55*

**Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων**

Η στήριξη που αναφέρεται στο άρθρο 52 στοιχείο α) σημείο iii) καλύπτει τα ακόλουθα:

α) μικρής κλίμακας υποδομή, όπως κέντρα πληροφοριών και τοποθέτηση πινακίδων στους τουριστικούς χώρους·

β) υποδομή αναψυχής, όπως αυτή που προσφέρει πρόσβαση σε φυσικές περιοχές, και καταλύματα μικρής δυναμικότητας·

γ) ανάπτυξη και διάθεση στην αγορά τουριστικών υπηρεσιών που σχετίζονται με τον αγροτικό τουρισμό.

Ενοτητα 2

**Όροι που διέπουν τα μέτρα για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές**

*Άρθρο 56*

**Βασικές υπηρεσίες για την οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό**

Η στήριξη που αναφέρεται στο άρθρο 52 στοιχείο β) σημείο i) καλύπτει τη δημιουργία βασικών υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των δραστηριοτήτων πολιτισμού και αναψυχής, που αφορούν ένα χωριό ή ομάδα χωριών και τη συναφή μικρής κλίμακας υποδομή. ►**M6** Ο περιορισμός στο μέγεθος της υποδομής δεν ισχύει για τις ενέργειες που αναφέρονται στο άρθρο 16α παράγραφος 1 στοιχείο ζ). ◄

▼B

*Άρθρο 57*

**Διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς**

Η στήριξη που αναφέρεται στο άρθρο 52 στοιχείο β) σημείο ii) αφορά:

α) κατάρτιση σχεδίων προστασίας και διαχείρισης για τις τοποθεσίες Natura 2000 και άλλους τόπους υψηλής φυσικής αξίας: δράσεις περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και επενδύσεις σχετικές με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της φυσικής κληρονομιάς και με την ανάπτυξη τοποθεσιών υψηλής φυσικής αξίας·

β) μελέτες και επενδύσεις που συνδέονται με τη διατήρηση, αποκατάσταση και αναβάθμιση της πολιτιστικής κληρονομιάς, όπως τα πολιτιστικά χαρακτηριστικά των χωριών και το τοπίο της υπαίθρου.

Ενοτητα 3

**Κατάρτιση, απόκτηση δεξιοτήτων και εμψύχωση**

*Άρθρο 58*

**Κατάρτιση και ενημέρωση**

Η στήριξη βάσει του άρθρου 52 στοιχείο γ) δεν περιλαμβάνει μαθήματα διδασκαλίας ή κατάρτισης, τα οποία αποτελούν τμήμα των κανονικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων ή συστημάτων σε δευτεροβάθμιο ή υψηλότερο επίπεδο.

*Άρθρο 59*

**Απόκτηση δεξιοτήτων, εμψύχωση και εφαρμογή**

Η στήριξη που αναφέρεται στο άρθρο 52 στοιχείο δ) καλύπτει:

α) μελέτες της συγκεκριμένης περιοχής·

β) μέτρα για την παροχή πληροφοριών σχετικά με την περιοχή και τη στρατηγική τοπικής ανάπτυξης·

γ) κατάρτιση προσωπικού που συμμετέχει στην προπαρασκευή και την εφαρμογή μιας στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης·

δ) διοργάνωση εκδηλώσεων προβολής, και κατάρτιση ατόμων με ηγετικό ρόλο·

ε) εφαρμογή, από εταιρικά σχήματα δημοσίου-ιδιωτικού τομέα, εκτός εκείνων που ορίζονται στο άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο β) της στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης που περιλαμβάνει ένα ή περισσότερα από τα μέτρα του άρθρου 52 στοιχεία α), β) και γ).

▼B

Ενότητα 4

**Υλοποίηση του άξονα**

*Άρθρο 60*

**Διαχωρισμός**

Εάν ένα μέτρο που εμπίπτει στο παρόν τμήμα αφορά πράξεις επιλέξιμες επίσης και στο πλαίσιο άλλου κοινοτικού μέσου στήριξης, συμπεριλαμβανομένων των διαρθρωτικών ταμείων και του κοινοτικού μέσου στήριξης της αλιείας, το κράτος μέλος θέτει, σε κάθε πρόγραμμα, τα κριτήρια διαχωρισμού για τις πράξεις που στηρίζονται από το ΕΓΤΑΑ και για τις πράξεις που στηρίζονται από το άλλο κοινοτικό μέσο στήριξης.

*ΤΜΗΜΑ 4*

Άξονας 4

**Leader**

*Άρθρο 61*

**Ορισμός της προσέγγισης Leader**

Η προσέγγιση Leader περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:

α) στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης σε τοπική βάση, που προορίζονται για σαφώς προσδιορισμένες αγροτικές περιοχές μικρότερες της περιφέρειας·

β) τοπικές εταιρικές σχέσεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα (στο εξής καλούμενες «ομάδες τοπικής δράσης»)·

γ) προσέγγιση εκ των κάτω προς τα άνω με εξουσία λήψης αποφάσεων για τις ομάδες τοπικής δράσης όσον αφορά την εκπόνηση και την εφαρμογή μιας στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης·

δ) πολυτομεακός σχεδιασμός και υλοποίηση της στρατηγικής, με βάση την αλληλεπίδραση μεταξύ φορέων και έργων διαφόρων τομέων της τοπικής οικονομίας·

ε) εφαρμογή καινοτόμων προσεγγίσεων·

στ) εφαρμογή έργων συνεργασίας·

ζ) δικτύωση των τοπικών εταιρικών σχέσεων.

*Άρθρο 62*

**Ομάδες τοπικής δράσης**

1. Μια προσέγγιση τοπικής ανάπτυξης στο πλαίσιο εταιρικής σχέσης υλοποιείται από ομάδες τοπικής δράσης που πληρούν τους ακόλουθους όρους:

α) πρέπει να προτείνουν μια ολοκληρωμένη στρατηγική τοπικής ανάπτυξης, βασισμένης τουλάχιστον στα στοιχεία που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ) και στο στοιχείο ζ) του άρθρου 61, και να είναι υπεύθυνες για την εφαρμογή της·

▼B

β) πρέπει να αποτελούνται είτε από μια ομάδα που είχε ήδη επιλεγεί για τις πρωτοβουλίες Leader II ([1]) ή Leader+ ([2]) ή είναι σύμφωνη με την προσέγγιση Leader, είτε να πρόκειται για μια νέα ομάδα που αντιπροσωπεύει εταίρους από τους διάφορους τοπικής βάσης κοινωνικοοικονομικούς τομείς της συγκεκριμένης περιοχής. Στο επίπεδο λήψης αποφάσεων, οι οικονομικοί και κοινωνικοί εταίροι, καθώς και άλλοι εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών, όπως οι γεωργοί, οι αγρότισσες, οι νέοι, και οι ενώσεις αυτών, πρέπει να αποτελούν τουλάχιστον το 50 % της τοπικής εταιρικής σχέσης·

γ) πρέπει να αποδεικνύουν ικανότητα καθορισμού και εφαρμογής μιας αναπτυξιακής στρατηγικής για την περιοχή·

2. Η διαχειριστική αρχή εξασφαλίζει ότι οι ομάδες τοπικής δράσης είτε επιλέγουν ένα διοικητικό και οικονομικό επικεφαλής φορέα, ικανό να διαχειρίζεται δημόσια κονδύλια και να εξασφαλίζει την εύρυθμη λειτουργία της εταιρικής σχέσης, είτε συνιστώνται σε νόμιμη κοινή δομή, το καταστατικό της οποίας διασφαλίζει την εύρυθμη λειτουργία της εταιρικής σχέσης και την ικανότητα διαχείρισης δημοσίων κονδυλίων.

3. Η περιοχή που καλύπτεται από τη στρατηγική πρέπει να παρουσιάζει συνοχή και να διαθέτει επαρκή κρίσιμη μάζα από την άποψη ανθρώπινου δυναμικού καθώς και χρηματοοικονομικών πόρων, προκειμένου να στηρίζει μια βιώσιμη αναπτυξιακή στρατηγική.

4. Οι ομάδες τοπικής δράσης επιλέγουν τα έργα που θα χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της στρατηγικής. Μπορούν επίσης να επιλέγουν έργα συνεργασίας.

*Άρθρο 63*

**Μέτρα**

Η στήριξη που παρέχεται βάσει του άξονα Leader προορίζεται:

α) για την εφαρμογή στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης, όπως αναφέρεται στο άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α), με σκοπό την επίτευξη των στόχων ενός ή περισσοτέρων από τους τρεις άλλους άξονες που ορίζονται στα τμήματα 1, 2 και 3·

β) για την εφαρμογή έργων συνεργασίας που αφορούν τους στόχους που έχουν επιλεγεί βάσει του στοιχείου α)·

γ) για τη λειτουργία της ομάδας τοπικής δράσης, την απόκτηση δεξιοτήτων και την εμψύχωση στην περιοχή κατά τα αναφερόμενα στο άρθρο 59.

*Άρθρο 64*

**Εφαρμογή τοπικών στρατηγικών**

Εάν οι πράξεις που υπάγονται στην τοπική στρατηγική αντιστοιχούν στα μέτρα που καθορίζονται στον παρόντα κανονισμό για τους άλλους άξονες, εφαρμόζονται οι σχετικοί όροι σύμφωνα με τα τμήματα 1, 2 και 3.

([1]) Ανακοίνωση προς τα κράτη μέλη σχετικά με τον καθορισμό των κατευθύνσεων για τις συνολικές επιδοτήσεις ή τα ολοκληρωμένα επιχειρησιακά προγράμματα για τα οποία τα κράτη μέλη καλούνται να υποβάλλουν αιτήσεις συνδρομής στο πλαίσιο της κοινοτικής πρωτοβουλίας που αφορά την αγροτική ανάπτυξη (Leader II) (ΕΕ C 180 της 1.7.1994, σ. 48).

([2]) Ανακοίνωση της Επιτροπής προς τα κράτη μέλη, της 14 Απριλίου 2000, με την οποία καθορίζονται οι γενικές κατευθύνσεις για την κοινοτική πρωτοβουλία όσον αφορά την αγροτική ανάπτυξη (Leader+) (ΕΕ C 139 της 18.5.2000, σ. 5). Ανακοίνωση η οποία τροποποιήθηκε με την ανακοίνωση της Επιτροπής για την τροποποίηση της ανακοίνωσης προς τα κράτη μέλη της 14 Απριλίου 2000 με την οποία καθορίζονται οι γενικές κατευθύνσεις για την κοινοτική πρωτοβουλία όσον αφορά την αγροτική ανάπτυξη (Leader+) (ΕΕ C 294 της 4.12.2003, σ. 11).

▼B

*Άρθρο 65*

**Συνεργασία**

1. Η στήριξη που αναφέρεται στο άρθρο 63 στοιχείο β) παρέχεται σε έργα διατοπικής ή διεθνικής συνεργασίας.

«Διατοπική συνεργασία» είναι η συνεργασία στο εσωτερικό ενός κράτους μέλους. «Διεθνική συνεργασία» είναι η συνεργασία μεταξύ εδαφών σε πλείονα κράτη μέλη και με εδάφη τρίτων χωρών.

2. Μόνο οι δαπάνες που αφορούν εδάφη εντός της Κοινότητας είναι επιλέξιμες για στήριξη

3. Το άρθρο 64 εφαρμόζεται επίσης και σε έργα συνεργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

**ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ**

*Άρθρο 66*

**Χρηματοδότηση της τεχνικής βοήθειας**

1. Σύμφωνα με το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1290/2005, το ΕΓΤΑΑ μπορεί να χρησιμοποιεί ποσοστό μέχρι 0,25 % των ετήσιων κονδυλίων του για τη χρηματοδότηση των μέτρων προπαρασκευής, παρακολούθησης, διοικητικής υποστήριξης, αξιολόγησης και ελέγχου, με πρωτοβουλία της Επιτροπής ή/και για λογαριασμό της. Οι δράσεις αυτές εκτελούνται σύμφωνα με το άρθρο 53 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1605/2002 του Συμβουλίου, της 25 Ιουνίου 2002, για τη θέσπιση του δημοσιονομικού κανονισμού που εφαρμόζεται στο γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων [1], και με κάθε άλλη διάταξη του εν λόγω κανονισμού και των διατάξεων εφαρμογής του, που εφαρμόζεται σε αυτή τη μορφή εκτέλεσης του προϋπολογισμού.

2. Με πρωτοβουλία των κρατών μελών, για κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης, το ΕΓΤΑΑ μπορεί να χρηματοδοτεί δραστηριότητες προπαρασκευής, διαχείρισης, παρακολούθησης, αξιολόγησης, ενημέρωσης και ελέγχου της συνδρομής των προγραμμάτων

Ποσοστό μέχρι 4 % του συνολικού ποσού κάθε προγράμματος μπορεί να διατίθεται για τις δραστηριότητες αυτές.

3. Εντός του ορίου που προβλέπεται στην παράγραφο 2, ένα ποσό προορίζεται για τη δημιουργία και τη λειτουργία του εθνικού αγροτικού δικτύου που αναφέρεται στο άρθρο 68.

Τα κράτη μέλη που προγραμματίζουν σε περιφερειακό επίπεδο μπορούν επίσης να υποβάλλουν προς έγκριση ειδικό πρόγραμμα για τη δημιουργία και λειτουργία του εθνικού τους αγροτικού δικτύου.

Οι λεπτομέρειες σχετικά με τη δημιουργία και τη λειτουργία του εθνικού αγροτικού δικτύου καθορίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 90 παράγραφος 2.

[1] ΕΕ L 248 της 16.9.2002, σ. 1.

▼B

*Άρθρο 67*

**Ευρωπαϊκό δίκτυο Αγροτικής Ανάπτυξης**

Σύμφωνα με το άρθρο 66 παράγραφος 1, δημιουργείται ευρωπαϊκό δίκτυο αγροτικής ανάπτυξης για τη διασύνδεση των εθνικών δικτύων, οργανισμών και διοικητικών υπηρεσιών που έχουν δραστηριότητα στον τομέα της αγροτικής ανάπτυξης σε κοινοτικό επίπεδο.

Στόχοι του ευρωπαϊκού δικτύου είναι:

α) η συλλογή, ανάλυση και διάδοση πληροφοριών σχετικά με τα κοινοτικά μέτρα για την αγροτική ανάπτυξη·

β) η συλλογή, διάδοση και παγίωση, σε κοινοτικό επίπεδο, της ορθής πρακτικής για την αγροτική ανάπτυξη·

γ) η παροχή πληροφοριών σχετικά με τις εξελίξεις στις αγροτικές περιοχές της Κοινότητας και των τρίτων χωρών·

δ) η διοργάνωση συναντήσεων και σεμιναρίων σε κοινοτικό επίπεδο για όσους εμπλέκονται ενεργά στην αγροτική ανάπτυξη·

ε) η σύσταση και λειτουργία δικτύων εμπειρογνωμόνων με στόχο τη διευκόλυνση της ανταλλαγής εμπειρίας και την υποστήριξη της εφαρμογής και της αξιολόγησης της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης·

στ) η υποστήριξη των εθνικών δικτύων και των πρωτοβουλιών διεθνικής συνεργασίας.

*Άρθρο 68*

**Εθνικό αγροτικό δίκτυο**

1. Κάθε κράτος μέλος δημιουργεί ένα εθνικό αγροτικό δίκτυο, στο οποίο συμμετέχουν οι οργανισμοί και οι διοικητικές υπηρεσίες που εμπλέκονται στην αγροτική ανάπτυξη.

2. Το ποσό που αναφέρεται στο άρθρο 66 παράγραφος 3 πρώτο εδάφιο, χρησιμοποιείται:

α) για τις δομές που είναι αναγκαίες για τη λειτουργία του δικτύου·

β) για σχέδιο δράσης, το οποίο περιέχει τουλάχιστον τον προσδιορισμό και την ανάλυση ορθών μεταβιβάσιμων πρακτικών, καθώς και την παροχή πληροφοριών σχετικά με αυτές, τη διαχείριση του δικτύου, την οργάνωση ανταλλαγών εμπειρίας και τεχνογνωσίας, την προετοιμασία προγραμμάτων κατάρτισης για τις ομάδες τοπικής δράσης που βρίσκονται στο στάδιο της σύστασης καθώς και την τεχνική βοήθεια για τη διατοπική και διεθνική συνεργασία.

ΤΙΤΛΟΣ V

**ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΕΓΤΑΑ**

*Άρθρο 69*

**Πόροι και κατανομή τους**

1. Το ποσό της κοινοτικής στήριξης στην αγροτική ανάπτυξη στο πλαίσιο του παρόντος κανονισμού, η ετήσια κατανομή του και το ελάχιστο ποσό το οποίο συγκεντρώνεται για τις επιλέξιμες για τον στόχο σύγκλισης περιφέρειες, καθορίζονται από το Συμβούλιο το οποίο αποφασίζει, με ειδική πλειοψηφία, επί προτάσεως της Επιτροπής, σύμφωνα με τις δημοσιονομικές προοπτικές για την περίοδο 2007 έως 2013 και τη διοργανική συμφωνία για τη δημοσιονομική πειθαρχία και τη βελτίωση της διαδικασίας του προϋπολογισμού για την ίδια περίοδο.

▼B

2. Το 0,25 % των πόρων που αναφέρονται στην παράγραφο 1, διατίθεται στην τεχνική βοήθεια για την Επιτροπή, όπως αναφέρεται στο άρθρο 66 παράγραφος 1.

▼M6

2α. Το μέρος του ποσού που αναφέρεται στην παράγραφο 1, το οποίο προκύπτει από την αύξηση των συνολικών αναλήψεων υποχρεώσεων, όπως ορίζεται στην απόφαση 2006/493/ΕΚ του Συμβουλίου, της 19ης Ιουνίου 2006, για τον προσδιορισμό του ποσού της κοινοτικής στήριξης στην αγροτική ανάπτυξη για το διάστημα από 1ης Ιανουαρίου 2007 έως 31ης Δεκεμβρίου 2013, την ετήσια κατανομή του και το ελάχιστο ποσό που διατίθεται στις επιλέξιμες για τον στόχο σύγκλισης περιφέρειες ([1]), όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 2009/434/ΕΚ ([2]), διατίθεται για τύπους ενεργειών που σχετίζονται με τις προτεραιότητες που καθορίζονται στο άρθρο 16α παράγραφος 1 του παρόντος κανονισμού.

▼B

3. Για τον προγραμματισμό και την επακόλουθη εγγραφή τους στον γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, τα ποσά που αναφέρονται στην παράγραφο 1 αναπροσαρμόζονται κατά 2 % ετησίως.

4. Η Επιτροπή προβαίνει στην ετήσια κατανομή ανά κράτος μέλος των ποσών που αναφέρονται στην παράγραφο 1, μετά την αφαίρεση του ποσού που αναφέρεται στην παράγραφο 2, λαμβάνοντας υπόψη τα εξής:

α) τα ποσά που προορίζονται για περιφέρειες που είναι επιλέξιμες για τον στόχο σύγκλισης·

β) τις επιδόσεις κατά το παρελθόν και

γ) ιδιαίτερες καταστάσεις και ανάγκες με βάση αντικειμενικά κριτήρια.

5. Επιπλέον των ποσών που αναφέρονται στην παράγραφο 4, τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη για τον προγραμματισμό τα ποσά που προκύπτουν από τη διαφοροποίηση, όπως προβλέπεται στο άρθρο 12 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1290/2005.

▼M6

5α. Ποσό ίσο με τα ποσά που προκύπτουν από την εφαρμογή της υποχρεωτικής διαφοροποίησης βάσει του άρθρου 9 παράγραφος 4 και του άρθρου 10 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 73/2009, μαζί με τα ποσά, από το 2011, που προκύπτουν δυνάμει του άρθρου 136 του εν λόγω κανονισμού δαπανώνται αποκλειστικά από τα κράτη μέλη, κατά την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 2010 ως τις 31 Δεκεμβρίου 2015 ως κοινοτική στήριξη σύμφωνα με τα τρέχοντα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης για τα είδη των ενεργειών που αναφέρονται από το άρθρο 16α παράγραφος 1 στοιχεία α) έως στ) του παρόντος κανονισμού.

Για τα νέα κράτη μέλη, όπως ορίζεται στο άρθρο 2, στοιχείο ζ) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 73/2009, η περίοδος που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο του παρόντος άρθρου είναι από 1ης Ιανουαρίου 2013 μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2015.

Τα δύο πρώτα εδάφια δεν εφαρμόζονται στη Βουλγαρία και τη Ρουμανία.

Το μερίδιο των κρατών μελών από το ποσό που αναφέρεται στην παράγραφο 2α δαπανάται αποκλειστικά από τα κράτη μέλη κατά την περίοδο από την 1η Ιανουαρίου 2009 έως την 31η Δεκεμβρίου 2015, ως κοινοτική στήριξη σύμφωνα με τα τρέχοντα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης για τους τύπους ενεργειών που αναφέρονται στο άρθρο 16α παράγραφος 1.

([1]) ΕΕ L 195 της 15.7.2006, σ. 22.
([2]) ΕΕ L 144 της 9.6.2009, σ. 25.

▼M6

5β. Αν κατά το κλείσιμο του προγράμματος, το ποσό της κοινοτικής συνεισφοράς που πράγματι δαπανήθηκε για τις ενέργειες που αναφέρονται στο άρθρο 16α παράγραφος 1 είναι χαμηλότερο από το σύνολο των ποσών που αναφέρονται στην παράγραφο 5α του παρόντος άρθρου, το κράτος μέλος επιστρέφει τη διαφορά στο γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων μέχρι ποσού ίσου με την υπέρβαση των συνολικών πιστώσεων που διατέθηκαν για ενέργειες πλην εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 16α παράγραφος 1.

Επιπλέον, εάν, κατά το κλείσιμο του προγράμματος, το ποσό της κοινοτικής συνεισφοράς που πράγματι δαπανήθηκε για τις ενέργειες που αναφέρονται στο άρθρο 16α παράγραφος 1 στοιχεία α) έως στ) είναι χαμηλότερο από το ποσό που αναφέρεται στην παράγραφο 5α, πρώτο εδάφιο του παρόντος άρθρου, το κράτος μέλος επιστρέφει τη διαφορά στο γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων μέχρι ποσού ίσου με το ποσό κατά το οποίο η κοινοτική συνεισφορά που δαπανήθηκε για τις ενέργειες που αναφέρονται στο άρθρο 16α παράγραφος 1 στοιχεία α) έως ζ) υπερέβη τις πιστώσεις που διατέθηκαν δυνάμει της παραγράφου 5α, τέταρτο εδάφιο του παρόντος άρθρου. Ωστόσο, αν το ποσό της κοινοτικής συνεισφοράς που πράγματι δαπανήθηκε για ενέργειες πλην εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 16α παράγραφος 1 είναι χαμηλότερο από τις διαθέσιμες πιστώσεις για τους εν λόγω τύπους ενεργειών, το προς επιστροφή ποσό αφαιρείται από τη διαφορά αυτή.

▼M5

(5γ) Τα ποσά που αναφέρονται στην παράγραφο 5α του παρόντος άρθρου δεν λαμβάνονται υπόψη για τους σκοπούς του άρθρου 25 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1290/2005.

▼M2

6. Η Επιτροπή εξασφαλίζει ότι οι συνολικές ετήσιες χορηγήσεις του ΕΓΤΑΑ, οι οποίες προέρχονται από το ΕΓΤΠΕ-Τμήμα Προσανατολισμού, για οποιοδήποτε κράτος μέλος δυνάμει του παρόντος κανονισμού, και από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το ΤΑ, δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου, της 11ης Ιουλίου 2006, περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής ([1]), συμπεριλαμβανομένης της συνεισφοράς του ΕΤΠΑ, δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1638/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 2006, για τον καθορισμό γενικών διατάξεων σχετικά με τη θέσπιση Ευρωπαϊκού μηχανισμού γειτονίας και εταιρικής σχέσης ([2]) και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1085/2006 του Συμβουλίου, της 17ης Ιουλίου 2006, για τη θέσπιση μηχανισμού προενταξιακής βοήθειας (IPA) ([3]), και από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1198/2006 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουλίου 2006, για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας ([4]), δεν υπερβαίνουν τα ακόλουθα ανώτατα επίπεδα:

— για τα κράτη μέλη με μέσο κατά κεφαλήν ΑΕΕ, για την περίοδο 2001-2003, κατώτερο από το 40 % του μέσου όρου της ΕΕ των 25: 3,7893 του ΑΕγχΠ τους,

— για τα κράτη μέλη με μέσο κατά κεφαλήν ΑΕΕ, για την περίοδο 2001-2003, ίσο ή ανώτερο από το 40 % και κατώτερο από το 50 % του μέσου όρου της ΕΕ των 25: 3,7135 του ΑΕγχΠ τους,

— για τα κράτη μέλη με μέσο κατά κεφαλήν ΑΕΕ, για την περίοδο 2001-2003, ίσο ή ανώτερο από το 50 % και κατώτερο από το 55 % του μέσου όρου της ΕΕ των 25: 3,6188 του ΑΕγχΠ τους,

([1]) ΕΕ L 210 της 31.7.2006, σ. 25.
([2]) ΕΕ L 310 της 9.11.2006, σ. 1.
([3]) ΕΕ L 210 της 31.7.2006, σ. 82.
([4]) ΕΕ L 223 της 15.8.2006, σ. 1.

▼M2

— για τα κράτη μέλη με μέσο κατά κεφαλήν ΑΕΕ, για την περίοδο 2001-2003, ίσο ή ανώτερο από το 55 % και κατώτερο από το 60 % του μέσου όρου της ΕΕ των 25: 3,5240 του ΑΕγχΠ τους,

— για τα κράτη μέλη με μέσο κατά κεφαλήν ΑΕΕ, για την περίοδο 2001-2003, ίσο ή ανώτερο από το 60 % και κατώτερο από το 65 % του μέσου όρου της ΕΕ των 25: 3,4293 του ΑΕγχΠ τους,

— για τα κράτη μέλη με μέσο κατά κεφαλήν ΑΕΕ, για την περίοδο 2001-2003, ίσο ή ανώτερο από το 65 % και κατώτερο από το 70 % του μέσου όρου της ΕΕ των 25: 3,3346 του ΑΕγχΠ τους,

— για τα κράτη μέλη με μέσο κατά κεφαλήν ΑΕΕ, για την περίοδο 2001-2003, ίσο ή ανώτερο από το 70 % και κατώτερο από το 75 % του μέσου όρου της ΕΕ των 25: 3,2398 του ΑΕγχΠ τους,

— εν συνεχεία, το ανώτατο επίπεδο των μεταφορών μειώνεται κατά 0,09 % του ΑΕγχΠ για κάθε αύξηση κατά 5 % του μέσου κατά κεφαλήν ΑΕΕ, για την περίοδο 2001-2003, σε σχέση με το μέσο όρο της ΕΕ των 25.

Οι υπολογισμοί του ΑΕγχΠ από την Επιτροπή βασίζονται στα στατιστικά στοιχεία που δημοσιεύθηκαν τον Απρίλιο του 2005. Τα επιμέρους εθνικά ποσοστά αύξησης του ΑΕγχΠ για την περίοδο 2007-2013, όπως προβλέφθηκαν από την Επιτροπή τον Απρίλιο του 2005, εφαρμόζονται για κάθε κράτος μέλος χωριστά.

Εάν το 2010 διαπιστωθεί ότι το σωρευτικό ΑΕγχΠ οποιουδήποτε κράτους μέλους, για την περίοδο 2007-2009, έχει παρεκκλίνει κατά ποσοστό μεγαλύτερο του ± 5 % από το σωρευτικό ΑΕγχΠ που είχε προβλεφθεί σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο, μεταξύ άλλων και ως συνέπεια των μεταβολών των ισοτιμιών, προσαρμόζονται αναλόγως τα ποσά που θα έχουν χορηγηθεί για τη συγκεκριμένη περίοδο στο υπόψη κράτος μέλος σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο. Το συνολικό καθαρό αποτέλεσμα αυτών των προσαρμογών, είτε θετικό είτε αρνητικό, δεν είναι δυνατόν να υπερβαίνει τα 3 δισ. ευρώ. Εν πάση περιπτώσει, εάν το καθαρό αποτέλεσμα είναι θετικό, το σύνολο των πρόσθετων πόρων περιορίζεται στο επίπεδο της εξοικονόμησης σε σχέση με τα ανώτατα όρια διαθέσιμων πόρων για αναλήψεις πληρωμών από τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το ΤΣ για τα έτη 2007-2010. Οι τελικές προσαρμογές κατανέμονται ισομερώς στα έτη 2011-2013. Προκειμένου να αντικατοπτριστεί η τιμή του πολωνικού ζλότι κατά την περίοδο αναφοράς, το αποτέλεσμα της εφαρμογής των προαναφερθέντων στο πρώτο εδάφιο ορίων για την Πολωνία πολλαπλασιάζεται επί συντελεστή 1,04 για την περίοδο που μεσολαβεί μέχρι την αναθεώρηση που αναφέρεται στο παρόν εδάφιο.

▼B

*Άρθρο 70*

**Συνεισφορά του Ταμείου**

1. Η απόφαση έγκρισης ενός προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης καθορίζει τη μέγιστη συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ για κάθε άξονα, εντός ορίου ευελιξίας που καθορίζεται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 90 παράγραφος 2. Η απόφαση προσδιορίζει σαφώς, εάν χρειάζεται, τις πιστώσεις που διατίθενται στις περιφέρειες που είναι επιλέξιμες για τον στόχο σύγκλισης.

▼B

2. Η συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ υπολογίζεται με βάση το ποσό της επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης.

3. Το ποσοστό της συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ καθορίζεται για κάθε άξονα.

α) Στην περίπτωση του άξονα 1 (ανταγωνιστικότητα) και του άξονα 3 (διαφοροποίηση και ποιότητα ζωής), καθώς και για την τεχνική βοήθεια σύμφωνα με το άρθρο 66 παράγραφος 2, ισχύουν αντιστοίχως τα ακόλουθα ανώτατα όρια:

   i) 75 % της επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης στις επιλέξιμες περιφέρειες για τον στόχο σύγκλισης·

   ii) 50 % της επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης στις άλλες περιφέρειες·

β) στην περίπτωση του άξονα 2 (για τη βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου), και του άξονα 4 (Leader), ισχύουν αντιστοίχως τα ακόλουθα ανώτατα όρια:

   i) 80 % της επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης στις επιλέξιμες περιφέρειες για τον στόχο σύγκλισης,

   ii) 55 % της επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης στις άλλες περιφέρειες.

Το ελάχιστο ποσοστό συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ σε επίπεδο άξονα είναι 20 %.

4. Παρά τα ανώτατα όρια που προβλέπονται στην παράγραφο 3, η συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ μπορεί να αυξάνεται σε 85 % για τα προγράμματα των εξόχως απόκεντρων περιοχών και των μικρών νησιών του Αιγαίου Πελάγους κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93.

▼M6

Παρά τα ανώτατα όρια, που καθορίζονται στην παράγραφο 3, η συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ μπορεί να αυξηθεί κατά 90 % για τις περιφέρειες σύγκλισης και κατά 75 % για τις περιφέρειες μη σύγκλισης για τους τύπους των ενεργειών που αναφέρονται στο άρθρο 16α παράγραφος 1, μέχρι το ποσό που προκύπτει από την εφαρμογή της υποχρεωτικής διαφοροποίησης σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 4 και το άρθρο 10 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 73/2009, το ποσό που αναφέρεται στο άρθρο 69 παράγραφος 2α του παρόντος κανονισμού και, από το 2011, τα ποσά που προκύπτουν δυνάμει του άρθρου 136 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 73/2009.

▼M2

4α. Οι παράγραφοι 3 και 4 μπορούν, σε ορισμένες περιπτώσεις, να μην εφαρμοσθούν στην Πορτογαλία, για ποσό 320 εκατομμυρίων ευρώ.

▼M6

4β. Κατά παρέκκλιση των ανώτατων ορίων που καθορίζονται στις παραγράφους 3 και 4, το ποσοστό συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ μπορεί να αυξηθεί κατά 10 επιπλέον ποσοστιαίες μονάδες, κατ' ανώτατο όριο, για δαπάνες που καταβάλλουν τα κράτη μέλη εντός του έτους 2009. Ωστόσο, τα ανώτατα όρια που καθορίζονται στις παραγράφους 3 και 4 τηρούνται για το σύνολο των δημοσίων δαπανών που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια της περιόδου προγραμματισμού.

▼M7

4γ. Κατά παρέκκλιση των ανώτατων ορίων που καθορίζονται στις παραγράφους 3, 4 και 5, το ποσοστό συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ μπορεί να αυξηθεί, κατ' ανώτατο όριο, έως 95 % της επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης στις επιλέξιμες για τον στόχο σύγκλισης περιφέρειες και τις εξόχως απόκεντρες περιοχές και τα μικρά νησιά του Αιγαίου και έως 85 % της επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης σε άλλες περιοχές. Τα ποσοστά αυτά εφαρμόζονται για τις επιλέξιμες δαπάνες που δηλώθηκαν πρόσφατα σε κάθε πιστοποιημένη δήλωση των δαπανών που προέκυψαν εντός του χρονικού διαστήματος στη διάρκεια του οποίου το κράτος μέλος πληροί έναν από τους ακόλουθους όρους:

▼M7

α) η χρηματοδοτική ενίσχυση τέθηκε στη διάθεσή του σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 407/2010 του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2010, για τη θέσπιση ευρωπαϊκού μηχανισμού χρηματοοικονομικής σταθεροποίησης ([1]), ή τέθηκε στη διάθεσή του από άλλα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ πριν από την έναρξη ισχύος του εν λόγω κανονισμού·

β) η μεσοπρόθεσμη οικονομική στήριξη τέθηκε στη διάθεσή του σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 332/2002 του Συμβουλίου, της 18ης Φεβρουαρίου 2002, για τη θέσπιση ενός μηχανισμού μεσοπρόθεσμης οικονομικής στήριξης του ισοζυγίου πληρωμών των κρατών μελών ([2])·

γ) η χρηματοδοτική ενίσχυση τέθηκε στη διάθεσή του σύμφωνα με τη συνθήκη για την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας.

Ένα κράτος μέλος που επιθυμεί να κάνει χρήση της παρέκκλισης που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο υποβάλλει αίτηση στην Επιτροπή προκειμένου να τροποποιήσει αναλόγως το πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξής του. Η παρέκκλιση ισχύει από την έγκριση, εκ μέρους της Επιτροπής, της τροποποίησης του προγράμματος και παύει να ισχύει μόλις το κράτος μέλος δεν πληροί πλέον καμία από τις προϋποθέσεις που ορίζονται στα στοιχεία α), β) ή γ) του πρώτου εδαφίου. Σε κάθε περίπτωση, η παρέκκλιση που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο εφαρμόζεται μόνο στις δαπάνες των οργανισμών πληρωμών που προκύπτουν έως την 31η Δεκεμβρίου 2013.

Όταν η παρέκκλιση που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο παύει να ισχύει, το κράτος μέλος διαβιβάζει στην Επιτροπή πρόταση τροποποίησης του προγράμματος, που περιλαμβάνει νέο σχέδιο χρηματοδότησης το οποίο συμμορφώνεται με τα ανώτατα ποσοστά που ίσχυαν πριν από την παρέκκλιση.

Εάν ένα κράτος μέλος δεν υποβάλλει στην Επιτροπή πρόταση τροποποίησης του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξής του, συμπεριλαμβανομένου ενός νέου σχεδίου χρηματοδότησης, κατά την ημερομηνία κατά την οποία η παρέκκλιση παύει να ισχύει σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο, ή εάν το σχέδιο χρηματοδότησης που κοινοποιήθηκε δεν είναι σύμφωνο με τα ανώτατα ποσοστά που προβλέπονται στις παραγράφους 3, 4 και 5, τα ποσοστά αυτά εφαρμόζονται αυτόματα από την ημερομηνία εκείνη.

▼B

5. Για κράτη μέλη που επιλέγουν ειδικό πρόγραμμα κατά το άρθρο 66 παράγραφος 3 δεύτερο εδάφιο, το ανώτατο όριο της συνεισφοράς του ΕΓΤΑΑ ανέρχεται στο 50 % της επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης.

6. Τα μέτρα τεχνικής βοήθειας που λαμβάνονται με πρωτοβουλία της Επιτροπής ή για λογαριασμό της, μπορούν να χρηματοδοτούνται σε ποσοστό 100 %.

7. Δαπάνη που χρηματοδοτείται από το ΕΓΤΑΑ δεν συγχρηματοδοτείται από συνεισφορά των διαρθρωτικών Ταμείων, του ΤΣ ή οποιουδήποτε άλλου κοινοτικού χρηματοδοτικού μέσου.

Μπορεί να συγχρηματοδοτείται δυνάμει ενός μόνο άξονα του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης. Όταν μια πράξη εμπίπτει στα μέτρα περισσότερων του ενός άξονα, η δαπάνη καταλογίζεται στον κυρίαρχο άξονα.

8. Η δημόσια δαπάνη για ενισχύσεις προς επιχειρήσεις πρέπει να τηρεί τα όρια ενισχύσεων που προβλέπονται σε σχέση με τις κρατικές ενισχύσεις, εκτός εάν προβλέπει άλλως ο παρών κανονισμός.

([1]) ΕΕ L 118 της 12.5.2010, σ. 1.
([2]) ΕΕ L 53 της 23.2.2002, σ. 1.

▼B

*Άρθρο 71*

**Επιλεξιμότητα δαπανών**

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 39 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1290/2005, μια δαπάνη είναι επιλέξιμη για συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ, εάν η σχετική ενίσχυση καταβάλλεται πράγματι από τον οργανισμό πληρωμών μεταξύ 1η Ιανουαρίου 2007 και 31 Δεκεμβρίου 2015. Οι συγχρηματοδοτούμενες πράξεις δεν θα πρέπει να ολοκληρώνονται πριν από την ημερομηνία έναρξης της επιλεξιμότητας.

Νέα δαπάνη που προστίθεται τη στιγμή της τροποποίησης ενός προγράμματος που αναφέρεται στο άρθρο 19, είναι επιλέξιμη από την ημερομηνία λήψης από την Επιτροπή της αίτησης για τροποποίηση του προγράμματος.

2. Οι δαπάνες είναι επιλέξιμες για συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ, μόνον εάν πραγματοποιούνται για πράξεις που έχουν αποφασισθεί από τη διαχειριστική αρχή του σχετικού προγράμματος ή υπ' ευθύνη της, σύμφωνα με τα κριτήρια επιλογής που καθορίζονται από το αρμόδιο σώμα.

3. Οι κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών θεσπίζονται σε εθνικό επίπεδο, με την επιφύλαξη των ειδικών όρων που προβλέπονται από τον παρόντα κανονισμό για ορισμένα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης.

Οι ακόλουθες δαπάνες δεν είναι επιλέξιμες για συνεισφορά του Ταμείου:

▼C1

α) ΦΠΑ, εξαιρουμένου του μη ανακτήσιμου ΦΠΑ, όταν επιβαρύνει πράγματι και οριστικά άλλους δικαιούχους, εκτός των μη υποκειμένων στο φόρο που ορίζονται στο άρθρο 4, παράγραφος 5, πρώτο εδάφιο, της έκτης οδηγίας 77/388/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1977, περί εναρμονίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών, των σχετικών με τους φόρους κύκλου εργασιών — Κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας: ομοιόμορφη φορολογική βάση [1]·

▼B

β) χρεωστικοί τόκοι, υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 5·

γ) αγορά γης για ποσό υψηλότερο από το 10 % του συνόλου των επιλέξιμων δαπανών της συγκεκριμένης πράξης. Σε εξαιρετικές και δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, μπορεί να καθορίζεται υψηλότερο ποσοστό για πράξεις σχετικές με τη διατήρηση του περιβάλλοντος.

4. Οι παράγραφοι 1 έως 3 δεν εφαρμόζονται στο άρθρο 66 παράγραφος 1.

5. Παρά την παράγραφο 3 στοιχείο β), η συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ μπορεί να γίνεται με άλλη μορφή εκτός της μη επιστρεπτέας άμεσης βοήθειας. Λεπτομερείς κανόνες θεσπίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 90 παράγραφος 2.

*Άρθρο 72*

**Διάρκεια των σχετικών με επενδύσεις πράξεων**

1. Με την επιφύλαξη των κανόνων που αφορούν την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών και την ελευθερία εγκατάστασης κατά την έννοια των άρθρων 43 και 49 της συνθήκης, το κράτος μέλος εξασφαλίζει ότι μια πράξη που αφορά επένδυση διατηρεί το δικαίωμά της στη συνεισφορά του ΕΓΤΑΑ, εάν η εν λόγω πράξη, επί διάστημα πέντε ετών από την απόφαση χρηματοδότησης της διαχειριστικής αρχής, δεν υποστεί σημαντική τροποποίηση η οποία:

α) επηρεάζει τη φύση της ή τους όρους υλοποίησής της ή παρέχει αδικαιολόγητο πλεονέκτημα σε μια επιχείρηση ή δημόσιο οργανισμό·

[1] ΕΕ L 145 της 13.6.1997, σ. 1· οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 2004/66/ΕΚ (ΕΕ L 168 της 1.5.2004, σ. 35).

▼B

β) απορρέει είτε από μεταβολή της φύσης του ιδιοκτησιακού καθεστώτος μιας υποδομής είτε από τη διακοπή ή τη μετεγκατάσταση μιας παραγωγικής δραστηριότητας.

2. Τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά ανακτώνται σύμφωνα με το άρθρο 33 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1290/2005.

## ΤΙΤΛΟΣ VI

## ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ, ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

### ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

### ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ

*Άρθρο 73*

**Αρμοδιότητες της Επιτροπής**

Για να εξασφαλίσει, στο πλαίσιο της κοινής διαχείρισης, τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση σύμφωνα με το άρθρο 274 της συνθήκης ΕΚ, η Επιτροπή εκτελεί τα μέτρα και τους ελέγχους που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 9 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1290/2005.

*Άρθρο 74*

**Αρμοδιότητες των κρατών μελών**

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα νομοθετικά, κανονιστικά και διοικητικά μέτρα, σύμφωνα με την παράγραφο 1, του άρθρου 9, του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1290/2005, για να εξασφαλίζουν την αποτελεσματική προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας.

2. Τα κράτη μέλη ορίζουν, για κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης, τις ακόλουθες αρχές:

α) τη διαχειριστική αρχή, που μπορεί να είναι είτε πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου ενεργό σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, είτε το ίδιο το κράτος μέλος σε περίπτωση που ασκεί αυτό το καθήκον, η οποία θα είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση του συγκεκριμένου προγράμματος·

β) τον διαπιστευμένο οργανισμό πληρωμών που προβλέπεται στο άρθρο 6 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1290/2005·

γ) τον οργανισμό πιστοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1290/2005·

3. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν, για κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης, ότι το οικείο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου έχει συσταθεί με τρόπο που εξασφαλίζει σαφή κατανομή και διαχωρισμό των καθηκόντων μεταξύ της διαχειριστικής αρχής και άλλων οργανισμών. Τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα να εξασφαλίζουν την αποτελεσματική λειτουργία των συστημάτων σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος.

▼B

4. Τα κράτη μέλη διενεργούν ελέγχους σύμφωνα με λεπτομερείς κανόνες εφαρμογής, οι οποίοι καθορίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 90, παράγραφος 2, κυρίως όσον αφορά τον τύπο και την ένταση των ελέγχων, προσαρμοσμένους στη φύση των διαφόρων μέτρων αγροτικής ανάπτυξης.

*Άρθρο 75*

**Διαχειριστική αρχή**

1. Η διαχειριστική αρχή είναι αρμόδια για τη διαχείριση και εφαρμογή του προγράμματος, με αποδοτικό, αποτελεσματικό και ορθό τρόπο, και ιδίως για τα ακόλουθα:

α) να εξασφαλίζει ότι οι πράξεις επιλέγονται για χρηματοδότηση σύμφωνα με τα κριτήρια που ισχύουν για το πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης·

β) να εξασφαλίζει ότι υπάρχει σύστημα για την καταγραφή και τήρηση σε μηχανογραφική μορφή στατιστικών στοιχείων σχετικά με την εφαρμογή, κατάλληλων για τους σκοπούς της παρακολούθησης και της αξιολόγησης·

γ) να εξασφαλίζει ότι οι δικαιούχοι και οι λοιποί οργανισμοί που εμπλέκονται στην υλοποίηση των πράξεων:

i) ενημερώνονται για τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τη χορηγούμενη ενίσχυση και τηρούν είτε χωριστό λογιστικό σύστημα είτε τον κατάλληλο λογιστικό κωδικό για όλες τις δοσοληψίες που σχετίζονται με την πράξη,

ii) είναι ενήμεροι για τις απαιτήσεις που αφορούν την παροχή στοιχείων στη διαχειριστική αρχή και την καταγραφή των επιδόσεων και των αποτελεσμάτων·

δ) να εξασφαλίζει ότι οι αξιολογήσεις των προγραμμάτων διεξάγονται εντός των προθεσμιών που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό και συμμορφώνονται προς το κοινό πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης και να υποβάλλει τις αξιολογήσεις που πραγματοποιήθηκαν στις αρμόδιες εθνικές αρχές και στην Επιτροπή·

ε) να ηγείται της επιτροπής παρακολούθησης και να της διαβιβάζει τα αναγκαία έγγραφα για την παρακολούθηση της εφαρμογής του προγράμματος σε σχέση με τους ειδικότερους στόχους του·

στ) να εξασφαλίζει την τήρηση των υποχρεώσεων σχετικά με τη δημοσιότητα που αναφέρονται στο άρθρο 76·

ζ) να συντάσσει την ετήσια έκθεση προόδου και, μετά την έγκριση της επιτροπής παρακολούθησης, να την υποβάλλει στην Επιτροπή·

η) να εξασφαλίζει ότι ο οργανισμός πληρωμών λαμβάνει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες ιδίως σχετικά με τις διαδικασίες που εφαρμόζονται και οιουσδήποτε ελέγχους διενεργούνται σε σχέση με τις πράξεις που έχουν επιλεγεί για χρηματοδότηση, πριν εγκριθούν οι πληρωμές.

▼B

2. Όταν η αρμοδιότητα για την άσκηση ενός μέρους των καθηκόντων της ανατίθεται σε άλλο οργανισμό, η διαχειριστική αρχή διατηρεί την πλήρη ευθύνη για την αποδοτικότητα και την αρτιότητα της διαχείρισης και εκτέλεσης των καθηκόντων αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

**ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ**

*Άρθρο 76*

**Ενημέρωση και δημοσιότητα**

1. Τα κράτη μέλη παρέχουν πληροφορίες και δίνουν δημοσιότητα στα εθνικά σχέδια στρατηγικής, τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης και τη συνεισφορά της Κοινότητας.

Η πληροφόρηση αυτή απευθύνεται στο κοινό. Προβάλλει τον ρόλο της Κοινότητας και εξασφαλίζει τη διαφάνεια της συνδρομής του ΕΓΤΑΑ.

2. Η διαχειριστική αρχή του προγράμματος είναι υπεύθυνη για τη δημοσιότητά του, ως εξής:

α) ενημερώνει τους δυνητικούς δικαιούχους, τις επαγγελματικές οργανώσεις, τους οικονομικούς και κοινωνικούς εταίρους, τους οργανισμούς που ασχολούνται με την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και τις ενδιαφερόμενες μη κυβερνητικές οργανώσεις, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών οργανώσεων, σχετικά με τις δυνατότητες που προσφέρει το πρόγραμμα και με τους κανόνες πρόσβασης στη χρηματοδότηση από το πρόγραμμα·

β) ενημερώνει τους δικαιούχους για την κοινοτική συνεισφορά·

γ) ενημερώνει το κοινό σχετικά με τον ρόλο που διαδραματίζει η Κοινότητα στα προγράμματα και τα αποτελέσματά τους.

ΤΙΤΛΟΣ VII

**ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

**ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ**

*Άρθρο 77*

**Επιτροπή παρακολούθησης**

1. Για κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης, συνιστάται επιτροπή παρακολούθησης εντός τριών μηνών το πολύ από την απόφαση για την έγκριση του προγράμματος.

Κάθε επιτροπή παρακολούθησης καταρτίζει τον εσωτερικό κανονισμό της εντός του θεσμικού, νομικού και δημοσιονομικού πλαισίου του συγκεκριμένου κράτους μέλους και τον εγκρίνει σε συμφωνία με τη διαχειριστική αρχή, ώστε να ασκεί τα καθήκοντά της σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.

2. Την προεδρία κάθε επιτροπής παρακολούθησης ασκεί εκπρόσωπος του κράτους μέλους ή της διαχειριστικής αρχής.

▼B

Η σύνθεση της επιτροπής αποφασίζεται από το κράτος μέλος και περιλαμβάνει τους εταίρους που αναφέρονται στο άρθρο 6 παράγραφος 1.

Με δική τους πρωτοβουλία, εκπρόσωποι της Επιτροπής μπορούν να συμμετέχουν στις εργασίες της επιτροπής παρακολούθησης με συμβουλευτική ψήφο.

3. Τα κράτη μέλη που προγραμματίζουν σε περιφερειακό επίπεδο μπορούν να συστήσουν εθνική επιτροπή παρακολούθησης, η οποία συντονίζει την εφαρμογή των περιφερειακών προγραμμάτων σε σχέση με την εθνική στρατηγική και την αξιοποίηση των δημοσιονομικών πόρων.

*Άρθρο 78*

**Αρμοδιότητες της επιτροπής παρακολούθησης**

Η επιτροπή παρακολούθησης βεβαιώνεται για την αποτελεσματική εφαρμογή του προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης. Προς τούτο, η επιτροπή παρακολούθησης:

α) γνωμοδοτεί, εντός τεσσάρων μηνών από την απόφαση για την έγκριση του προγράμματος, όσον αφορά τα κριτήρια επιλογής για τις χρηματοδοτούμενες πράξεις. Τα κριτήρια επιλογής αναθεωρούνται ανάλογα με τις ανάγκες του προγραμματισμού·

β) εξετάζει περιοδικά την πρόοδο που σημειώθηκε προς την επίτευξη των ειδικότερων στόχων του προγράμματος, με βάση τα έγγραφα που υποβάλλει η διαχειριστική αρχή·

γ) εξετάζει τα αποτελέσματα της εφαρμογής, ιδίως την επίτευξη των στόχων που έχουν καθορισθεί για κάθε άξονα καθώς και τις παράληλες αξιολογήσεις·

δ) εξετάζει και εγκρίνει την ετήσια έκθεση προόδου και την τελευταία έκθεση προόδου πριν από την αποστολή τους στην Επιτροπή·

ε) μπορεί να προτείνει στη διαχειριστική αρχή οποιαδήποτε προσαρμογή ή αναθεώρηση του προγράμματος, η οποία αποβλέπει στην επίτευξη των στόχων του ΕΓΤΑΑ που ορίζονται στο άρθρο 4 ή στη βελτίωση της διαχείρισής του, συμπεριλαμβανομένης της δημοσιονομικής διαχείρισης·

▼M5

στ) εξετάζει και εγκρίνει οποιαδήποτε πρόταση για την ουσιώδη τροποποίηση των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης.

▼B

*Άρθρο 79*

**Διαδικασίες παρακολούθησης**

1. Η διαχειριστική αρχή και η επιτροπή παρακολούθησης παρακολουθούν την ποιότητα της εφαρμογής του προγράμματος.

2. Η διαχειριστική αρχή και η επιτροπή παρακολούθησης ασκούν την παρακολούθηση κάθε προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης μέσω οικονομικών δεικτών, καθώς και δεικτών επιδόσεων και αποτελεσμάτων.

▼B

*Άρθρο 80*

**Κοινό πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης**

Το κοινό πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης συντάσσεται σε συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών και εγκρίνεται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 90, παράγραφος 2. Το πλαίσιο αυτό καθορίζει περιορισμένο αριθμό κοινών δεικτών που εφαρμόζονται σε κάθε πρόγραμμα.

*Άρθρο 81*

**Δείκτες**

1. Η πρόοδος, η αποδοτικότητα και η αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης σε σχέση με τους στόχους τους μετρώνται μέσω δεικτών που αφορούν την κατάσταση εκκίνησης, καθώς και τη δημοσιονομική εκτέλεση, τις αποδόσεις, τα αποτελέσματα και τις επιπτώσεις των προγραμμάτων.

2. Κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης καθορίζει περιορισμένο αριθμό πρόσθετων δεικτών, ειδικών για το πρόγραμμα αυτό.

3. Όταν η φύση της παρέμβασης το επιτρέπει, τα δεδομένα που αφορούν τους δείκτες αναλύονται κατά φύλο και ηλικία των δικαιούχων.

*Άρθρο 82*

**Ετήσια έκθεση προόδου**

1. Με αφετηρία το 2008 και έως τις 30 Ιουνίου κάθε έτους, η διαχειριστική αρχή διαβιβάζει στην Επιτροπή ετήσια έκθεση προόδου σχετικά με την εφαρμογή του προγράμματος. Η διαχειριστική αρχή διαβιβάζει την τελευταία έκθεση προόδου σχετικά με την εφαρμογή του προγράμματος στην Επιτροπή μέχρι τις 30 Ιουνίου 2016.

2. Κάθε ετήσια έκθεση προόδου περιέχει τα ακόλουθα στοιχεία:

α) οποιαδήποτε αλλαγή των γενικών συνθηκών που έχει άμεση επίπτωση στις συνθήκες εφαρμογής του προγράμματος, καθώς και οποιαδήποτε αλλαγή στις κοινοτικές και εθνικές πολιτικές που επηρεάζει τη συνέπεια μεταξύ του ΕΓΤΑΑ και των άλλων χρηματοδοτικών μέσων·

β) την πρόοδο του προγράμματος σε σχέση με τους καθορισμένους στόχους, με βάση δείκτες επιδόσεων και αποτελεσμάτων·

γ) τη δημοσιονομική εκτέλεση του προγράμματος με παρουσίαση, για κάθε μέτρο, κατάστασης των δαπανών που έχουν πληρωθεί στους δικαιούχους· εάν το πρόγραμμα καλύπτει περιφέρειες επιλέξιμες βάσει του στόχου σύγκλισης, οι δαπάνες πρέπει να αναφέρονται χωριστά·

δ) συνοπτική παρουσίαση των δραστηριοτήτων παράλληλης αξιολόγησης σύμφωνα με το άρθρο 86 παράγραφος 3·

ε) τα μέτρα που έχουν ληφθεί από τη διαχειριστική αρχή και την αρχή παρακολούθησης για τη διασφάλιση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της εφαρμογής του προγράμματος, ιδίως:

i) τα μέτρα παρακολούθησης και αξιολόγησης,

▼B

ii) σύνοψη των κυριότερων προβλημάτων που ανέκυψαν στη διαχείριση του προγράμματος και τα τυχόν ληφθέντα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που ελήφθησαν ως αντίδραση στις παρατηρήσεις που έγιναν βάσει του άρθρου 83,

iii) τη χρησιμοποίηση της τεχνικής βοήθειας,

iv) τα μέτρα που ελήφθησαν για να εξασφαλισθεί ότι δίνεται δημοσιότητα στο πρόγραμμα σύμφωνα με το άρθρο 76·

στ) δήλωση σχετικά με την τήρηση των κοινοτικών πολιτικών στο πλαίσιο της στήριξης, συμπεριλαμβανομένου του προσδιορισμού των προβλημάτων που ανέκυψαν και των μέτρων που εγκρίθηκαν για την αντιμετώπισή τους·

ζ) ενδεχομένως, την εκ νέου χρησιμοποίηση των ενισχύσεων που ανακτήθηκαν δυνάμει του άρθρου 33 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1290/2005.

3. Η έκθεση κρίνεται παραδεκτή ενόψει της εφαρμογής του άρθρου 26 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1290/2005, εάν περιέχει όλα τα στοιχεία που απαριθμούνται στην παράγραφο 2 και επιτρέπει την αξιολόγηση της εφαρμογής του προγράμματος.

Η Επιτροπή διαθέτει δύο μήνες για να αποφανθεί επί της ετήσιας έκθεσης προόδου, μετά την αποστολή της από τη διαχειριστική αρχή. Η προθεσμία αυτή αυξάνεται σε πέντε μήνες για την τελευταία έκθεση του προγράμματος. Εάν η Επιτροπή δεν απαντήσει εντός της καθορισμένης προθεσμίας, η έκθεση θεωρείται ότι έχει γίνει αποδεκτή.

4. Λεπτομέρειες σχετικά με τις ετήσιες εκθέσεις προόδου για ειδικά προγράμματα κατά το άρθρο 66 παράγραφος 3, καθορίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 90 παράγραφος 2.

*Άρθρο 83*

**Ετήσια εξέταση των προγραμμάτων**

1. Κάθε έτος, με την ευκαιρία της υποβολής της ετήσιας έκθεσης προόδου, η Επιτροπή και η διαχειριστική αρχή εξετάζουν τα κυριότερα αποτελέσματα του προηγούμενου έτους, σύμφωνα με διαδικασίες που καθορίζονται σε συμφωνία με το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος και τη διαχειριστική αρχή.

2. Μετά την εξέταση αυτή, η Επιτροπή μπορεί να υποβάλει παρατηρήσεις στο κράτος μέλος και στη διαχειριστική αρχή, η οποία ενημερώνει σχετικά την επιτροπή παρακολούθησης. Το κράτος μέλος ενημερώνει την Επιτροπή για τα μέτρα που λαμβάνονται κατόπιν των παρατηρήσεων αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

**ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ**

*Άρθρο 84*

**Γενικές διατάξεις**

1. Τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης υπόκεινται σε εκ των προτέρων, ενδιάμεσες και εκ των υστέρων αξιολογήσεις σύμφωνα με τα άρθρα 85, 86 και 87.

▼B

2. Οι αξιολογήσεις αποσκοπούν στη βελτίωση της ποιότητας, της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας της εφαρμογής των προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης. Αποτιμούν την επίπτωση των προγραμμάτων σε σχέση με τις στρατηγικές κατευθυντήριες γραμμές της Κοινότητας που προβλέπονται στο άρθρο 9 και τα ειδικά προβλήματα αγροτικής ανάπτυξης στα συγκεκριμένα κράτη μέλη και περιφέρειες, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις της αειφόρου ανάπτυξης και τις επιπτώσεις στο περιβάλλον, καθώς και την εκπλήρωση των απαιτήσεων της σχετικής κοινοτικής νομοθεσίας.

3. Η αξιολόγηση οργανώνεται, ανάλογα με την περίπτωση, υπό την ευθύνη είτε των κρατών μελών είτε της Επιτροπής.

4. Οι αξιολογήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 εκτελούνται από ανεξάρτητους αξιολογητές. Τα αποτελέσματα διατίθενται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2001, για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής [1].

5. Τα κράτη μέλη παρέχουν τους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους που είναι αναγκαίοι για τη διενέργεια των αξιολογήσεων, οργανώνουν την παραγωγή και τη συγκέντρωση των απαιτούμενων δεδομένων και χρησιμοποιούν τα διάφορα στοιχεία που προσφέρει το σύστημα παρακολούθησης.

6. Τα κράτη μέλη και η Επιτροπή συμφωνούν για τις μεθόδους και τα πρότυπα αξιολόγησης που πρέπει να εφαρμόζονται με πρωτοβουλία της Επιτροπής στο πλαίσιο που προβλέπεται στο άρθρο 80.

*Άρθρο 85*

**Εκ των προτέρων αξιολόγηση**

1. Η εκ των προτέρων αξιολόγηση εντάσσεται στην εκπόνηση κάθε προγράμματος αγροτικής ανάπτυξης και αποσκοπεί στη βελτιστοποίηση της κατανομής των πόρων του προϋπολογισμού και στη βελτίωση της ποιότητας του προγραμματισμού. Προσδιορίζει και εκτιμά τις μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες ανάγκες, τους προς επίτευξη στόχους, τα προσδοκώμενα αποτελέσματα, τους ποσοτικούς στόχους, ιδίως όσον αφορά την επίπτωση σε σχέση με την κατάσταση εκκίνησης, την κοινοτική προστιθέμενη αξία, την έκταση στην οποία έχουν ληφθεί υπόψη οι κοινοτικές προτεραιότητες, τα διδάγματα που αντλούνται από τον προηγούμενο προγραμματισμό και την ποιότητα των διαδικασιών εφαρμογής, παρακολούθησης, αξιολόγησης και δημοσιονομικής διαχείρισης.

2. Η εκ των προτέρων αξιολόγηση διενεργείται υπό την ευθύνη του κράτους μέλους.

*Άρθρο 86*

**Ενδιάμεση και εκ των υστέρων αξιολόγηση**

1. Τα κράτη μέλη δημιουργούν ένα σύστημα παράλληλης αξιολόγησης για κάθε πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης.

2. Η διαχειριστική αρχή του προγράμματος και η επιτροπή παρακολούθησης χρησιμοποιούν την παράλληλη αξιολόγηση:

α) για να εξετάζουν την πρόοδο του προγράμματος σε σχέση με τους στόχους του μέσω δεικτών αποτελεσμάτων και, ενδεχομένως, δεικτών επιπτώσεων·

[1] ΕΕ L 145 της 31.5.2001, σ. 43.

▼B

β) για να βελτιώνουν την ποιότητα των προγραμμάτων και την εφαρμογή τους·

γ) για να εξετάζουν προτάσεις για ουσιαστικές αλλαγές στα προγράμματα·

δ) για να προετοιμάζουν την ενδιάμεση και την εκ των υστέρων αξιολόγηση.

3. Από το 2008, η διαχειριστική αρχή υποβάλλει κάθε έτος έκθεση για τις δραστηριότητες παράλληλης αξιολόγησης στην επιτροπή παρακολούθησης. Σύνοψη των δραστηριοτήτων περιλαμβάνεται στην ετήσια έκθεση προόδου που προβλέπεται στο άρθρο 82.

4. Το 2010, η παράλληλη αξιολόγηση λαμβάνει τη μορφή ξεχωριστής ενδιάμεσης έκθεσης. Η εν λόγω ενδιάμεση αξιολόγηση προτείνει μέτρα για τη βελτίωση της ποιότητας των προγραμμάτων και της υλοποίησής τους.

Σύνοψη των εκθέσεων ενδιάμεσης αξιολόγησης συντάσσεται με πρωτοβουλία της Επιτροπής.

5. Το 2015, η παράλληλη αξιολόγηση λαμβάνει τη μορφή έκθεσης εκ των υστέρων αξιολόγησης.

6. Οι ενδιάμεσες και οι εκ των υστέρων αξιολογήσεις εξετάζουν τον βαθμό χρησιμοποίησης των πόρων, την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα του προγραμματισμού του ΕΓΤΑΑ, τις κοινωνικοοικονομικές του επιπτώσεις και την επίπτωσή του επί των κοινοτικών προτεραιοτήτων. Καλύπτουν τους στόχους του προγράμματος και αποσκοπούν στην άντληση διδαγμάτων σχετικά με την πολιτική αγροτικής ανάπτυξης. Προσδιορίζουν τους παράγοντες, οι οποίοι συνετέλεσαν στην επιτυχία ή αποτυχία της εφαρμογής των προγραμμάτων, μεταξύ άλλων και από την άποψη της αειφορίας, και προσδιορίζουν τη βέλτιστη πρακτική.

7. Η παράλληλη αξιολόγηση οργανώνεται με πρωτοβουλία των διαχειριστικών αρχών σε συνεργασία με την Επιτροπή. Οργανώνεται σε πολυετή βάση και καλύπτει την περίοδο 2007—2015.

8. Η Επιτροπή, με πρωτοβουλία της, διοργανώνει μέτρα κατάρτισης, ανταλλαγών βέλτιστης πρακτικής και πληροφοριών για τους αξιολογητές της παράλληλης αξιολόγησης, τους εμπειρογνώμονες των κρατών μελών και τα μέλη της επιτροπής παρακολούθησης, και εκπονεί θεματικές και συνοπτικές αξιολογήσεις.

*Άρθρο 87*

**Σύνοψη των εκ των υστέρων αξιολογήσεων**

1. Υπό την ευθύνη της Επιτροπής, σε συνεργασία με το κράτος μέλος και τη διαχειριστική αρχή, η οποία συγκεντρώνει τα δεδομένα που απαιτούνται για την ολοκλήρωσή της, συντάσσεται σύνοψη των εκ των υστέρων αξιολογήσεων.

2. Η σύνοψη των εκ των υστέρων αξιολογήσεων ολοκληρώνεται το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2016.

ΤΙΤΛΟΣ VIII

**ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ**

*Άρθρο 88*

**Εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις**

1. Εκτός αν προβλέπεται άλλως στον παρόντα τίτλο, τα άρθρα 87 έως 89 της συνθήκης εφαρμόζονται όσον αφορά τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από τα κράτη μέλη.

▼M5

Ωστόσο, και με την επιφύλαξη του άρθρου 89 του παρόντος κανονισμού, τα άρθρα 87, 88 και 89 της Συνθήκης, δεν εφαρμόζονται στις ενισχύσεις που καταβάλλονται από τα κράτη μέλη στο πλαίσιο και σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό εντός του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 36 της Συνθήκης.

▼B

2. Απαγορεύεται η χορήγηση ενίσχυσης για τον εκσυγχρονισμό γεωργικών εκμεταλλεύσεων, η οποία υπερβαίνει τα ποσοστά που καθορίζονται στο ►M5 Παράρτημα Ι ◄ όσον αφορά το άρθρο 26 παράγραφος 2. Η απαγόρευση αυτή δεν ισχύει για τις ενισχύσεις σε επενδύσεις που αφορούν:

α) επενδύσεις οι οποίες πραγματοποιούνται πρωτίστως προς το δημόσιο συμφέρον και σχετίζονται είτε με τη διατήρηση παραδοσιακών τοπίων που έχουν διαμορφωθεί από τις γεωργικές και δασοκομικές δραστηριότητες είτε με τη μετεγκατάσταση κτιρίων της εκμετάλλευσης·

β) την προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος·

γ) τη βελτίωση των συνθηκών υγιεινής των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων και των συνθηκών διαβίωσης των ζώων, καθώς και της εργασιακής ασφάλειας στον χώρο εργασίας.

3. Απαγορεύεται η χορήγηση κρατικών ενισχύσεων σε γεωργούς για την αντιστάθμιση φυσικών μειονεκτημάτων στις ορεινές περιοχές και στις άλλες περιοχές με μειονεκτήματα, εάν δεν πληρούνται οι όροι του άρθρου 37. Ωστόσο, σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, μπορεί να χορηγείται συμπληρωματική ενίσχυση που υπερβαίνει τα ποσά που καθορίζονται σύμφωνα με το άρθρο 37 παράγραφος 3.

4. Απαγορεύεται η χορήγηση κρατικών ενισχύσεων για τη στήριξη γεωργών που αναλαμβάνουν γεωργοπεριβαλλοντικές δεσμεύσεις ή δεσμεύσεις για την καλή διαβίωση των ζώων, οι οποίες δεν πληρούν τους όρους των άρθρων 39 και 40, αντίστοιχα. Ωστόσο, μπορεί να χορηγείται, εάν αιτιολογείται δεόντως, συμπληρωματική ενίσχυση που υπερβαίνει τα μέγιστα ποσά που καθορίζονται στο ►M5 Παράρτημα Ι ◄, όσον αφορά το άρθρο 39 παράγραφος 4 και το άρθρο 40 παράγραφος 3. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μπορεί να επιτρέπεται δεόντως αιτιολογημένη παρέκκλιση σε σχέση με την ελάχιστη διάρκεια των εν λόγω δεσμεύσεων, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 39 παράγραφος 3 και στο άρθρο 40 παράγραφος 2.

5. Απαγορεύεται η χορήγηση κρατικών ενισχύσεων για τη στήριξη γεωργών, οι οποίοι προσαρμόζονται σε απαιτητικά πρότυπα με βάση την κοινοτική νομοθεσία στους τομείς της προστασίας του περιβάλλοντος, της δημόσιας υγείας, της υγείας ζώων και φυτών, της καλής διαβίωσης των ζώων και της εργασιακής ασφάλειας, εάν δεν πληρούνται οι όροι του άρθρου 31. Ωστόσο, μπορεί να χορηγείται συμπληρωματική ενίσχυση που υπερβαίνει τα μέγιστα ποσά που καθορίζονται σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο, για να βοηθάει τους γεωργούς να συμμορφωθούν προς την εθνική νομοθεσία που υπερβαίνει τα κοινοτικά πρότυπα.

6. Εν απουσία κοινοτικής νομοθεσίας, απαγορεύεται η χορήγηση κρατικών ενισχύσεων για τη στήριξη γεωργών, οι οποίοι προσαρμόζονται σε απαιτητικά πρότυπα με βάση την εθνική νομοθεσία στους τομείς του περιβάλλοντος, της δημόσιας υγείας, της υγείας ζώων και φυτών, της καλής διαβίωσης των ζώων και της εργασιακής ασφάλειας, εάν δεν πληρούνται οι όροι του άρθρου 31. Μπορεί να χορηγείται συμπληρωματική ενίσχυση που υπερβαίνει τα μέγιστα ποσά που καθορίζονται στο ►M5 Παράρτημα Ι ◄ όσον αφορά το άρθρο 31 παράγραφος 2, εάν δικαιολογείται βάσει του άρθρου 31.

▼B

*Άρθρο 89*

**Συμπληρωματική εθνική χρηματοδότηση**

Οι κρατικές ενισχύσεις που προορίζονται για την παροχή συμπληρωματικής χρηματοδότησης σε αγροτική ανάπτυξη για την οποία χορηγείται κοινοτική στήριξη, κοινοποιούνται από τα κράτη μέλη και εγκρίνονται από την Επιτροπή σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, στο πλαίσιο του προγραμματισμού που αναφέρεται στο άρθρο 16. Το άρθρο 88 παράγραφος 3 πρώτη πρόταση της συνθήκης δεν εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που κοινοποιούνται με τον τρόπο αυτό.

ΤΙΤΛΟΣ IX

**ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

*Άρθρο 90*

**Επιτροπή**

1. Η Επιτροπή επικουρείται από την επιτροπή αγροτικής ανάπτυξης (στο εξής καλούμενη «επιτροπή»).

2. Οσάκις γίνεται αναφορά στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζονται τα άρθρα 4 και 7 της απόφασης 1999/468/ΕΚ.

Η προθεσμία που προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 3 της απόφασης 1999/468/ΕΚ ορίζεται σε ένα μήνα.

3. Η επιτροπή θεσπίζει τον εσωτερικό κανονισμό της.

*Άρθρο 91*

**Λεπτομερείς κανόνες εφαρμογής**

Πέραν των μέτρων που προβλέπονται στις ιδιαίτερες διατάξεις του παρόντος κανονισμού, εκδίδονται λεπτομερείς κανόνες εφαρμογής σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 90 παράγραφος 2. Οι κανόνες αυτοί καλύπτουν ιδίως:

α) την παρουσίαση των προτάσεων για προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης·

β) τους όρους που διέπουν μέτρα αγροτικής ανάπτυξης.

*Άρθρο 92*

**Μεταβατικές διατάξεις**

1. Εάν είναι αναγκαία η λήψη ειδικών μέτρων για τη διευκόλυνση της μετάβασης από το ισχύον σύστημα προς το σύστημα που θεσπίζεται με τον παρόντα κανονισμό, τα μέτρα αυτά εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 90 παράγραφος 2.

2. Τα μέτρα αυτά εκδίδονται ιδίως για την ενσωμάτωση της υφιστάμενης κοινοτικής στήριξης, η οποία έχει εγκριθεί από την Επιτροπή είτε από το ΕΓΤΠΕ-Τμήμα Προσανατολισμού είτε από το ΕΓΤΠΕ-Τμήμα Εγγυήσεων, για περίοδο που λήγει μετά την 1η Ιανουαρίου 2007, στο καθεστώς στήριξης της αγροτικής ανάπτυξης που προβλέπεται από τον παρόντα κανονισμό και για την κάλυψη των εκ των υστέρων αξιολογήσεων των προγραμμάτων της περιόδου 2000-2006.

▼B

*Άρθρο 93*

**Κατάργηση**

1. Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 καταργείται με ισχύ από 1ης Ιανουαρίου 2007, εξαιρουμένων του άρθρου 13 στοιχείο α), του άρθρου 14 παράγραφος 1 και παράγραφος 2, πρώτα δύο εδάφια, του άρθρου 15, των άρθρων 17 έως 20, του άρθρου 51 παράγραφος 3 και του άρθρου 55 παράγραφος 4 και το μέρος του παραρτήματος Ι που προσδιορίζει τα ποσά δυνάμει του άρθρου 15 παράγραφος 3. Οι διατάξεις αυτές καταργούνται με ισχύ από 1ης Ιανουαρίου 2010, με την επιφύλαξη πράξης του Συμβουλίου, η οποία θεσπίζεται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 37 της συνθήκης.

Οι παραπομπές στον καταργούμενο κανονισμό νοούνται ως γινόμενες στον παρόντα κανονισμό.

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 εξακολουθεί να εφαρμόζεται στις δράσεις που εγκρίνονται από την Επιτροπή δυνάμει του εν λόγω κανονισμού πριν από την 1η Ιανουαρίου 2007.

2. Οι οδηγίες και οι αποφάσεις του Συμβουλίου, με τις οποίες καθορίζονται και τροποποιούνται οι κατάλογοι των μειονεκτικών περιοχών, που εγκρίνονται βάσει του άρθρου 21 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 950/97, καταργούνται με ισχύ από 1ης Ιανουαρίου 2010, με την επιφύλαξη πράξης του Συμβουλίου, η οποία θεσπίζεται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 37 της συνθήκης.

*Άρθρο 94*

**Έναρξη ισχύος**

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την επόμενη ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Εφαρμόζεται στην κοινοτική στήριξη όσον αφορά την περίοδο προγραμματισμού που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου 2007. Ωστόσο, ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται πριν από την έναρξη ισχύος κοινοτικής νομοθεσίας με την οποία θεσπίζονται γενικές διατάξεις που διέπουν το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το ΤΣ, για την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 2007 έως 31 Δεκεμβρίου 2013, εξαιρουμένων των άρθρων 9, 90, 91 και 92, τα οποία εφαρμόζονται από ενάρξεως ισχύος του παρόντος κανονισμού.

Παρά το δεύτερο εδάφιο, το άρθρο 37, το άρθρο 50 παράγραφοι 2 έως 4, και το άρθρο 88 παράγραφος 3, εφαρμόζονται από 1ης Ιανουαρίου 2010, με την προϋπόθεση πράξης του Συμβουλίου, η οποία θεσπίζεται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 37 της συνθήκης.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

▼B

►M5 *ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I* ◄

**ΠΟΣΑ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ**

| Άρθρο | Θέμα | Ποσό σε ευρώ ή ποσοστό | |
|---|---|---|---|
| 22 παράγραφος 2 | Στήριξη εγκατάστασης (*) | ►M5 70 000 ◄ | |
| 23 παράγραφος 6 | Πρόωρη συνταξιοδότηση | 18 000 | Ανά αποχωρούντα γεωργό ετησίως |
| | | 180 000 | Ολικό ποσό ανά αποχωρούντα γεωργό |
| | | 4 000 | Ανά εργάτη ετησίως |
| | | 40 000 | Ολικό ποσό ανά εργάτη |
| 24 παράγραφος 2 | Συμβουλευτικές υπηρεσίες | 80 % | του επιλέξιμου κόστους ανά συμβουλευτική υπηρεσία |
| | | 1 500 | Μέγιστο επιλέξιμο ποσό |
| 26 παράγραφος 2 | Μέγιστα όρια της ενίσχυσης για τον εκσυγχρονισμό γεωργικών εκμεταλλεύσεων | 60 % | του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων από νέους γεωργούς στις περιοχές που αναφέρονται στο άρθρο 36 στοιχείο α) σημεία i), ii) και iii) |
| | | 50 % | του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων από άλλους γεωργούς στις περιοχές που αναφέρονται στο άρθρο 36 στοιχείο α) σημεία i), ii) και iii) |
| | | 50 % | του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων από ►C1 νέους ◄ γεωργούς στις λοιπές περιοχές |
| | | 40 % | του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων από ►C1 άλλους ◄ γεωργούς στις λοιπές περιοχές |
| | | 75 % | το ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στις άκρως απόκεντρες περιοχές και στα μικρά νησιά του Αιγαίου κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93. |
| | | 75 % | ►M1 ►C2 του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στα κράτη μέλη που προσχώρησαν στην Κοινότητα την 1η Μαΐου 2004, και στη Βουλγαρία και τη Ρουμανία, για την εφαρμογή της οδηγίας 91/676/ΕΟΚ του Συμβουλίου ([28])εντός μέγιστης προθεσμίας τεσσάρων ετών από την ημερομηνία προσχώρησης σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 2 και το άρθρο 5 παράγραφος 1 της εν λόγω οδηγίας. ◄ ◄ |
| 27 παράγραφος 3 | Μέγιστα όρια της ενίσχυσης για τη βελτίωση της οικονομικής αξίας των δασών | 60 % (**) | του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στις περιοχές που αναφέρονται στο άρθρο 36 στοιχείο α) σημεία i), ii) και iii) |
| | | 50 % | του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στις λοιπές περιοχές |
| | | 85 % (**) | του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στις εξόχως απόκεντρες περιοχές |

▼B

| Άρθρο | Θέμα | Ποσό σε ευρώ ή ποσοστό | |
|---|---|---|---|
| 28 παράγραφος 2 | Μέγιστα όρια της ενίσχυσης για την αύξηση της αξίας των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων | 50 % | του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στις περιφέρειες που είναι επιλέξιμες για τον στόχο σύγκλισης |
| | | 40 % | του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στις άλλες περιφέρειες |
| | | 75 % | του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στις εξόχως απόκεντρες περιοχές |
| | | 65 % | του ποσού των επιλέξιμων επενδύσεων στα μικρά νησιά του Αιγαίου κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93. |
| 31 παράγραφος 2 | Μέγιστο ποσό στήριξης για την εκπλήρωση προτύπων | 10 000 | Ανά εκμετάλλευση |
| 32 παράγραφος 2 | Μέγιστο ποσό στήριξης για τη συμμετοχή σε συστήματα για την ποιότητα τροφίμων | 3 000 | Ανά εκμετάλλευση |
| 33 | Μέγιστα όρια της ενίσχυσης για δραστηριότητες ενημέρωσης και προώθησης | 70 % | του επιλέξιμου κόστους της δράσης |
| 34 παράγραφος 3 | Μέγιστο ποσό για γεωργικές εκμεταλλεύσεις ημιεπιβίωσης | 1 500 | Ανά γεωργική εκμετάλλευση ετησίως |
| 35 παράγραφος 2 | Ομάδες παραγωγών: ανώτατο όριο, ως ποσοστό της διατιθέμενης στο εμπόριο παραγωγής κατά την πρώτη 5ετία από την αναγνώριση | 5 %, 5 %, 4 %, 3 %, και 2 % (***) | Για το 1ο, 2ο, 3ο, 4ο και 5ο έτος αντιστοίχως για τη διατιθέμενη στο εμπόριο παραγωγή μέχρι 1 000 000 EUR |
| | | 2,5 %, 2,5 %, 2,0 %, 1,5 % και 1,5 % | Για το 1ο, 2ο, 3ο, 4ο και 5ο έτος αντιστοίχως για τη διατιθέμενη στο εμπόριο παραγωγή που υπερβαίνει 1 000 000 EUR |
| | αλλά που δεν υπερβαίνει για καθένα από τα πρώτα πέντε έτη το ποσό | 100 000<br>100 000<br>80 000<br>60 000<br>50 000 | Για το 1ο έτος<br>Για το 2ο έτος<br>Για το 3ο έτος<br>Για το 4ο έτος<br>Για το 5ο έτος |
| ▼M5 | | | |
| 35α(3) | Ανώτατο ποσό στήριξης της αναδιάρθρωσης λόγω μεταρρύθμισης σε κοινή οργάνωση αγοράς | | Ανά εκμετάλλευση |
| | | 4500<br>3000<br>1500 | το 2011:<br>το 2012:<br>το 2013 |
| ▼B | | | |
| 37 παράγραφος 3 | Ελάχιστη ενίσχυση για μειονεκτήματα | 25 | Ανά εκτάριο ΧΓΕ |
| | Μέγιστη ενίσχυση για μειονεκτήματα σε ορεινές περιοχές | 250 | Ανά εκτάριο ΧΓΕ |
| | Μέγιστη ενίσχυση για περιοχές με άλλα μειονεκτήματα | 150 | Ανά εκτάριο ΧΓΕ |

▼B

| Άρθρο | Θέμα | Ποσό σε ευρώ ή ποσοστό | |
|---|---|---|---|
| 38 στοιχείο α) | Αρχική μέγιστη ενίσχυση Natura 2000 για περίοδο που δεν υπερβαίνει τα πέντε έτη | 500 (****) | Ανά εκτάριο ΧΓΕ |
| | Κανονική μέγιστη ενίσχυση Natura 2000 | 200 (****) | Ανά εκτάριο ΧΓΕ |
| 39 παράγραφος 4 | Ετήσιες καλλιέργειες | 600 (****) | Ανά εκτάριο |
| | Ειδικευμένες πολυετείς καλλιέργειες | 900 (****) | Ανά εκτάριο |
| | Άλλες χρήσεις γης | 450 (****) | Ανά εκτάριο |
| | Τοπικές φυλές που κινδυνεύουν να απολεσθούν για τη γεωργία | 200 (****) | Ανά μονάδα ζώων |
| 40 παράγραφος 3 | Καλή διαβίωση των ζώων | 500 | Ανά μονάδα ζώων |
| 43 παράγραφος 4 | Μέγιστη ετήσια πριμοδότηση για την κάλυψη εισοδηματικών απωλειών από τη δάσωση | | |
| | — για γεωργούς ή ενώσεις τους | 700 | Ανά εκτάριο |
| | — για κάθε άλλο φυσικό πρόσωπο ή πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου | 150 | Ανά εκτάριο |
| 43 παράγραφος 4, 44 παράγραφος 4 και 45 παράγραφος 3 | — Μέγιστα όρια της ενίσχυσης για δαπάνες εγκατάστασης | 80 % (**) | των επιλέξιμων δαπανών στις περιοχές που αναφέρονται στο άρθρο 36 στοιχείο α) σημεία i), ii) και iii) |
| | | 70 % | των επιλέξιμων δαπανών στις άλλες περιοχές |
| | | 85 % (**) | των επιλέξιμων δαπανών στις εξόχως απόκεντρες περιοχές |
| 46 και 47 παράγραφος 2 | Ετήσια ενίσχυση Natura 2000 και δασοπεριβαλλοντική | | |
| | — ελάχιστη ενίσχυση | 40 | Ανά εκτάριο |
| | — μέγιστη ενίσχυση | 200 (****) | Ανά εκτάριο |

([1]) Οδηγία 91/676/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12 Δεκεμβρίου 1991, για την προστασία των υδάτων από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης (ΕΕ L 375 της 31.12.1991, σ. 1).

►M5 (*) Η στήριξη εγκατάστασης μπορεί να δίνεται υπό μορφήν εφάπαξ καταβολής ανώτατου ποσού 40 000 EUR, ή υπό μορφή επιδότησης επιτοκίου, η κεφαλαιοποιημένη αξία της οποίας δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 40 000 EUR. Το ανώτατο ποσό και για τα δύο είδη συνδυασμένης στήριξης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 70 000 EUR ◄

(**) Δεν ισχύει για τα δημόσιας ιδιοκτησίας τροπικά ή υποτροπικά δάση και για τις δασικές εκτάσεις στο έδαφος των Αζορών, της Μαδέρας, των Καναρίων Νήσων, των μικρών νησιών του Αιγαίου κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2019/93 και των Γαλλικών Υπερπόντιων Διαμερισμάτων.

(***) Στην περίπτωση της Μάλτας, η Επιτροπή μπορεί να καθορίσει ελάχιστο ποσό ενίσχυσης για τομείς παραγωγής, στους οποίους η συνολική παραγωγή είναι εξαιρετικά μικρή.

►M5 (****) Τα ποσά αυτά μπορούν να αυξάνονται για τους τύπους ενεργειών που προβλέπονται στο άρθρο 16α και σε άλλες εξαιρετικές περιπτώσεις, λαμβανομένων υπόψη ειδικών περιστάσεων που πρέπει να αιτιολογούνται στα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης. ◄

▼M5

*ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ*

**►M6 Ενδεικτικός κατάλογος των τύπων ενεργειών και πιθανά αποτελέσματα σχετικά με τις προτεραιότητες που αναφέρονται στο άρθρο 16α παράγραφος 1 στοιχεία α) έως στ). ◄**

| Προτεραιότητα: Προσαρμογή στην αλλαγή του κλίματος και μετριασμός της | | |
|---|---|---|
| Τύποι ενεργειών | Άρθρα και μέτρα | Πιθανά αποτελέσματα |
| Αποδοτικότερη χρήση αζωτούχων λιπασμάτων (π.χ. μείωση της χρήσης, εξοπλισμός, γεωργία ακριβείας), βελτίωση της αποθήκευσης κόπρου | Άρθρο 26: εκσυγχρονισμός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων<br>Άρθρο 39: γεωργοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις | Μείωση των εκπομπών μεθανίου ($CH_4$) και οξειδίου του αζώτου ($N_2O$) |
| Βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας (π.χ. χρήση οικοδομικών υλικών που μειώνουν τη θερμική απώλεια) | Άρθρο 26: εκσυγχρονισμός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων<br>Άρθρο 28: αύξηση της αξίας των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων<br>Άρθρο 29: συνεργασία για νέα προϊόντα, διαδικασίες και τεχνολογίες | Μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα ($CO_2$) με την εξοικονόμηση ενέργειας |
| Προληπτικοί μηχανισμοί για την αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων των σχετιζομένων με το κλίμα ακραίων φαινομένων (π.χ. εγκαταστάσεις δικτύων χαλαζοπροστασίας) | Άρθρο 26: εκσυγχρονισμός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων | Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων των ακραίων καιρικών φαινομένων στο γεωργικό παραγωγικό δυναμικό |
| Πρακτικές διαχείρισης του εδάφους (π.χ. μέθοδοι άροσης, δευτερεύουσες καλλιέργειες, διαφοροποιημένη αμειψισπορά) | Άρθρο 39: γεωργοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις | Μείωση του οξειδίου του αζώτου ($N_2O$)· δέσμευση άνθρακα<br>προσαρμογή στις επιπτώσεις της αλλαγής του κλίματος στο έδαφος |
| Αλλαγή χρήσης γης (π.χ. μετατροπή αρόσιμης γης σε βοσκότοπους, μόνιμη αγρανάπαυση) | Άρθρο 39: γεωργοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις<br>Άρθρο 41: μη παραγωγικές επενδύσεις | Μείωση του οξειδίου του αζώτου ($N_2O$)· δέσμευση άνθρακα |
| Εκτατικοποίηση της κτηνοτροφίας (π.χ. μείωση της πυκνότητας ζωικού κεφαλαίου) και διαχείριση λειμώνων | Άρθρο 39: γεωργοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις | Μείωση των εκπομπών μεθανίου ($CH_4$) και οξειδίου του αζώτου ($N_2O$) |
| Δάσωση, εγκατάσταση γεωργοδασοκομικών συστημάτων | Άρθρα 43 και 45: πρώτη δάσωση γεωργικών και μη γεωργικών εκτάσεων<br>Άρθρο 44: πρώτη εγκατάστασης γεωργοδασοκομικών συστημάτων σε γεωργική γη | Μείωση του οξειδίου του αζώτου ($N_2O$)· δέσμευση άνθρακα |
| Μέτρα πρόληψης και διαχείρισης πλημμύρων (π.χ. σχέδια που αφορούν την προστασία από πλημμύρες σε παράκτιες και εσωτερικές περιοχές) | Άρθρο 20: αποκατάσταση του γεωργικού παραγωγικού δυναμικού που έχει πληγεί από φυσικές καταστροφές και εισαγωγή των κατάλληλων δράσεων πρόληψης | Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων των ακραίων καιρικών φαινομένων που σχετίζονται με την αλλαγή του κλίματος στο γεωργικό παραγωγικό δυναμικό |

▼M5

| Προτεραιότητα: Προσαρμογή στην αλλαγή του κλίματος και μετριασμός της | | |
|---|---|---|
| Τύποι ενεργειών | Άρθρα και μέτρα | Πιθανά αποτελέσματα |
| Κατάρτιση και χρήση υπηρεσιών παροχής συμβουλών στην εκμετάλλευση όσον αφορά την αλλαγή του κλίματος | Άρθρο 21: Δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης και ενημέρωσης<br>Άρθρο 24: Χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών<br>Άρθρο 58: Κατάρτιση και ενημέρωση | Παροχή κατάρτισης και συμβουλών σε γεωργούς για τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και την προσαρμογή στην αλλαγή του κλίματος |
| Προληπτικές δράσεις κατά των δασικών πυρκαγιών και των φυσικών καταστροφών που σχετίζονται με το κλίμα | Άρθρο 48: αποκατάσταση του δασοκομικού δυναμικού και εισαγωγή δράσεων πρόληψης | Δέσμευση άνθρακα στα δάση και αποφυγή των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα ($CO_2$), μείωση των αρνητικών επιπτώσεων της αλλαγής του κλίματος στα δάση |
| Μετατροπή σε ανθεκτικότερους τύπους δασών | Άρθρο 47: δασοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις<br>Άρθρο 49: μη παραγωγικές επενδύσεις | Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων της αλλαγής του κλίματος στα δάση |
| Προτεραιότητα: Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας | | |
| Τύποι ενεργειών | Άρθρα και μέτρα | Πιθανά αποτελέσματα |
| Παραγωγή βιοαερίου με χρήση οργανικών αποβλήτων (στη γεωργική εκμετάλλευση και τοπική παραγωγή) | Άρθρο 26: εκσυγχρονισμός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων<br>Άρθρο 53: διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες | Υποκατάσταση των ορυκτών καυσίμων· μείωση του μεθανίου ($CH_4$) |
| Πολυετείς ενεργειακές καλλιέργειες (δασύλλια περιοδικής υλοτόμησης με βραχυχρόνια αμειψισπορά και ποώδη αγρωστώδη) | Άρθρο 26: εκσυγχρονισμός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων | Υποκατάσταση των ορυκτών καυσίμων· δέσμευση άνθρακα· Μείωση του οξειδίου του αζώτου ($N_2O$) |
| Επεξεργασία της γεωργικής/δασικής βιομάζας για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας | Άρθρο 26: εκσυγχρονισμός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων<br>Άρθρο 28: αύξηση της αξίας των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων<br>Άρθρο 29: Συνεργασία για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, επεξεργασιών και τεχνολογιών στον τομέα της γεωργίας και των τροφίμων και στον δασοκομικό τομέα<br>Άρθρο 53: διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες<br>Άρθρο 54: στήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης επιχειρήσεων | Υποκατάσταση των ορυκτών καυσίμων |

▼M5

| Προτεραιότητα: Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας | | |
|---|---|---|
| Τύποι ενεργειών | Άρθρα και μέτρα | Πιθανά αποτελέσματα |
| Εγκαταστάσεις/υποδομές για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας με χρήση της βιομάζας και άλλων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ηλιακής και αιολικής ενέργειας, γεωθερμικής) | Άρθρο 53: διαφοροποίηση προς μη γεωργικές δραστηριότητες<br>Άρθρο 54: στήριξη της δημιουργίας και ανάπτυξης επιχειρήσεων<br>Άρθρο 56: βασικές υπηρεσίες για την οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό<br>Άρθρο 30: Υποδομή σχετική με την ανάπτυξη και την προσαρμογή της γεωργίας και της δασοκομίας | Υποκατάσταση των ορυκτών καυσίμων |
| Ενημέρωση και διάδοση γνώσεων σχετικά με τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας | Άρθρο 21: Δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης και ενημέρωσης<br>Άρθρο 58: Κατάρτιση και ενημέρωση | Ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και της γνώσης και, ως εκ τούτου, έμμεσα, της αποτελεσματικότητας άλλων ενεργειών που αφορούν τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας |
| Προτεραιότητα: Διαχείριση των υδάτων | | |
| Τύποι των ενεργειών | Άρθρα και μέτρα | Πιθανά αποτελέσματα |
| Τεχνολογίες εξοικονόμησης ύδατος (π.χ. αποτελεσματικά συστήματα άδευσης)<br>Αποθήκευση ύδατος (συμπεριλαμβανομένων των περιοχών υπερχείλισης υδάτων)<br>Παραγωγικές τεχνικές εξοικονόμησης ύδατος (π.χ. προσαρμοσμένα πρότυπα καλλιέργειας) | Άρθρο 26: εκσυγχρονισμός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων<br>Άρθρο 30: υποδομή<br>Άρθρο 28: αύξηση της αξίας των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων<br>Άρθρο 39: γεωργοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις | Βελτίωση της ικανότητας αποδοτικότερης χρήσης του ύδατος και βελτίωση της ικανότητας αποθήκευσης ύδατος |
| Αποκατάσταση υγροτόπων<br>Μετατροπή γεωργικών εκτάσεων σε έλη | Άρθρο 41: μη παραγωγικές επενδύσεις<br>Άρθρο 39: γεωργοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις<br>Άρθρο 38: ενισχύσεις Natura 2000 | Διατήρηση υδάτινων συστημάτων υψηλής αξίας· προστασία και βελτίωση της ποιότητας του ύδατος |
| Μετατροπή γεωργικών εκτάσεων σε δάση/γεωργοδασοκομικά συστήματα | Άρθρα 43 και 45: πρώτη δάσωση γεωργικών και μη γεωργικών εκτάσεων | Προστασία και βελτίωση της ποιότητας του ύδατος |
| Εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις και στα πλαίσια της επεξεργασίας και της εμπορίας | Άρθρο 26: εκσυγχρονισμός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων<br>Άρθρο 28: αύξηση της αξίας των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων | Βελτίωση της ικανότητας αποδοτικότερης χρήσης του ύδατος |
| Ανάπτυξη ημιφυσικών υδάτινων συστημάτων<br>Δημιουργία φυσικών οχθών<br>Οφιοειδείς ποταμοί | Άρθρο 39: γεωργοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις<br>Άρθρο 57: διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς | Διατήρηση υδάτινων συστημάτων υψηλής αξίας· προστασία και βελτίωση της ποιότητας του ύδατος |

▼M5

| Προτεραιότητα: Διαχείριση των υδάτων | | |
|---|---|---|
| Τύποι των ενεργειών | Άρθρα και μέτρα | Πιθανά αποτελέσματα |
| Πρακτικές διαχείρισης του εδάφους (π.χ. δευτερεύουσες καλλιέργειες, βιολογική γεωργία, μετατροπή της αρόσιμης γης σε μόνιμους βοσκότοπους) | Άρθρο 39: γεωργοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις | Συμβολή στη μείωση των απωλειών διαφόρων χημικών ενώσεων στα ύδατα, συμπεριλαμβανομένων των φωσφορούχων |
| Ενημέρωση και διάδοση γνώσεων σχετικά με τη διαχείριση των υδάτων | Άρθρο 21: Δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης και ενημέρωσης<br><br>Άρθρο 58: Κατάρτιση και ενημέρωση | Ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και της γνώσης και, ως εκ τούτου, έμμεσα, της αποτελεσματικότητας ενεργειών που αφορούν τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας |
| Προτεραιότητα: Βιοποικιλότητα | | |
| Τύποι ενεργειών | Άρθρα και μέτρα | Πιθανά αποτελέσματα |
| Μη εφαρμογή λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων σε γεωργικές εκτάσεις υψηλής φυσικής αξίας<br><br>Εκτατικές μορφές διαχείρισης της κτηνοτροφίας<br><br>Ολοκληρωμένη και βιολογική παραγωγή | Άρθρο 39: γεωργοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις | Διατήρηση τύπων βλάστησης πλούσιων σε είδη, προστασία και διατήρηση λειμώνων |
| Μόνιμες παρυφές αγρών και παρόχθιες ζώνες «biobeds»<br><br>Κατάρτιση σχεδίων διαχείρισης για το Natura 2000<br><br>Κατασκευή/διαχείριση βιοτόπων/ενδιαιτημάτων εντός και εκτός των τοποθεσιών Natura 2000<br><br>Αλλαγή της χρήσης γης (εκτατική διαχείριση λειμώνων, μετατροπή καλλιεργήσιμων εκτάσεων σε μόνιμους βοσκότοπους, μακροχρόνια αγρανάπαυση)<br><br>Διαχείριση πολυετών φυτών υψηλής φυσικής αξίας<br><br>Δημιουργία και διατήρηση δενδροφυτειών σε λειμώνες | Άρθρα 38 και 46: ενισχύσεις Natura 2000<br><br>Άρθρο 39: γεωργοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις<br><br>Άρθρο 41: μη παραγωγικές επενδύσεις<br><br>Άρθρο 47: δασοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις<br><br>Άρθρο 57: διατήρηση και αναβάθμιση της αγροτικής κληρονομιάς | Προστασία πουλιών και άλλων ειδών της άγριας πανίδας και βελτίωση του δικτύου βιοτόπων· μειωμένη είσοδος βλαβερών ουσιών στα γειτονικά ενδιαιτήματα, διατήρηση της προστατευόμενης πανίδας και χλωρίδας |
| Διατήρηση της γενετικής ποικιλότητας | Άρθρο 39: γεωργοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις | Διατηρούμενη γενετική ποικιλότητα |

▼**M5**

| Προτεραιότητα: Βιοποικιλότητα | | |
|---|---|---|
| Τύποι ενεργειών | Άρθρα και μέτρα | Πιθανά αποτελέσματα |
| Ενημέρωση και διάδοση γνώσεων σχετικά με τη βιοποικιλότητα | Άρθρο 21: Δράσεις επαγγελματικής κατάρτισης και ενημέρωσης<br><br>Άρθρο 58: Κατάρτιση και ενημέρωση | Ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και της γνώσης και, ως εκ τούτου, έμμεσα, της αποτελεσματικότητας ενεργειών που αφορούν την βιοποικιλότητα |
| Προτεραιότητα: Συνοδευτικά μέτρα της αναδιάρθρωσης του τομέα γαλακτοκομικών προϊόντων | | |
| Τύποι ενεργειών | Άρθρα και μέτρα | Πιθανά αποτελέσματα |
| Στήριξη των επενδύσεων για την παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων | Άρθρο 26: εκσυγχρονισμός των γεωργικών εκμεταλλεύσεων | Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του γαλακτοκομικού τομέα |
| Βελτιώσεις μεταποίησης και εμπορίας γαλακτοκομικών | Άρθρο 28: αύξηση της αξίας των γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων | Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του γαλακτοκομικού τομέα |
| Καινοτομία στον τομέα των γαλακτοκομικών τομέων | Άρθρο 29: συνεργασία για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, διαδικασίες και τεχνολογίες | Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του γαλακτοκομικού τομέα |
| Πριμοδότηση για λειμώνες και επεκτατική εκτροφή ζώων, παραγωγή, βιολογική παραγωγή για την παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων, πριμοδοτήσεις μόνιμων βοσκοτόπων σε μειονεκτικές περιοχές, πριμοδότηση βοσκοτόπων | Άρθρο 39: γεωργοπεριβαλλοντικές ενισχύσεις | Ενίσχυση των θετικών επιπτώσεων του τομέα γαλακτοκομικών προϊόντων στο περιβάλλον |
| Προτεραιότητα: Καινοτόμες προσεγγίσεις που σχετίζονται με τις προτεραιότητες του άρθρου 16α παράγραφος 1 σημεία α),β), γ) και δ) | | |
| Καινοτόμες ενέργειες για την αντιμετώπιση του μετριασμού της αλλαγής του κλίματος και των μέτρων προσαρμογής | Άρθρο 29: συνεργασία για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, διαδικασίες και τεχνολογίες | Μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου (GHG) και προσαρμογή της γεωργίας στην αλλαγή του κλίματος |
| Καινοτόμες ενέργειες για τη στήριξη της ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας | Άρθρο 29: συνεργασία για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, διαδικασίες και τεχνολογίες | Υποκατάσταση των ορυκτών καυσίμων (GHG) και μείωση των αερίων θερμοκηπίου |
| Καινοτόμες ενέργειες για την ενίσχυση της διαχείρισης των υδάτων | Άρθρο 29: συνεργασία για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, διαδικασίες και τεχνολογίες | Βελτίωση των ικανοτήτων για την αποτελεσματικότερη χρήση του ύδατος και βελτίωση της ποιότητας του ύδατος |
| Καινοτόμες ενέργειες για τη στήριξη της διατήρησης της βιοποικιλότητας | Άρθρο 29: συνεργασία για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, διαδικασίες και τεχνολογίες | Ανάσχεση της απώλειας της βιοποικιλότητας |

▼**M6**

*ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III*

**Κατάλογος των τύπων ενεργειών που σχετίζονται με την προτεραιότητα που αναφέρεται στο άρθρο 16α παράγραφος 1 στοιχείο ζ)**

| Προτεραιότητα: ευρυζωνική υποδομή σε αγροτικές περιοχές | |
|---|---|
| Τύποι ενεργειών | Άρθρα και μέτρα |
| Δημιουργία ευρυζωνικής υποδομής, η οποία περιλαμβάνει ευκολίες οπισθόζευξης και εγκαταστάσεις εδάφους (π.χ. σταθερή, επίγεια ασύρματη, δορυφορική ή συνδυασμό τεχνολογιών) και διευκόλυνση πρόσβασης σε αυτή | Άρθρο 56: βασικές υπηρεσίες για την οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό |
| Αναβάθμιση της υφιστάμενης ευρυζωνικής υποδομής | Άρθρο 56: βασικές υπηρεσίες για την οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό |
| Εγκατάσταση παθητικής ευρυζωνικής υποδομής (π.χ. έργα πολιτικού μηχανικού, όπως αγωγή ή άλλα στοιχεία δικτύου όπως οι ανενεργές οπτικές ίνες κ.λπ.) επίσης σε συνέργεια με άλλες υποδομές (δίκτυα ενέργειας, μεταφορών, ύδρευσης, αποχέτευσης κ.λπ.) | Άρθρο 56: βασικές υπηρεσίες για την οικονομία και τον αγροτικό πληθυσμό |